

#17

RURAL DEVELOPMENT

kırsal kalkınma

TEMMUZ-AĞUSTOS-EYLÜL
JULY-AUGUST-SEPTEMBER
2019

KIRSAL KALKINMADA KOOPERATİFÇİLİK VE ÜRETİCİ ÖRGÜTLERİNİN ÖNEMİ

IMPORTANCE OF COOPERATIVE SYSTEM AND PRODUCER ORGANIZATIONS IN RURAL DEVELOPMENT

HABER

IPARD II - 6. Başvuru çağrısıyla kırsala 60 milyon avro hibe

NEWS

Eur 60 million grant for rural investments with IPARD II – 6th call for application

P.08

GEZİ

Yeşilirmak'a en güzel reverans: Amasya

JOURNEY

The most beautiful curtsy to Yeşilirmak: Amasya

P.54

TEMA

Ülkemizin yeni gücü: Lavanta

THEME

Our country's new power: Lavender

P.69

TEMMUZ-AĞUSTOS-EYLÜL 2019 | JULY-AUGUST-SEPTEMBER 2019

3 Aylık Süreli Yayın | Quarterly Journal

ISSN: 2149-472X

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Başkanlığı adına imtiyaz sahibi
Publisher on behalf of Agriculture and Rural Development Support Institution Presidency
HAKAN KALENDER

Yayın Kurulu Başkanı | Head of the Editorial Board & Genel Yayın Yönetmeni | Chief Editor
ALİ KILIÇ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü | Managing Editor
ALİ KILIÇ

Yayın Koordinatörleri | Editorial Coordinators
CEREN ALTINEL-RÜYAM DEMİRKIRAN

Görsel Yönetmen | Art Director
EBRU İNAL

Katkıda Bulunanlar | Contributors
**YUSUF ÇELİK-ZEHRA ÇİDAM-MUHAMMET FATİH ÇOLAK-SEREN HAYDAROĞLU
GENER ATA KÖLANLI-ERGUN KEMAL YENİDÜNYA**

Çeviri | Translation
LİNAS TERCÜME

Yönetim Yeri | Place of Management
Turan Güneş Bulvarı No.68 Yıldız Çankaya/Ankara

İletişim | Contact
Tel : +90 312 409 14 00
Web : www.tkd.gov.tr
Mail : basin@tkdk.gov.tr

Dergide yer alan yazıların sorumluluğu yazarlara aittir. Makul alıntılar dışında iktibas yapılamaz.
The contents of this publication are the sole responsibility of the authors. Copying is not allowed except for reasonable citations.

Hajans **OSS**

Yapım | Production
Via Green, Mustafa Kemal Mah. 2079. Sok. No: A/44
Eskişehir Yolu, Çankaya/ANKARA
Tel : +90 312 417 14 15-417 14 20
Faks : +90 312 417 14 94
www.hossajans.com.tr

Baskı | Print
Özel Ofset Basım Yay. Mat. Tic. San. Ltd. Şti.
Matbaacılar Sanayi Sitesi 1514 Sokak No.6 İvedik - Yenimahalle / Ankara
Tel : +90 312 395 06 08
Baskı Tarihi | Print Date
28.06.2019

SUNUŞ

Değerli Okurlarımız,
Üretmek önemlidir ama birlikte üretmek daha da önemlidir. Hayatımızın her alanında olduğu gibi tarımda ve kırsaldaki faaliyetlerimizde birlikliğin getireceği katkıları biliyor ve çalışmalarımıza bu çerçevede yön veriyoruz.

Tarım, hayvancılık ve ormancılık sektörlerinde, birlikte iş yaparak daha verimli ve daha kârlı üretimi temel alan kooperatifçilik, gün geçtikçe önemi artan bir konuma yükselmiştir. Üreticilerin, “aracı”yı aradan çıkararak ürünlerini daha iyi şartlarda piyasaya arz etmek için kurdukları ortaklık olarak tanımlanan kooperatifçilik, aynı zamanda tüketicinin de uygun fiyatta ürüne erişimini sağlamaktadır.

Tarım ve Orman Bakanlığı olarak, bu gelişmeler ışığında hem üreticimizi hem tüketicimizi mutlu edecek politikalar geliştirmenin gayreti içerisindeyiz.

IPARD Programı kapsamında kooperatifler ve üretici örgütlerine ayrıcalık sağlıyoruz. IPARD kapsamındaki tüm tedbirlerde üretici birlikleri ve kooperatiflerin projelerine ilave hibe veriyor, bazı tedbirlerde ise proje seçiminde artı puan sağlayarak bu projelerin öne çıkmasını destekliyoruz. 8 Mayıs 2019 tarihinde çıktığımız IPARD II 6. Başvuru çağrısı kapsamında TKDK aracılığıyla üreticilerimize 60 milyon avro, yani 400 milyon TL hibe kullanılabilecektir. Bitkisel üretim, arıcılık, zanaatkarlık ve katma değerli ürünler, kırsal turizm ve rekreasyon faaliyetleri, su ürünleri, makine parkları ve yenilenebilir enerji alanlarını içeren bu hibe paketinde kooperatiflere ve üretici birliklerine pozitif ayrımcılık sağlayacağız. Amacımız, IPARD hibelerinden daha fazla üreticinin faydalanması ve bu desteklerin ülkemizin kalkınması için daha etkin kullanılmasıdır.

Kırsal Kalkınma dergisinin bu sayısında da kooperatifçiliğin tarihi, türleri, Türkiye’de kooperatifçiliğin önemi gibi konulara ışık tutuldu. Son olarak, milletimizin demokrasiye olan inancını tüm dünyaya bir kez daha ilan ettiği 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü’nü ve Ağustos’ta kutlayacağımız Kurban Bayramı’nı tebrik eder, dergimizin bu sayısını keyifle okumanızı dilerim.

BAKAN / MINISTER

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ

INTRODUCTION

Esteemed Readers,
Production is important, but producing together is even more important. As with all walks of our lives, we recognize how beneficial cooperation is with regard to our operations in agriculture and rural life, and we shape our activities in accordance with this framework. Cooperativism, which targets more efficient and profitable production in the agriculture, livestock and forestry sectors through cooperation, continues to become more and more prominent with each passing day.

Cooperatives are defined as partnerships formed among producers in order to supply their products to the market on better terms by cutting out the “middleman”. Cooperatives also enable consumers to access more affordable products.

In the light of these developments, we, as the Ministry of Agriculture and Forestry, are working to develop policies that will make both producers and consumers happy.

We provide privileges to cooperatives and producers' organizations within the scope of the IPARD Programme. In all measures within the scope of IPARD, we provide additional grants to the projects of producers' unions and cooperatives. In certain measures, we support projects by giving them additional points.

Within the scope of the IPARD II's 6th Call, launched on May 8, 2019, we will enable producers to use a grant amount of EUR 60 million or TRY 400 million via ARDSI. In this grant package, which includes the fields of plant production, apiculture, craftsmanship and value-added products, rural tourism and recreational activities, aquaculture, machine parks and renewable energy areas, we will provide affirmative action to cooperatives and producers' unions. Our goal is to enable more producers to benefit from IPARD grants and to use such grant more effectively with regard to the development of our country. This issue of the Rural Development journal sheds light on the history of cooperativism, its types, and the importance of cooperativism in Turkey. Lastly, I celebrate your 15 July Democracy and National Solidarity Day, which commemorates the day in which our nation reaffirmed its belief in democracy to the rest of the world, as well as your Eid al-Adha, which is due in August, and hope you enjoy reading this issue of our journal.

BAŞKANIN MESAJI

Kırsal Kalkınma Dergisinin Değerli okurları, Tarih boyunca Türk milletinin gelenekleri arasında var olan ve yardımlaşma esasına dayanan imece geleneğinden doğan "kooperatifçilik" Osmanlı döneminden günümüze ulaşan, temelini Ahilik'ten alan ve günümüzde de başarılı örnekleriyle ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaç ve isteklerin demokratik olarak kontrol edilen bir işletme yoluyla karşılandığı, gönüllü olarak bir araya gelen insanların oluşturduğu topluluklar olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünya genelinde çok sayıda insana sosyal ve ekonomik olarak doğrudan hizmet eden kooperatiflerin, tarımdan sağlığa, sanattan konuta, eğitimden turizme pek çok hizmete erişimde çok önemli rol oynadıkları bilinmektedir.

Ülkemizde, tarımsal kooperatifler ve üretici birlikleri; sürdürülebilir bir iş modeli olmaları, yerel ekonomilere sağladıkları katkılar, insanların ve sektörün şartlarını iyileştirmeleri, sorumlulukları paylaşmalarını ve katılımcı olmaları sebebiyle demokrasi, ekonomi ve kalkınmada büyük bir rol oynamaktadırlar. Kırsal Kalkınma Dergimizin bu sayısında kooperatifçiliği dünü ve bugünüyle, önemi ve geleceğiyle, kırsal kalkınmaya olan etkilerini, ekonomik üretime katılımın teşvik edilmesini, sürdürülebilir tarımsal uygulamaların kullanılmasını ve tarım dışında farklı sektörlerle de sağladığı katma değeri ayrıntılı olarak ele aldık. IPARD Programı kapsamında kırsal kalkınmaya önemli katkılar sağlayan TKDK olarak, ülkemizin kalkınması için çalışmalarımıza hız kesmeden devam ederken, birlik ve beraberliğimizin hayati önem taşıdığına bilincindeyiz. Bu vesileyle bir olmamızın çok önemli bir kanıtı olan 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü'nün 3.yılında, müthiş ve eşsiz bir direniş destanı ile tarih yazan Türk milletinin dünyaya örnek olmasının gururunu yaşarken, aziz şehitlerimizi ve kahraman gazilerimizi minnetle yâd ediyorum.

Dergimizin 17. sayısını ilgiyle okumanızı diler, bu vesile ile tüm halkımızın ve İslam âleminin Kurban Bayramı'nı en içten dileklerle tebrik ederim.

BAŞKAN / PRESIDENT

Hakan KALENDER

FOREWORD BY THE PRESIDENT

Esteemed Readers of Rural Development Journal, "Cooperativism" was borne out of collective work, a historical part of the Turkish tradition that relied on cooperation. It is now seen as organizations formed by volunteers in which economic, social and cultural needs and wants are met through an enterprise with democratic management, a concept that originates from the Ottoman period and the Ahi Community. It is known that cooperatives, which directly serve many people across the world socially and economically, play significant roles in providing access to services such as agriculture, health, art, housing, education and tourism.

In our country, agricultural cooperatives and producers' unions play a large role in democracy, economy and development as they feature a sustainable business model that contributes to the economy, improves the conditions of people and the sector, distributes responsibilities and is inclusive. In this issue of the Rural Development Journal, we discuss cooperativism with its past, its current state, its importance, its future and its impact on rural development, as well with regard to incentivizing their participation in economic production, the use of sustainable agricultural practices and their value-added contribution to non-agricultural sectors in a detailed manner. Significantly contributing to rural development within the scope of the IPARD Programme, we at ARDSI continue our works for the development of our country and recognize the crucial importance of our unity and solidarity. On the third anniversary of the 15 July Democracy and National Solidarity Day, which constitutes important evidence for our unity, I express a sense of pride with regard to the way the Turkish nation set an example for the world with its marvelous and unique epic of resistance, and remember our glorious martyrs and heroic veterans. I hope you enjoy reading the 17th issue of our magazine and congratulate our people and the entire Islamic world on Eid al-Adha.

IPARD II 6. BAŞVURU ÇAĞRI İLANI 60 MİLYON AVRO

- Bitkisel Üretim
- Arıcılık
- Zanaatkârlık ve Katma Değerli Ürünler
- Kırsal Turizm ve Rekreasyon
- Su Ürünleri
- Makine Parkları
- Yenilenebilir Enerji

%55-%65
Hibe

YATIRIMLARINI DESTEKLİYORUZ

HABER
NEWS

06

IPARD II - 5. BAŞVURU ÇAĞRI
PROGRAMI BİLGİLENDİRME
SEMİNERİ

IPARD II - 5th Call For Applications
Programme Information Seminar

08

IPARD II - 6. BAŞVURU
ÇAĞRISIYLA KIRSALA 60
MİLYON AVRO HİBE

Eur 60 million grant for rural
investments with IPARD II - 6th
call for application

10

AB STANDARTLARINDA
HIJYEN İÇİN SAHA
ÇALIŞMASI

Field work for hygiene in line
with EU standards

11

"LEADER"İ İLK UYGULAYAN
ÜLKE TÜRKİYE OLACAK

Turkey will be the first to
implement LEADER

GİRİŞİMCİDEN MESAJ VAR

WE GOT A MESSAGE FROM AN ENTREPRENEUR

12

BAKIŞ
OVERVIEW

16

KIYAMET PROVASINDAN CENNET VATANA
AÇILAN GECE

The night taking us to paradise homeland after
apocalyptic rehearsal

YAPRAKLAR YEŞERİRKEN
AS THE LEAVES TURN GREEN

20

KARAMAN'DA TKDK DESTEĞİ İLE BÜYÜKBAŞ
HAYVANCILIK GELİŞİYOR

Bovine livestock production improves through ARDSI
support in Karaman

KAPAK
COVER

29

KIRSAL KALKINMADA KOOPERATİFÇİLİK VE
ÜRETİCİ ÖRGÜTLERİNİN ÖNEMİ

Importance of cooperative system and producer
organizations in rural development

GEZİ
JOURNEY

54

YEŞİLİRMAK'A EN GÜZEL REVERANS
The most beautiful curtsy to Yeşilirmak

AMASYA

EKRAN
SCREEN

60

TÜRK BASKETBOLUNUN EFSANE İSMİ
Legendary Turkish basketball player

HİDAYET TÜRKÖĞLU

TEMA
THEME

70

LAVANTA KOKULU KÖY PROJESİ İLE BİR KÖY KALKINDI
A village developed thanks to Lavender Scented Village Project

74

TÜRKİYE'DE LAVANTA ÜRETİMİ, İHRACATI VE
FIRSATLAR

Lavender production, export and opportunities in Turkey

78

LAVANTA KOKULU KÖYE
TKDK ELİ DEĞDİ

ARDSI touch to the Lavender Scented Village

KİTAP
BOOK

66

DOĞAYA DÖNÜŞ
Return To The Nature

FİLM
MOVIE

67

KARA BALIK
Blackfish

WEB
WEB

68

MİLLÎ KÜTÜPHANE
National Library

IPARD II – 5. BAŞVURU ÇAĞRI PROGRAMI BİLGİLENDİRME SEMİNERİ IPARD II – 5TH CALL FOR APPLICATIONS PROGRAMME INFORMATION SEMINAR

TR Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli, "IPARD II kapsamındaki 250 milyon avro, yani yaklaşık 1,5 milyar TL'lik 5. başvuru çağrısı devam ediyor. Durmayın, beklemeyin; kırsalda yatırıma gelin." dedi.

Pakdemirli, TKDK tarafından, Ankara Ticaret Odasında (ATO) düzenlenen IPARD II – 5. Başvuru Çağrı Programı Bilgilendirme Semineri'nde yaptığı konuşmada, yeni ekonomik program doğrultusunda, üretim ve ihracata yönelik büyümenin gereğini, özellikle gıda, tarım ve ormancılık endüstrisinde de yerine getirmeye kararlı olduklarını söyledi.

Kırsaldaki üretici ve girişimcinin her zaman yanında olduklarını belirten Pakdemirli, şöyle konuştu: "TKDK tarafından uygulanan IPARD II Programı 5. başvuru çağrısına 16 Şubat'ta çıktık.

EN Dr. Bekir Pakdemirli, Minister of Agriculture and Forestry, stated, "The 5th call for applications that offers EUR 250 million, which is around TRY 1.5 billion, continues within the scope of IPARD II. Do not hesitate, do not wait; come and invest in the rural areas." In his speech at the "IPARD II - 5th Call for Applications Programme Information Seminar", organized at Ankara Chamber of Commerce (ATO) by Agriculture and Rural Development Support Institution (ARDSI), Pakdemirli said that within the new economic program, growth in production and export is a must and that they are devoted to making this growth happen especially in food, agriculture and forestry industry. Underlining that they are always there for the producers and entrepreneurs in rural areas, Pakdemirli said, "We launched the 5th call for applications for IPARD II Programme, implemented by ARDSI,

Ankara'da ve IPARD'ın uygulandığı 42 ilde yatırımcı arıyoruz, yatırımcı peşindeyiz. Bu hibe paketiyle iki ana grupta 9 alt sektördeki yatırımlara %40 ile %70 arasında hibe sağlayacağız. Birinci gruptaki hayvancılıkta, yatırımın 3 milyon TL'ye kadar olan kısmına destek sağlayacağız. Yeni işletme kurulumuna %40 hibe, mevcut işletmelerin modernizasyonunda %50 hibe vereceğiz. Tüzel kişiliklerin başvurularında vereceğimiz hibe oranı %60 olacak. 250 milyon avronun, 170 milyon avrosunu, yani 1 milyar TL'sini hayvancılık yatırımları için kullanacağız. Bu yatırımlarda son başvuru tarihi 17 Mayıs'tır. İkinci grup olan işleme ve pazarlama yatırımlarında ise yatırımın 1 milyon ile 3 milyon avroya kadar olan kısmını destekliyoruz. Hibe oranı, gerçek ve tüzel kişilerde %40, kooperatifler ve üretici örgütlerinde %50 olacak. 250 milyon avronun 80 milyon avrosu, yani yaklaşık 500 milyon TL'sini bu yatırımlar için kullanacağız. 250 milyon avro, yani yaklaşık 1,5 milyar TL'lik 5. başvuru çağrısı devam ediyor. Durmayın, beklemeyin; kırsalda yatırıma gelin."

ATO BAŞKANI BARAN'DAN YERLİ VE MİLLİ ÜRETİM VURGUSU

ATO Başkanı Gürsel Baran da IPARD II kapsamında tarımsal işletmelere verilen destekleri anlatarak, programın amacının tarımsal işletmeleri Avrupa Birliği standartlarına ulaştırmak olduğunu dile getirdi. Tanıtımı yapılan destekleme programıyla et ve süt üreten tarımsal işletmelerin desteklenmesi, ürünlerin işlenmesi ve pazarlanmasının hedeflendiğine işaret eden Baran, "Ülkemizdeki yerel ürünlerle mikro işletmelerin gelişmesine destek olunması da amaçlanıyor. Turizm çeşidi olarak kırsal turizmin oluşması ve nihayetinde kırsal kesimin desteklenmesi hedefleniyor." değerlendirmelerinde bulundu.

Baran, yerli ve milli üretimin önemli olduğunu vurgulayarak, tarım sektöründe ihtiyaç duyulan dönüşümün tamamlanmasıyla Türkiye'nin her alanda verimli üretim gerçekleştireceğini kaydetti.

YATIRIMCILARA TEKNİK SUNUM

TKDK Ankara İl Koordinatörlüğü personeli, desteklenecek sektörler, başvuru koşulları, başvuru paketi içeriği, hibe miktarları, proje süreci gibi teknik konularda sunum yaptı ve yatırımcıların sorularını yanıtladı.

DR. PAKDEMİRLİ'DEN TKDK STANDINDA GAZETECİLERE YOĞURT İKRAMI

Pakdemirli, TKDK Ankara İl Koordinatörlüğü tarafından desteklenen işletmelerin ürünlerinin sergilendiği standı inceledi ve gazetecilere yoğurt ikram etti. Toplantıya, Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı Mehmet Hadi Tunç, TKDK Başkan Vekili Hakan Kalender, Tarım Reformu Genel Müdür Yardımcısı Dr. Muhammed Adak, Genel Müdürler, kamu kurumlarının ve sivil toplum kuruluşlarının yetkilileri, proje danışmanları ve potansiyel yatırımcılar katıldı.

on February 16. We are seeking investors in Ankara and in other 42 provinces where IPARD is implemented. With this grant package, we will provide grants ranging from 40% to 70% for investments in 9 sub-sectors in two main groups. The livestock in the first group will receive support for up to TRY 3 million for the investment. We will give a 40% grant for establishing new enterprises and 50% for the modernization of existing enterprises. The grant will be 60% for the applications by legal persons. We will use EUR 170 million of the EUR 250 million, that is to say TRY 1 billion, for livestock investments. The deadline for such investments is May 17. We support up to EUR 1 million to EUR 3 million of processing and marketing investments in the second group. The grant rate will be 40% for real and legal persons, and 50% for cooperatives and producer organizations. We will use EUR 80 million of EUR 250 million, which is around TRY 500 million, for these investments." The 5th call for applications that offers EUR 250 million, which is around TRY 1.5 billion, continues. Do not hesitate, do not wait; come and invest in the rural areas."

ATO CHAIRMAN BARAN UNDERLINES DOMESTIC AND NATIONAL PRODUCTION

TR Gürsel Baran, ATO Chairman, talked about the support provided to agricultural enterprises within the scope of IPARD II, and stated that the aim of the Programme is to help agricultural enterprises achieve European Union standards. Stating that the goal is to support agricultural enterprises producing meat and milk as well as the processing and marketing of products through the support program introduced, Baran added, "We also strive to support the development of micro enterprises through domestic products in Turkey. Our aim is to establish rural tourism as a type of tourism and to incentivize rural areas in the end." Baran underlined the importance of domestic and national production and stated that Turkey's production in every field will be productive following the completion of the much-needed transformation in agriculture industry.

TECHNICAL PRESENTATION FOR INVESTORS

Personnel at ARDSI's Ankara Provincial Coordination Unit delivered a presentation on technical topics regarding the sectors to be supported, terms of application, contents of the support package, grant amounts and project duration, and answered questions of the investors.

DR. PAKDEMİRLİ OFFERS YOGURT TO JOURNALISTS AT ARDSI BOOTH

Pakdemirli examined the booth where the products of enterprises supported by ARDSI Ankara Provincial Coordination Unit were exhibited. He then offered yogurt to journalists. Mehmet Hadi Tunç, Deputy Minister of Agriculture and Forestry; Hakan Kalender, Acting President of ARDSI; Dr. Muhammed Adak, Deputy Director General of Agricultural Reform; General Directors, authorities from public institutions and non-governmental organizations as well as the project advisors and potential investors attended the meeting.

IPARD II - 6. BAŞVURU ÇAĞRISIYLA KIRSALA 60 MİLYON AVRO HİBE

EUR 60 MILLION GRANT FOR RURAL INVESTMENTS WITH
IPARD II – 6TH CALL FOR APPLICATION

Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli, kırsal alanlarda yatırım yapacak girişimcilere, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) aracılığıyla 60 milyon avro (400 milyon TL) hibe kullanılacağını açıkladı. Pakdemirli, TKDK'nın Ankara'da düzenlediği IPARD II - 6. Başvuru Çağrısı Tanıtım Programı'nda yaptığı konuşmada, Katılım Öncesi Kırsal Kalkınma Aracı (IPARD) Programı kapsamında, TKDK tarafından 14 binden fazla projeye yaklaşık 4 milyar TL hibe desteği verildiğini söyledi. Bu hibeler sayesinde kırsal alanlarda 10 milyar TL tutarında yatırım yapıldığını anımsatan Pakdemirli, şöyle konuştu: "Bu yatırımlarla 60 bin yeni istihdam oluştu. IPARD yatırımlarında vergi muafiyeti de söz konusu. Bu muafiyetin yatırımcıya önemli bir katkı sağladığını özellikle ifade etmek istiyorum. Kırsaldaki üreticimizin ve girişimcimizin her zaman yanında olduğumuzu birkez daha güçlü şekilde gösteriyoruz IPARD II kapsamında 6. başvuru çağrısına çıkıyoruz. Bu çağrı ile toplam 60 milyon avro, yani 400 milyon TL hibeyi üreticimize, yatırımcımıza sunuyoruz. Bitkisel üretimin çeşitlendirilmesi ve bitkisel ürünlerin işlenmesi ve paketlenmesi kapsamında süs bitkileri, tıbbi ve aromatik bitkiler, mantar, fide ve fidan ile çiçek soğanı üretim yatırımlarını destekleyeceğiz."

Dr. Bekir Pakdemirli, Minister of Agriculture and Forestry, announced to the investors that will invest in rural areas that a grant of EUR 60 million (TRY 400 million) will be extended through Agriculture and Rural Development Support Institution (ARDSI). In his speech at "IPARD II - 6th Call for Application Promotion Programme" organized by ARDSI in Ankara, Pakdemirli said that ARDSI extended around TRY 4 billion in grants to more than 14,000 projects within the scope of the Instrument for Pre-Accession in Rural Development (IPARD) Programme. Stating that an investment worth TRY 10 billion was made in rural areas through these grants, Pakdemirli explained, "These investments generated 60,000 new employment. Furthermore, IPARD investments are exempt from taxes. I would like to specifically say that such exemption provides a significant contribution to the investors. Showing, once again, that we are always standing by our producers and entrepreneurs in rural areas stronger than ever, we are issuing the 6th call for applications within the scope of IPARD II. Through this call, we are presenting our producers and investors a grant of EUR 60 million in total, which equals TRY 400 million."

Ülkemizin önemli bir potansiyele sahip olduğu, arıcılık ve arı ürünlerinin üretimi, işlenmesi ve paketlenmesi yatırımlarını destekleyeceğiz. Zanaatkarlık, yöresel tarım ve gıda ürünlerinin üretimini, kırsal turizm ve rekreasyon faaliyetlerini, kültür balıkçılığını, yenilenebilir enerji tesisleri ile kooperatif ve üretici örgütleri için makine parkları kurulumunu bu çağrı kapsamında destekliyoruz. Bu sektörlerde yapılacak yatırımların 500 bin avroya, yani 3 milyon TL'den fazla kısmına %55 ila %65 hibe vereceğiz. IPARD kapsamında sağladığı desteklerden dolayı Avrupa Birliği'ne teşekkür ediyor ve bu hibelerin daha da artırılmasını istiyoruz."

TBMM Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu Başkanı Prof. Dr. Yunus Kılıç, üreticiyi yerinde tutabilecek desteklerin verilmeye devam edilmesini gerektiğini vurgulayarak, kırsalda TKDK'nın bu görevi layıkıyla yerine getirdiğini ifade etti. Avrupa Birliği (AB) Türkiye Delegasyonu Başkan Yardımcısı Gabriel Munuera Vinals, "IPARD Programı ile Türkiye'deki kırsalda yaşayan vatandaşların yaşamlarının iyileştirilmesi konusunda son derece olumlu etkiler yaratıldığını bizzat gördüm. IPARD Programı'nın başarısı üzerinden üst düzey tarım diyalogu yakın zamanda Brüksel'de gerçekleştirilecek ve tarım alanındaki işbirliğimiz daha da geliştirilecektir." değerlendirmelerinde bulundu.

TKDK Başkan Vekili Hakan Kalender de, TKDK'nın 2011 yılında Avrupa Komisyonu tarafından akredite edildikten sonra IPARD hibelerini kullanılmaya başladığını hatırlattı. TKDK'nın bugüne kadar sağladığı desteklerle rekabetçi ve sürdürülebilir tarım ve hayvancılık tesislerinin kurulmasına önemli katkılar sağladığını vurgulayan Kalender, "TKDK merkez ve 42 il koordinatörlüğündeki tüm arkadaşlarımız, yoğun şekilde tanıtım ve bilgilendirme faaliyetlerini yürütüyor." diye konuştu. Programda, Kastamonu ve Uşak'tan gelen taş baskı ve halı dokuma ustası kadın zanaatkarlar, ney dinletisi eşliğinde sahnede yeteneklerini sergiledi. Zanaatkarlar, Bakan Pakdemirli'ye yaptıkları ürünlerden hediye ederek hatıra fotoğrafı çekti. Program, yeni hibe paketi için kurdele kesimiyle sona erdi.

We will support investments in production of ornamental plants, medicinal and aromatic plants, mushrooms, seedlings and saplings as well as bulbs in terms of diversification of plant production, processing and packaging of plant products. Investments regarding beekeeping and production, processing and packaging of bee products, for which Turkey has a significant potential, will also be supported. Within the scope of this call, we support craftsmanship, production of local agriculture and food products, rural tourism and recreational activities, aquaculture, renewable energy facilities as well as cooperatives and production organizations. We will extend a 55% - 65% grant to cover EUR 500,000 of investments to be made in these sectors, meaning a support of over TRY 3 million. I thank the EU for its support under IPARD. I want these supports to increase."

Prof. Dr. Yunus Kılıç, Chairman of the Grand National Assembly of Turkey Committee on Agriculture, Forestry and Rural Affairs, emphasized that the support to encourage producers to stay in their regions should continue and that ARDSI duly performs such task.

Gabriel Munuera Vinals, Deputy Head of the Delegation of the European Union (EU) to Turkey, remarked, "I have seen in person how much positive impact IPARD Programme creates in improving the lives of people living in the rural areas of Turkey. A high level agriculture dialogue will soon be held in Brussels over the success of IPARD Programme and I believe our cooperation in agriculture will step up."

Hakan Kalender, Acting President of ARDSI, reminded that after ARDSI was accredited in 2011 by the European Commission, they started to extend IPARD grants. Underlining the significant contribution ARDSI has made so far to the establishment of competitive and sustainable agriculture and livestock facilities through their support, Kalender said, "Our colleagues at ARDSI headquarters and in 42 provincial coordination units continue their promotion and information activities non-stop."

During the event, craftswomen from Kastamonu and Uşak, specialized in stone printing and carpet weaving, displayed their talents on the stage with a reed flute concert in the background. Craftswomen presented their products to Minister Pakdemirli as a gift and they posed for a photograph together. The event ended with the ribbon cutting for the new grant package.

AB STANDARTLARINDA HİJYEN İÇİN SAHA ÇALIŞMASI

FIELD WORK FOR HYGIENE IN LINE WITH EU STANDARDS

TKDK tarafından uygulanan “Çiftçilerin ve Gıda İşleyicilerinin IPARD Destekleri, AB Çevre ve Hijyen Standartları Konusunda Farkındalıklarının Artırılmasına Yönelik Teknik Destek Projesi” kapsamında Türkiye’nin çeşitli yerlerinde saha çalışması sürdürülüyor.

“Temiz çevre, hijyenik gıda, sürdürülebilir üretim” sloganıyla yürütülen proje çerçevesinde Afyonkarahisar, Sivas, Diyarbakır, Konya ve Ankara’da odak grup toplantıları gerçekleştirilerek, çiftçilerin, gıda işleyicilerinin ve TKDK uzmanlarının gıda hijyeni, çiğ süt kalitesi, çevre koruma ve hayvan refahı açısından Avrupa Birliği (AB) ile uyumuna ilişkin ihtiyaçları belirlendi. Toplantılara, Katılım Öncesi Kırsal Kalkınma Aracı (IPARD) Programı’ndan faydalanmayan işletmelerin katılımına da özen gösterildi. Toplantılarda, IPARD desteklerinden faydalanma süreçlerinde yaşanan olumlu ve olumsuz tecrübeler masaya yatırıldı. Destek alan işletmelere çalışma ziyaretleri gerçekleştirildi.

1168 KATILIMCIYA 87 SORU

Çiftçilere, gıda işleyicilerine, TKDK uzmanlarına ve sektörel sivil toplum kuruluşlarına yönelik eğitim ihtiyaç analizi kapsamında anketler yapılarak, 1168 katılımcıya 87 soru yöneltildi. Öte yandan, proje kapsamında Samsun, Şanlıurfa ve Erzurum’da eğitim düzenlendi. Eğitimde gıda zinciri kavramı, gıda zincirindeki riskler, çevre koruma ve hayvan refahı konularında bilgiler verildi. AB ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilen, TKDK’nın kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesinin de amaçlandığı projenin detaylarına www.ipardcevrehiyen.org internet sitesinden ulaşılabilir.

Field work is ongoing in various parts of Turkey within the scope of “Technical Assistance for Improving the Awareness of Food Processing Sector and Farmers in Terms of EU Environmental and Hygiene Standards and IPARD Support Project” implemented by ARDSI. The needs of the farmers, food processing sector and ARDSI experts in terms of conforming with the European Union (EU) in food hygiene, raw milk quality, environmental protection and animal welfare were identified at the focus group meetings held in Afyonkarahisar, Sivas, Diyarbakır, Konya and Ankara within the scope of the project, implemented with the slogan “Clean environment, hygienic food, sustainable production”. Enterprises that do not benefit the Instrument for Pre-Accession Assistance for Rural Development (IPARD) also participated the meetings. At the meetings, the positive and negative experiences obtained during benefiting from IPARD supports were discussed. Enterprises receiving support were paid a working visit.

87 QUESTIONS TO 1168 PARTICIPANTS

Surveys were held within the scope of training needs analysis for the farmers, food processing sector, ARDSI experts and non-governmental organizations in the sector, in which 87 questions were asked to 1168 participants. Moreover, trainings within the project were held in Samsun, Şanlıurfa and Erzurum. Information on the food chain concept, risks pertaining to food chain, environmental protection and animal welfare were provided at the training. Details of the project, which is financed by the EU and the Republic of Turkey and aims to strengthen corporate capacity of ARDSI, can be found at www.ipardcevrehiyen.org.

“LEADER”İ İLK UYGULAYAN ÜLKE TÜRKİYE OLACAK

TURKEY WILL BE THE FIRST TO IMPLEMENT LEADER

Daha etkin kalkınma stratejileri geliştirmek ve yerel düzeyde yerel aktörlerin katılımını artırmak için uygulanması planlanan Kırsal Ekonominin Gelişmesine Yönelik Faaliyetler Arasındaki Bağlantılar (LEADER) tedbirine AB’ye aday ülkeler arasında ilk defa Türkiye akredite oldu. 17 Nisan 2019 tarihinde tedbir için ön çağrı duyurusu yayımlayan TKDK, tedbir kapsamındaki bölgeler için yerel kalkınma stratejisi hazırlanmış olan Yerel Eylem Gruplarının (YEG) tanıtım ve eğitim faaliyetleri, işletme giderleri, bölgenin ortak faydasına yönelik makine ekipman alımları ile restorasyon projeleri % 100 oranında desteklemeyi hedefliyor.

Tedbirin ilk aşamada uygulanacağı 12 ilde kurulmuş olan YEG’lere yönelik olarak LEADER tedbirinden sorumlu uzmanlar tarafından bilgilendirme amaçlı ziyaretler gerçekleştirildi. Ziyaretler kapsamında, gelinen nokta hakkında YEG’lere bilgi verildi. Uygunluk kriterleri hatırlatılarak mevcut dernek yapıları hakkında bilgi alındı. Derneklerin karşılaştıkları sorunlar ve öngörülen çözüm önerileri dinlendi. Aynı zamanda, YEG’lerde yer alan yerel paydaşlarla da görüşülerek bölgenin potansiyeli ve YEG’lerin sağlayabileceği katkılar hakkında karşılıklı görüş alışverişinde bulunuldu. Ayrıca YEG’lerin kuruldukları ilçelerdeki kaymakamlar ve belediye başkanları da ziyaret edilerek LEADER’ın bölgenin kalkınmasına sağlayacağı katkılar anlatılarak, yerel yönetimlerin sağlayacakları desteğin önemine dikkat çekildi. Ziyaretten duydukları memnuniyeti dile getiren YEG temsilcileri, LEADER’ın bölgeleri için önemli bir fırsat olduğunu ifade etti.

For the first time among the EU candidate states, Turkey was accredited for the LEADER Measure (Links Between the Activities for the Development of Rural Economy), planned to be implemented in order to increase the participation of local actors at local level and to develop more effective development strategies. ARDSI issued a preliminary call for the measure on April 17 2019, and aims to fully support promotion and training activities, operating costs, purchase of machinery equipment intended for the common interest of the region and restoration projects of Local Action Groups (LAGs) that prepared a local development strategy for the regions within the scope of the measure.

LAGs established in 12 provinces, where the measure will be implemented in the first stage, were visited by the experts responsible for LEADER Measure to provide information. During the visits, LAGs were informed about the current situation. Eligibility criteria were recalled and information about the existing association structures was obtained. The issues faced by associations and the proposed solutions were discussed. The potential of the region and the contributions LAGs could make were discussed in the interviews conducted with the local stakeholders in LAGs and ideas were exchanged. In addition, the district governors and mayors in the districts where the LAGs were established were visited and the contributions the LEADER will make for the development of the region was explained, emphasizing the importance of the support provided by local administrations. Expressing their satisfaction with the visit, LAG representatives stated that LEADER is an important opportunity for their regions.

EN SON TEKNOLOJİYE SAHİP SOĞUK HAVA DEPOSU ÇORUM'DA

COLD STORAGE WITH STATE-OF-THE-ART TECHNOLOGY IN ÇORUM

TR D edesinden kalma küçük elma bahçesini, yıllık 500 tonluk elma üretimi yapan devasa bir tesise dönüştüren Mustafa Ilıca'nın hikayesi başarılarla dolu. Ilıca'nın hobi ve dede geleneğini devam ettirme şeklinde başlayan elma üreticiliği önü alnamaz bir noktaya ulaşınca meyveleri depolama sıkıntısı yaşamaya başladı. Bu noktada Ilıca'nın yanında TKDK yer aldı ve Çorum'un en önemli soğuk hava deposu Saraylım Tarım hayata geçirildi.

Yatırımcı, serüvenini şu sözlerle paylaşıyor: "Yıl boyu emek verip ürettiğiniz ürünleriniz gözünüzün önünde su kaybı, çürüme gibi çok farklı etkenlerle gün be gün heba olur gider. Üretimizi bir anda değerinde satma şansınız da pek yoktur. O zaman emeğinizi depolamak zorundasınız. Bu sıkıntıyı biz de yaşadık, yurt içi ve yurt dışında çok sayıda depo gezerek en iyisini bulmaya çalıştık. Sonuçta TKDK ile tanıştık. Hem kendimiz hem de ülkemiz adına modern ve örnek bir soğuk hava deposu kurmak istedik. TKDK bize lokomotif oldu, büyük destek sağladı. Sonuçta modern bir depo ve tasnif paketleme ünitelerimizi kurmayı başardık. Modern usullerle depolama sayesinde ürünlerimizi hasat dönemi fiyatlarından çok daha yüksek değerde satmaya, kısaca emeğimizin karşılığını almaya başladık. Tarımsal üretimin kazanç garantisinin soğuk hava depoları olduğunu yaşayarak öğrenmiş olduk."

Geçen sezon Dubai, Arabistan, Hindistan, Gürcistan, Umman gibi ülkelere elma, kivi, ayva ve nar ihraç ettiklerini belirten Ilıca, "Biz şirket olarak Kurumun imkanlarından yararlandık, modern ve dev tesislere sahip olduk. Dileriz ki, bu Kurumun çağrılarından başkaları da yararlansın, ülkemize ve insanımıza yararlı işler yapsın. İyi ki varsınız TKDK." diyor.

EN Mustafa Ilıca turned the apple orchard left to him from his grandfather into a giant apple production facility with an annual 500 tons of production through a journey full of successes. Ilıca began to face storage issues once his apple production, which started as a hobby and with an aim to maintain his grandfather's legacy, reached an unmanageable rate. ARDSI came into the picture right at this moment by extending a helping hand to Ilıca, and Saraylım Tarım, the most important cold storage in Çorum, was established. About his journey, the investor said, "Your produce that you have grown through the year with all your hard work and effort may go to waste due to myriad of reasons such as water loss and decomposing. And most of the time you do not have the chance to sell your produce at their value immediately. Therefore, you have to store your hard work. We have been through the same issue and looked into many storages both domestic and international to find the best one. In the end, we found ARDSI. We wanted to establish a modern and an exemplary cold storage on behalf of both us and our country. ARDSI became the driving force and provided us with great support. We managed to establish a modern storage as well as sorting and packaging units. Thanks to modern storage techniques, we managed to sell our produce for much higher prices compared to that of harvest season, meaning that we started to get our effort's worth. This way, we lived and learned that the warranty of return in agricultural production is cold storage." Stating that they have exported apple, kiwi, quince and pomegranate to countries such as Dubai, Arabia, India, Georgia and Oman in previous season, Ilıca added, "Our company benefited from the opportunities offered by the Institution and achieved modern and giant facilities. We hope that others will also take the chance with the calls for application by the Institution and do good to our country and our people. We are so glad to have received help from you, ARDSI."

TKDK DESTEĞİ İLE HAYALİNİ YAŞIYOR

LIVING HIS DREAM THANKS TO ARDSI SUPPORT

TR ise mezunu olan ve yaklaşık 10 yıldır pazarlama işleriyle uğraşan Mahir Merkit, daima hayalini kurduğu işletmesine, iş dünyasındaki tecrübelerini TKDK desteğiyle birleştirerek kavuştu. Yaşadığı yerin imkanlarını göz önüne alarak, hayvancılık potansiyelinin yüksek olması ve şartlarının elverişli olmasından dolayı süt ve süt ürünleri imalatıyla ilgili yatırım yapmak üzere kolları sıvadı. TKDK desteklerinden internet aracılığıyla ve Kurumun tanıtımları vasıtasıyla haberdar olan Merkit, Kars İl Koordinatörlüğünün de yönlendirmesiyle %50 hibe alarak 10 ton kapasiteli süt ve süt ürünleri işleme tesisini 2018 yılı sonlarında üretime hazır hale getirdi.

Avrupa Birliği standartlarında, son model makine ekipmanlarla donatılan tesiste, hijyen kurallarına en üst seviyede uyularak üretimin yapıldığını söyleyen Merkit, tesisi ile ilgili şu bilgileri veriyor: "Üretim gün geçtikçe artarak devam ediyor. İşletmemizde en az 10 kişiye istihdam sağlıyoruz. Memleketime hizmet etme imkanı yakaladığım, bölge istihdamına ve kalkınmaya katkı sağladığım için çok mutluyum." Kars'taki yatırımcıların da TKDK fırsatlarından yararlanmaları konusunda hassasiyet göstermeleri gerektiğini belirten Merkit, "Gençlere iyi bir örnek olabilirdiysem ne mutlu bana. Desteklerinden dolayı tüm TKDK ailesine teşekkür ediyorum." diyor.

EN Mahir Merkit, a high school graduate who has been engaged in marketing for about a decade, has finally achieved his dream business by combining his business experience with ARDSI support. As livestock production potential is high and the conditions are convenient in the place he lives, he rolled up his sleeves to make an investment in production of milk and dairy products. Merkit heard about ARDSI support online as well as through the promotion efforts by the Institution and received a 50% grant under the guidance of Kars Provincial Coordination Unit to establish a milk and dairy product processing facility with a capacity of 10 tons and to commission the plant at the end of 2018.

Stating that the facility was fitted with the state-of-the-art machinery and equipment in compliance with the European Union standards, Merkit said that hygiene rules were strictly obeyed. "Production rate increases day by day. We employ at least 10 people at our establishment. I am so happy to have the chance to pay my service to my country and to contribute to employment and development in the region." Merkit remarked that investors in Kars should also take advantage of the opportunities offered by ARDSI, and said, "Lucky me if I could be a great example for the youth. I would like to thank the entire ARDSI family for their support."

MALATYA

ALMANYA MALATYA KAYISISI YİYOR

MALATYA APRICOT ON GERMANY'S TABLE

TR Malatyalı yatırımcı Volkan Yıldırım, kendi meyve-sebze işleme tesisini kurup Almanya'ya yaş Malatya kayısısı pazarlayarak, hayalini gerçekleştirdi. Geçmişte ancak kiraladığı tesislerde meyve-sebze işlerken bugün 5.000 m³ soğuk hava deposu, 131 m³ şok odası ve 1.000 m² ürün işleme alanlık bir tesise sahip olan Yıldırım, AB standartlarındaki bu tesise TKDK desteği ile kavuştu. Şu an sezonda 1.000-1.500 ton arası yaş kayısıyı Almanya'ya pazarlayan Volkan Yıldırım, ilerleyen dönemlerde ihracatını yılda 5.000 tona çıkarmayı hedefliyor. Kendisinin yanı sıra şehrine de bu yönü ile faydalı olmayı isteyen Yıldırım, yıllarca çalıştığı Alman muhataplarına en iyisini sunmanın hayalini her zaman kurduğunu söylüyor. TKDK'dan aldığı destekle bu hayaline kavuştuğunu belirten Yıldırım şunları söylüyor: "Almanlar bildiğiniz gibi her şeyi ince eleyip sık dokuyorlar. Bizler de yıllardır aynı ülkeyle çalıştıkça onların iş disiplinine sahip olduk. Hep bir hayalim vardı; bir gün bu konuda en iyisini yapmak... Özellikle TKDK desteği ile kurmuş olduğumuz yaş meyve sebze işleme tesisimiz ile müşterilerimiz gözünde itibarımız arttı, ürünleri daha iyi işlemeye başladık." Malatya kayısısını dış pazara daha fazla ulaştırmayı hedeflediğini belirten Yıldırım, bunun için atacağı adımları da şöyle sıralıyor: "Seçme ve ayıklama hattımızı iyileştirerek istediğimiz kalite standardını yakalamak istiyoruz. Yeni alacağımız makinelerle bu konuda bir adım öne geçeceğiz ve yurt dışı pazarlarında aranan bir firma ve marka olacağız."

EN Volkan Yıldırım, an investor from Malatya, has made his dream come true and opened his own fruit and vegetable processing facility, and now exports fresh Malatya apricot to Germany. In the past, he could only process fruits and vegetables at the facilities he rented. But thanks to IPARD support, Yıldırım managed to get his own facility in compliance with EU standards that has a cold storage of 5,000 m³, shock freezer with a capacity of 131 m³ and is laid out on a 1,000 m² area. Volkan Yıldırım now markets around 1,000-1,500 tons of fresh apricot in season to Germany and aims to increase his annual export to 5,000 tons in the upcoming period. Wishing to be beneficial to both himself and his city, Yıldırım says he has always dreamed of offering the best to his German connections, with whom he has worked for so many years. Saying that he managed to achieve this dream through ARDSI support, he added: "As you know, Germans are very specific in every aspect of their lives. So, we managed to get to their levels of business discipline by working in the same country for many years. I always had a dream of being the best on this work. We started to better process the products thanks to our fresh fruit and vegetable processing facility we established through ARDSI support, and our reputation is on the rise." Stating that they aim to provide more Malatya apricot to the international market, Yıldırım listed the steps to achieve such goal; "We would like to improve the sorting line to achieve the level of quality standard we desire. The new machinery we will procure will put us ahead in the game and we will become the sought-out company and brand in international markets."

SIHKE KAVUNU İLE FARK YARATIYOR

FARMER STANDS OUT WITH HIS SIHKE MELONS

TR Çiftçilik ile uğraşan Abdulhadi Oral, Van-Edremit bölgesinin ünlü 'Sihke kavunu'nun fide ve meyvesini, TKDK destekli serada üreterek Doğu ve Güneydoğu illerine pazarlayan başarılı bir yatırımcı... Çocukluğundan beri çiftçilikle uğraşan Oral, geçmişte mesleğini zor şartlarda sürdürdüğünü belirtiyor. TKDK ile tanıştıktan sonra ise önüne yeni imkanların çıktığını anlatan Abdulhadi Oral, süreci şöyle anlatıyor: "IPARD hibe desteğini arkadaşlarımdan, ilçede yapılan tanıtım toplantılarından ve TV haberlerinden duydum. Sonrasında TKDK Van İl Koordinatörlüğünü sık sık ziyaret edip çağrılarımı takip ettim. Çağrı ilanının yayınlanması sonucunda fide fidan üretimi gerçekleştirmek için sera projesi hazırlayarak, Edremit ilçesinde IPARD hibe desteği ile fide fidan üretim serası kurdum. Şu an hem tarla sebzeçiliği yapıyor hem de serada sebze fide üretimi yapıyorum ve ürünlerimi Van sebze halinde pazarlıyorum." Edremit bölgesinin ünlü 'Sihke kavunu'nun fide ve meyvesini üretilen Batman, Muş ve Diyarbakır'a satarak başarıyı yakalayan yatırımcı şöyle devam ediyor: "Bölgede kış şartları zorlu geçmekte, bu nedenle yenilenebilir enerji konusunda da yatırım yapmayı planlıyorum. İşletmemde işler dönemsel olarak yoğunluk göstermektedir. Bu bakımdan dönem dönem çalışan sayısı değişmektedir. Genel olarak yoğun dönemlerde serada 15 kişi istihdam ediyorum, fakat iş yoğunluğuna göre ilave geçici işçi çalıştırıyorum. Sera ve tarlada çalışan sayısı çoğunluğu bölgede yaşayan kadınlardan oluşan 60 kişiye istihdam sağlıyorum. Bu proje, bölgedeki diğer çiftçiler için de örnek oldu. İleriye yönelik olarak, işletmemi büyütürken birim maliyetimi düşürmeyi planlıyorum. Ayrıca eğer imkân olur ise IPARD destekli süt hayvancılığı da yapmayı düşünüyorum."

EN Farmer Abdulhadi Oral is a successful investor who produces the seedling and fruit of the famous 'Sihke melon' in Van-Edremit region in his ARDSI-backed greenhouse and markets the produce to Eastern and Southeastern provinces. Oral has been engaged in farming since his childhood and says that he had to endure tough conditions while doing it in the past. Abdulhadi Oral says that new opportunities arose after meeting ARDSI, and added, "I heard about IPARD grant support from my friends, the publicity meetings held in the district and from the TV news. Then I visited ARDSI Van Provincial Coordination Unit often and closely followed their calls for application. After the call for application had been announced, I prepared a greenhouse project for producing seedling and sapling, and established a seedling and sapling production greenhouse in Edremit district with the help of IPARD grant. I am now both vegetable gardening and producing vegetable seedling in greenhouse. I also market my produce in Van vegetable market." The investor, who achieved success by producing the seedling and fruit of the famous 'Sihke melon' in Edremit region and selling them to Batman, Muş and Diyarbakır, added, "Winter is rough in the region. Therefore, I am planning on investing in renewable energy. I experience a periodical intensity in the volume of work at my business. Thus, the number of employees change from period to period. I generally employ 15 people in the greenhouse during peak times but I bring in additional temporary workers depending on the volume of the work. I employ 60 people in the greenhouse and field, majority of whom are women living in the region. This project has been an example for other farmers in the region. I plan on expanding my business and reducing my unit costs in the future. In addition, I would also like to engage in dairy farming supported by IPARD, if I can."

VAN

KIYAMET PROVASINDAN CENNET VATANA AÇILAN GECE

THE NIGHT TAKING US TO PARADISE
HOMELAND AFTER APOCALYPTIC REHEARSAL

Tarik ŞEBİK

15 Temmuz Derneği Başkanı / July 15 Foundation Chairman

Üç yıl önce sıcak bir temmuz günüydü. Kimse o günün ardından gelen geceye büyük bir destanın sığacağını, en uzun gecemizin aydınlık bir sabaha döneceğini bilmiyordu. Önce o dönemki ismiyle Boğaziçi Köprüsü'nün bir yakası askerler tarafından trafiğe kapatıldı. Herkes bir terör alarmından şüpheleniyordu. Ancak kısa zamanda işin gerçek rengi ortaya çıktı. 40 yıldır devletin içine sızan hain FETÖ'cüler intikam geceleri için harekete geçmiş, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin içindeki asker kalıklı teröristler yüzlerindeki maskelerini çıkararak sahaya inmişti.

Akşam saat 21.00 sularında başlayan darbe girişiminin boyutu kısa zamanda anlaşıldı. FETÖ'cü hainler pek çok kilit noktayı ele geçirmek için harekete geçmişti. Planlarının çok kolay işleyeceğini umuyorlardı. Ellerindeki silahlara, uçaklara, tanklara sonsuz güvenleri vardı. Ancak aziz milletimizin iman gücünü, kodlarını bilmiyorlardı. Bu ülkenin asil evlatlarının bir kısmı “darbe girişimi”, “kalkışma” kelimelerini duyar duymaz ellerine bayrağını alıp sokağa çıkmıştı bile. Bir kısmı ise Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın, “Halkımızı illerimizin meydanlarına davet ediyorum.” dedikten sonra yollara düşmüştü.

Bu çağrıdan sonra hainlerin internet üzerinden yayın yapan kanalına çıkan Kerim Balcı, Cumhurbaşkanının halkı meydanlara davet eden açıklamasını büyük bir şaşkınlıkla dinledikten sonra, “Bizim insanımız bırakın bombayı, G3 tüfeğine karşı nasıl siper alınacağını, yerde yatmayı bilmez.” dedi. FETÖ'cüler o gece bu milletin bayraklarıyla tankların ve kurşunların üzerine yürüdüğünü, “Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.” mürasımın gerçeğe döndüğünü çok şükür ki gördü.

O gece ben de darbe girişimi haberini alır almaz önce Kısıklı'da bulunan Cumhurbaşkanımızın evinin önünde, ardından 15 Temmuz Şehitler Köprüsü'nde idim. Söz konusu vatan olunca tüm farklılıklarımı bir kenara bırakıp pijamalarıyla, terlikleriyle dışarı çıkan halkımızı gördükten sonra bu ülkeye dair umutlarım daha da arttı. O gece her noktada aynı bir kahramanlık hikâyesi yaşandığını sonraki günlerde öğrendik.

Kahramankazan'da çiftçilerimizin bir yıllık mahsullerini yakıp, çıkan dumanlarla Akıncılar Üssü'nden kalkmaya çalışan uçakları durdurması, üzerindeki atleti çıkarıp tankın namlusuna tıkayan

Three years ago, it was a hot day in July. No one knew that a great epic would fit into the night after the day, and that our longest night would turn into a bright morning. One side of the Bosphorus Bridge, as it was called then, was firstly closed to traffic by soldiers. Everyone suspected of a terrorist alert. However, the true nature of the affair was soon revealed. The treacherous members of FETÖ who have infiltrated the state for 40 years took action for revenge nights and terrorists in the Turkish Armed Forces disguised as soldiers took to the field by removing their masks.

The extent of the coup attempt, which started around 21:00 in the evening, was soon realized. The treacherous members of FETÖ had taken action to seize many key locations. They hoped their plans would work very easily because they had endless confidence in their weapons, aircraft, and tanks. However, they didn't know the power of faith and codes of our august nation. Some of the noble sons of this country had taken the flag to the street as soon as they heard the words “coup attempt” and “attempt”. Some others also took to the streets upon the President Recep Tayyip Erdogan's call saying; “I invite our people to the squares of our provinces”. After this call, Kerim Balcı, who appeared on the internet channel of the traitors, listened with great surprise to the President's statement inviting people to the squares; he said that “Our people don't know even how to lay down on the ground, let alone taking shelter against bombs or G3 rifles”. Fortunately, the treacherous members of FETÖ saw that this nation marched on the tanks and bullets with the flags at that night, and the line “My borders are guarded by the mighty bosom of a believer” became true.

As soon as I heard about the coup attempt at that night, first I was also in front of the President's house in Kısıklı and then on July 15 Martyr's Bridge. My hope for this country increased even more when we left our differences aside and saw our people going out in their pyjamas and slippers. We learned afterwards that there was a story of heroism at every point of the city during the night.

vatandaşımızın görüntüsü, üzerine gelen tankların önünde durup geçişini engellemeye çalışan vatandaşlarımız... Bütün bunları bir filmde izlese ya da bir kitapta okusak, "Bu kadarı olmaz." dediğimiz pek çok olay o gece gözlerimizin önünde yaşandı. İstiklal Marşı'nın dizeleri çağı aşıp yeniden vücut buldu.

Şanlı direnişin ardından başlayan "demokrasi nöbetleri"nde yaşadığımız bu kırılma anının milli hafızamızda yaşatılması için 15 Temmuz Derneğini kurma kararı aldık ve vakit kaybetmeden Ağustos 2016'da çalışmalarına başladık. Derneği kurarken iki ana eksen üzerinde durduk. Bunlardan ilki 15 Temmuz'da şehadete yürüyen 251 vatandaşımızın aileleriyle ve 2 binden fazla gazimizle kardeşlik hukuku geliştirip her türlü sorunlarıyla ilgilenmek, ikincisi ise böyle kutlu bir destanı gelecek nesillere taşıyıp unutturmak için kültürel projeler geliştirmekti. Çok şükür ki aradan geçen üç yılın sonunda bu amaçlarımız doğrultusunda pek çok çalışma gerçekleştirdik. Şehit ailelerimiz ve gazilerimizle bir araya geldiğimiz programlarda ya da uzman psikologlarımızın üç yıldır düzenli olarak yaptıkları ev ziyaretlerinde çocuğunu, annesini, babasını, eşini kaybeden şehit yakınlarımızın özlemlerinin arttığını söyleyebiliriz. Ancak aynı acıyı yaşayan ailelerin bir araya gelmesi onların yaşadıkları bu zorlu süreçlerle baş etmelerini bir nebze olsun kolaylaştırıyor. Kahraman gazilerimiz için de hiç kolay geçmedi bu üç yıl. Özellikle hala tedavileri devam eden, uzuv kaybı yaşayan gazilerimizin hayatları köklü olarak değişti. Bizler de kayıplarla başa çıkmaya çalışan ailelerimizin her zaman yanında olmaya, onlara destek vermeye gayret ettik, ediyoruz. Büyük ailemizin fertlerini oluşturan şehit yakınlarımız ve gazilerimiz her zaman başımızın tacı olmaya devam edeceklerdir.

15 Temmuz'dan sonra hayatları değişen sadece şehit ailelerimiz ve gazilerimiz değildi hiç şüphesiz. O gecedan sonra bu ülke için pek çok şey değişti. İlk defa suçüstü yapılan hain darbecilerin yargılanma süreçleri başladı. Pek çok davada karar verildi, davaların bir kısmı ise devam ediyor. Darbecilerin hukuk önünde verdikleri savunmaları bu süreçte yakından izleme fırsatımız oldu. Mahkeme salonlarında verilen ifadeler karşı karşıya olduğumuz

Our farmers in Kahramankazan burning their annual production of crops and trying to stop the planes taking off from the Akıncılar Base by the smoke of this fire, the image of our citizen blocking up the tank's barrel with his vest off his back and our citizens trying to stop the passage of the tanks by standing in front of them... If we watched all this in a movie or read in a book, we would say for many events that "this is way too much" but they became real at that night. The lines of the National Anthem have gone beyond their era and came into existence.

We decided to establish the July 15 Foundation to keep alive this moment of fracture in our national memory that we witnessed in Democracy Watches after the glorious resistance and started working in August 2016 without delay. When establishing the Foundation, we focused on two main axes. The first of these was to create a relation as brothers with the families of 251 citizens marching to the death and more than 2,000 of our veterans on July 15 and deal with all kinds of their problems, and the second was to develop cultural projects to carry such a holy epic to future generations.

Fortunately, we have performed a lot of work in line with our goals at the end of three years. We can say that the longing of martyr's relatives who lost their children, mother, father and wife rather intensified as we witnessed during our regular home visits of our expert psychologists for three years or in the programs we met with our veterans and the families of our martyrs. However, gathering the families who have experienced the same pain makes it easier to some extent for them to cope with these difficult processes. This period was not easy for our heroic veterans as well. In particular, the lives of our veterans, who are still under treatment and suffering limb loss, have changed dramatically. We have always put in effort to stand by and support our families trying to cope with losses. We will always treat the relatives of our martyrs and veterans, who are the members of our big family, with great respect.

terör örgütünün yapısını anlamak bakımından önemliydi. Hepimizin gözü önünde yaşanan, kamera kayıtları, delilleri açık olan darbe girişimini kabul eden ya da örgüt bağlantısından açık açık bahseden bir sanık görmedik salonlarda (itirafçı olanlar hariç). Bu üç yılda geçmişte yaşanan ve FETÖ ile bağlantılı olan pek çok olay da ortaya çıktı. Devletin kılcal damarlarına girmiş örgüt üyeleri yakalanıp hapse atıldı. Devletimiz bir yandan hukuku işletirken diğer yandan örgüte büyük darbe vurdu. Ancak her şeyden önemlisi yaşanan süreç, bu ülkede bir daha kimsenin canı istediğinde darbe yapamayacağını açık ve net bir şekilde ortaya koydu.

Üç yılın muhasebesini yaptığımızda 15 Temmuz'un toplumumuzda yeniden şaha kaldırdığı milli birlik duygusunu es geçemeyiz. O gecedan sonra insanlarımızın bu ülkeye olan inançlarında ve darbelere karşı bilinçlerinde önemli bir artış yaşandı. 15 Temmuz'u sahiplenmek için Türkiye'nin dört bir yanında çalışmalar hayata geçirilmeye başlandı. Halkımız kendi yazdığı destana sahip çıktı. 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü anmalarında toplanan insanlarımız o gecenin unutulmayacağı en güzel mesajı verdi.

15 Temmuz Derneği olarak, "bundan sonrası için neler yapmalıyız?" sorusu bizim için önemini artırdı. Özellikle kuruluş amaçlarımızdan biri olan 15 Temmuz'u gelecek nesillere doğru aktarma misyonu çerçevesinde yeni projeler geliştirmeye odaklandık. 15 Temmuz'u hem ülkemizde hem de yurt dışında anlatmak için pek çok program düzenledik, bundan sonra da düzenlemeye devam edeceğiz. Okullarda 15 Temmuz tanıklarıyla öğrencileri buluşturduk. O geceyle ilgili nitelikli yayınların ve kültürel çalışmaların hayata geçmesi için çalışıyoruz. Cumhurbaşkanlığı himayelerinde yapılan Hafıza: 15 Temmuz Müzesi, yurt içi ve yurt dışından pek çok akademisyenin yazdığı Ortak Hafıza Dergisi, her yıl düzenli olarak yaptığımız "Uluslararası 15 Temmuz Sempozyumu", her ay farklı bir kentte düzenli olarak gerçekleştirdiğimiz "Her Ayın 15'inde 251 Hatim Programı" bu kültürel çalışmalarımızdan bazıları... Bundan sonra da yeni açılımlarla bu projelerle yola devam edeceğiz.

Son sözümüz, vatanımız için canını feda eden 251 şehidimizi ve 2 binden fazla gazimizi hep rahmetle ve minnetle analım. "Hafıza-i beşer nisyan ile maluldür." sözünü aklımızdan çıkarmadan, nisyanın en büyük lanetlerimizden biri olduğunu hatırlayarak, 15 Temmuz'u unutmayalım, unutturmayalım.

It wasn't only our martyr families and veterans that changed their lives after July 15. A lot has changed for this country after that night. The prosecution process of treacherous coup plotters, who were caught on the very act for the first time, began. Many cases have been resolved, and some of the cases still continue. We had the opportunity to closely monitor the defenses of the plotters before the court. The statements given in the courtrooms were important for understanding the structure of the terrorist organization we are facing.

We did not see any defendant (except the confessors) in the courtrooms accepting the coup attempt that has been witnessed by all of us with clear evidences and camera records or talking explicitly about their connection with the organization. There have also been many incidents witnessed in the last three years and linked to FETÖ. Members of the organization who has entered into the capillaries of the state were arrested and put into prison. While operating the power of law on the one hand, our state dealt a big blow to the organization on the other. But above all, the process has made it clear that no one in this country will ever be able to attempt coup at will.

When we review the last three years, we cannot ignore the sense of national unity that July 15 revived in our society. After that night, there was a significant increase in our people's belief in this country and their awareness against the coups. Activities have been initiated all around Turkey to embrace July 15. Our people have claimed their own epic. Our people gathering in Memorial Day for Democracy and National Unity of July 15 gave the best message that the night will not be forgotten.

As the July 15 Foundation, the question of "What should we do for the future?" has increased in importance for us. In particular, we have focused on developing new projects within the framework of the mission of transferring July 15 properly to future generations as one of our founding goals. We have organized many programs to explain July 15 both in our country and abroad, and we will continue to do so. We brought 15 July witnesses and students together.

We work for the realization of qualified publications and cultural studies about that night. Some of these cultural studies are Memory: Museum of July 15 realized under the auspices of Presidency, Collective Memory Journal written by many academicians both in our country and abroad, "International July 15 Symposium" we organized every year regularly, "251 Requit Program On the 15th of Each Month" we organized regularly every month in different province... We will continue with these projects in future with new expansions.

Our last word; we should always remember with gratitude and mercy our 251 martyrs and more than 2,000 veterans who sacrificed their lives for our country. Remember and recall the July 15 by reminding that oblivion is one of our biggest curses and retaining the line "The weakness of human memory is forgetfulness".

KARAMAN'DA TKDK DESTEĞİ İLE BÜYÜKBAŞ HAYVANCILIK GELİŞİYOR

BOVINE LIVESTOCK PRODUCTION IMPROVES
THROUGH ARDSI SUPPORT IN KARAMAN

Küçükbaş hayvancılık alanında meşhur olan Karaman'da, son yıllarda büyükbaş hayvancılık da TKDK destekleriyle büyük bir atılım içerisinde. Bu konuda adım atarak, 2006 yılında büyükbaş hayvancılık sektörüne giren Karaman Süt Üreticileri Birliği Başkanı Süleyman Selim Akkuş, IPARD desteğiyle modern bir süt tesisini Karaman'a kazandırmanın mutluluğunu yaşadıklarını belirtiyor. Şehirdeki süt üreticileri ile oluşturduğu ekosistemle Karaman'ı sütin merkezi yapmak istediklerini kaydeden Akkuş, bir başarı hikâyesi olan girişimcilik sürecini bizlerle paylaştı.

Bovine livestock production has been on the rise in recent years in Karaman, popular in ovine livestock, thanks to ARDSI supports. Taking a step towards this subject and entering into bovine livestock sector in 2006, Süleyman Selim Akkuş, the President of Karaman Milk Producers Union, states that they are happy to provide Karaman with a modern milk production facility through the support of IPARD. Akkuş has remarked that they want to make Karaman a milk hub through the ecosystem he has created with the milk producers in the city, and shared the success story of this endeavor.

Akkuş, üniversite eğitimini İstanbul'da tamamladıktan sonra özel sektörde iş hayatına başladığını, 2001 yılında şehrine hizmet etmek için Karaman'a döndüğünü, 2006 yılında ise daha önce hiç tecrübesi olmadığı hayvancılık sektörüne adım attığını belirtiyor. Aynı yıl içerisinde 58 üretici ile Karaman Süt Üreticileri Birliğini kurduklarını anlatan Akkuş, "Karaman daha çok küçükbaş hayvancılığı ile bilinen bir ilimiz. O dönemde büyükbaş hayvancılıkta ciddi sorunlar vardı. Ulusal firmaların süt fabrikalarının şehrimize kurulması Birliğimizin kurulmasına da vesile oldu. Bu fabrikaların süt talepleri şehirde bu alanda bir altyapı gereksinimi doğurdu. Firmalar sütü belli kalitede istiyorlardı. Biz de altyapı çalışmalarımıza başladık, köylere süt toplama merkezlerimizi kurduk. Üreticiler için eğitim çalışmalarını başlattık. Karaman'da süte kalite ve itibar kazandırmak için çıktığımız bu yolda 1500 üyemizle çok mesafe kat ettik ama hala alınması gereken yolumuz var." diyor.

"SÜT ÜRETİMİ 10 YILDA 10 KAT ARTTI"

Akkuş, altyapının sağlanması ve üretici ile sanayici arasındaki köprü'nün tesis edilmesiyle şehirdeki süt üretiminin hızla arttığını belirterek, "Birliği kurduğumuz 2006 yılında Karaman'da günlük 30 ton büyükbaş hayvan sütü vardı. Yok denecek kadar azdı. Biz bu rakamı 2016 sonu itibarıyla 320 tona çıkardık. Bunda yaptığımız altyapı çalışmalarının büyük katkısı oldu. Üreticilerle yaptığımız eğitimlerde onları yüksek kalitede süttün yüksek katma değer sağladığı konusunda bilinçlendirdik." açıklamasını yapıyor.

Akkuş states that after graduating from university in Istanbul, he started his professional life in the private sector, returned to Karaman in 2001 to serve his city and embarked upon livestock sector in 2006 despite having no prior experience.

Akkuş says that within the same year, they established Karaman Milk Producers Union with 58 producers, and adds, "Karaman is a province mostly known for its ovine livestock. Bovine livestock production had serious issues back then. National companies establishing their milk plants in our city paved the way for the establishment of our Union. Milk demand by such plants created a need for infrastructure in the city for this field. Companies demanded milk at a certain level of quality. So, we started infrastructure work and established milk collection centers in villages. We also initiated training activities for the producers. We covered a lot of grounds in this journey we set out for together with our 1,500 members to increase the quality of milk and make a reputation for it in Karaman, but we still have a lot of room for improvement."

"MILK PRODUCTION INCREASED BY TEN FOLDS IN THE LAST DECADE"

Stating that the milk production of the province is increasing thanks to the establishment of infrastructure and a bridge between producers and businesses, Akkuş explains, "When we founded the union in 2006, Karaman had daily 30 tons of bovine milk.

"SÜT TOPLAMA MERKEZİMİZ STANDART YÜKSELTTİ"

Şehirdeki süt toplama altyapısını iyileştirme süreçlerinin en önemli adımlarından birinin de TKDK destekleriyle hayata geçirdikleri Süt Toplama Merkezi olduğunu anlatan Akkuş, "Karaman'da üretilen sütlerin %40'ını tesisimize geliyor. Birlik olarak da üretilen süttün %90'ını pazarlıyoruz. Bu anlamda Türkiye'de bir ilki başarmış durumdayız. Tesisimizin kapasitesi 70 ton. Laboratuvarında çiğ süt kimya analizi, çiğ süt mikrobiyolojik analizleri, çiğ süt hastalık tespitleri, yem analizleri ile hastalık tespiti için kan analizleri yapabiliyoruz. Bu sene sütle ilgili çalışmaların tamamını da akredite etmeyi planlıyoruz. Tesisimiz yüksek standartlarda hayata geçirildiği için sanayiciler tarafından da tercih ediliyor." ifadelerini kullanıyor.

"BİRLİK KIRSAL KALKINMA AÇISINDAN ÖNEMLİ BİR ROL OYNUYOR"

Akkuş, Karaman Süt Üreticileri Birliği olarak şehrin kırsal kalkınmasına da destek verdiklerini anlatarak, şöyle devam ediyor: "Kırsal kalkınma hem şehrimiz hem de ülkemiz açısından çok önemli. Öncelikli olarak üreticilerin kamunun verdiği desteklerden faydalanabilmesi için süttün sanayiciye satılıp Birlik üzerinden pazarlanması gerekiyor. Bu bölgedeki firmalar piyasa ortalamasının üzerinde bir rakamdan alım yapıyorlar, ancak standartları da yüksek tutuyorlar. Biz üretici ile sanayici arasındaki süreci yönetiyoruz. Bir nevi köprü oluyoruz. Özetleyecek olursak, üretici, Birlik ve sanayici olarak üçlü bir sacayağı. Öte yandan, Birlik olarak üreticilerin destek alabilmesi sürecindeki işlemlerine de biz katkı veriyoruz."

It was almost non-existing. We increased this rate to 320 tons as of the end of 2016. The infrastructure work we conducted helped a lot. In the trainings we held with the producers, we raised awareness in the high added value achieved by high-quality milk."

"MILK COLLECTION CENTER RAISED THE STANDARDS"

Stating that one of the most significant steps in improving the milk collection infrastructure in the city was the Milk Collection Center they established through ARDSI supports, Akkuş says, "40% of the milk produced in Karaman comes to our facility. The Union markets 90% of the milk produced. In a sense, we broke new ground in Turkey in this field. Our facility's capacity is 70 tons. In our laboratory we can conduct raw milk chemical analysis, microbiological analyses for raw milk, disease diagnosis in raw milk, feed analysis as well as blood tests to diagnose diseases. We plan to achieve accreditation for all of the studies relating to milk. Industrialists prefer our facility as it is built on high standards."

"THE UNION HAS AN IMPORTANT ROLE IN RURAL DEVELOPMENT"

Stating that, as Karaman Milk Producers Union, they support rural development in the city, Akkuş adds, "Rural development is crucial both for our city and our country. First of all, for the producers to benefit from the supports by the public, milk should be sold to the industrialists and marketed through the Union. Companies in the region purchase the product at the rates exceeding market averages, but their standards are high. We manage the process between producers and industrialists. In a way, we are the bridge. In summary, we established a trivet consisting of producers, the Union and industrialists. We, as the Union, also support the producers in their process of receiving supports."

"THE FACILITY UNINTERRUPTEDLY PROVIDES SERVICES"

Süleyman Selim Akkuş remarks that the facility operates 24/7, and adds, "The facility is built as a 500 m² indoor space laid on a 9,900 m² area. We are the most advanced establishment in the region with a daily milk collection capacity of 70 tons, modern milk collection equipment, and the milk and feed analysis laboratory.

“TESİS ARALIKSIZ HİZMET VERİYOR”

Tesisin 7/24 esasına göre aralıksız çalıştığını anlatan Süleyman Selim Akkuş, “Tesisimiz 9 bin 900 metre kare alanda, bin 500 metre kapalı alan üzerine inşa edildi. Günlük 70 ton süt toplama kapasitesi, modern süt toplama ekipmanları, süt ve yem analiz laboratuvarlarıyla bölgenin en modern işletmesi konumundayız. Tesisimizde 2 adet 10 tonluk, 8 adet 6 tonluk süt depolama tankı ve 1 adet otomatik temizleme sistemi (CIP) bulunuyor. Bunlar en yeni nesil tanklardır. Üreticilerimizden topladığımız sütün %70-80’lik bir kısmını Karaman içerisinde satıyoruz. Kalan kısmı ise şehir dışına komşu illere satıyoruz.” diyor.

“YÜKSEK STANDART YÜKSEK KÂRLILIK SAĞLADI”

Tesisteki yüksek standartlarda TKDK’nın katkısı olduğunu altını çizen Akkuş şu bilgileri aktarıyor: “IPARD desteklerini ve TKDK’yı ilimizdeki kuruluş aşamasından beri takip ediyoruz. Birliğimize üye üreticilere destekler noktasında rehber olmaya çalıştık. Tesisimizin öncesinde arsasını aldık. Sonrasında danışman desteği ile projemizi hayata geçirdik. O süreç çok verimli geçti. TKDK, projenin hayata geçirilmesi noktasında pozitif bir tavır içerisinde oldu hep. Karşılıklı iyi niyetle kusursuz bir iş çıktı. Örnek projeler arasında yer aldık. Tesisimizin yüksek standartlarından ötürü süt sanayicisi bize hep farklı baktı. Onun avantajını hep yaşadık. Bu durum da ürünlerimizi piyasa ortalamasının üzerinde fiyatlara satmamızı sağladı.”

“TKDK ALTYAPISIZ HAYVANCILIK OLMAYACAĞINI ÖĞRETİYOR”

Akkuş, Organize Sanayi Bölgesi içerisinde yer almaları nedeniyle kendilerine TKDK’yı ve desteklerini soran birçok yatırımcı olduğunu belirterek, kendilerinin de bu konuda hep olumlu referans verdiklerini söylüyor. TKDK Karaman İl Koordinatörlüğündeki personelin her zaman çok yapıcı ve özverili olduğuna işaret eden Akkuş, “TKDK’ya

There are two 10-ton and eight 6-ton milk storage tanks and one automated cleaning in place (CIP) system at our facility. These are state-of-the-art tanks. We sell 70-80% of the milk collected from our producers within Karaman. Then we sell the remaining portion to the neighbouring provinces.”

“HIGH-QUALITY BRINGS ABOUT HIGH PROFITABILITY”

Emphasizing that ARDSI has a hand in the high standards achieved in the facility, Akkuş informs us, “We have been following IPARD supports and ARDSI since its establishment in our province. We have tried to guide producers that are the members of our Union in terms of the supports. Before building the facility, we first bought the land. Then we realized our project with the consultancy support we received. It was quite a fruitful process. ARDSI has always had a positive attitude towards implementing the project. An impeccable work was done through mutual good faith. Our project is now among the exemplary projects. Milk industrialists put us to a special place due to the high standards observed in our facility. We have always experienced the benefit of these high standards. They enabled us to sell our products at prices above the market averages.”

“ARDSI TEACHES THAT LIVESTOCK PRODUCTION CANNOT LACK INFRASTRUCTURE”

Akkuş says that since they are located within the Organized Industrial Zone, many investors inquired about ARDSI and their supports, and that they always responded positively. Underlining that the staff of ARDSI Karaman Provincial Coordination Unit has always been constructive and self-sacrificing, Akkuş remarks, “In this sector, we need ARDSI.

sektör olarak çok ihtiyacımız var. Maddi destekten ziyade TKDK yatırımcılara, altyapısız hayvancılık yapılamayacağını öğretiyor. Bu sektörümüz açısından çok doğru bir bakış açısı.” değerlendirmesinde bulunuyor.

“YENİLENEBİLİR ENERJİ YATIRIMI DÜŞÜNÜYORUZ”

Akkuş, yeni dönemde TKDK ile çalışmayı sürdüreceklerini ifade ederek, “Tesisimizin enerji ihtiyaçlarını karşılamak için çatıya güneş enerjisi panelleri eklemeyi düşünüyoruz. Altyapımız da buna uygun. Yine soğutulmuş sütleri taşımak için nakil tankları projemiz var. Bu dönem olmasa da gelecek dönemlerde bu yatırımları hayata geçirmeyi planlıyoruz.” diyor.

“HAYVANCILIK ANCAK BİLİNÇLİ BİR ÜRETİMLE YAPILABİLİR”

Hayvancılık yatırımı yapmak isteyen girişimcilerin bu konuda tecrübeli olması gerektiğinin altını çizen Akkuş, öz kaynağın olmazsa olmaz bir gereklilik olduğunu vurguluyor. Akkuş, banka kredisi ile yapılan yatırımların sağlıklı olma şansının düşük olduğuna dikkati çekerek, “Tecrübe, yeterli bir öz kaynak ve bilinçli bir üretimle hayvancılık yapılabilir. Bir de üretici en azından hayvanın yiyeceği kaba yemi üretebilmeli, çünkü sektörde bu konuda bir sıkıntı mevcut. İç Anadolu Bölgesi tarım ve hayvancılıkla geçinen bir bölge, bizim sanayimiz de buna dayalı. Karaman için de şunu söyleyebilirim ki büyükbaş hayvancılık için en uygun noktalardan biriyiz. Limanlara, pazara çok yakınız ve henüz bakir bir bölgeyiz.” şeklinde konuşuyor.

Aside from the financial support, ARDSI teaches investors that livestock production cannot be done without infrastructure. This is the best approach for our sector.”

“WE ARE THINKING OF RENEWABLE ENERGY INVESTMENT”

Akkuş states that in the new term, they will continue to work with ARDSI, and adds, “We are thinking about installing solar panels to meet the energy need of our facility. We have the suitable infrastructure. We also have transportation tanks to transport the chilled milk. If not during this term, we plan on realizing these investments in the upcoming term.”

“LIVESTOCK REQUIRES CONSCIOUS PRODUCTION”

Akkuş emphasizes that investors wishing to embark on livestock production should have experience on the subject and that equity is a must. Remarking that investments done through bank loans have little chance of being reliable, Akkuş says, “Livestock production can be done with experience, sufficient equity and consciousness. And, a producer should be able to produce the coarse fodder sufficient at least for the livestock to feed on, as there is a limitation in the sector to this end. The Central Anatolia Region live by agriculture and livestock, and our industry is based on these. I can say that Karaman is one of the most suitable locations for bovine livestock. We are very close to the ports and the market, and are still a virgin region.”

ENDÜSTRİYEL KENEVİRDE YENİ DÖNEM VE YAPILMASI GEREKENLER

A NEW ERA IN INDUSTRIAL HEMP AND ACTIONS TO BE TAKEN

Selim AYTAC

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kenevir Araştırmaları Enstitüsü Müdürü / Director of Hemp Research Institute, Ondokuz Mayıs University

Anadolu'nun bitkisi olmayan pamuktan önce bu coğrafyada yaşayan insanların giyecek ve diğer lif gereksinimleri keten ve kenevirde karşılanıyordu. En önemli kullanım alanı olan kenevir lifinin geçmiş yıllardaki tekstil, sicim, halat, çuval vb. üretimlerin dışında, günümüzde, otomotiv endüstrisinde de iç donanım uygulamalarında ve yapı malzemelerinde oldukça çok kullanım alanı bulunmaktadır. Kenevir liflerinden elde edilen kumaşın uzun ömürlü olması, kenevirde elde edilen kıyafetlerin vücudun havalanmasına izin vermesi gibi bir takım özellikleri bulunmasına rağmen kenevirde yararlanma dünyada ve ülkemizde yetersizdir. Ülkemizde ve dünyada kenevir ekim alanları 2013 yılına kadar azalma göstermiş ve 2013 yılından itibaren kenevirin yeni nesil kullanım alanlarının öneminden dolayı üretim trendinde gözle görünür artışlar görülmektedir. Bazı ülkeler kenevir ile ilgili yasalarını güncellemekte ve kenevir ekim alanlarının artmasına çaba göstermektedirler. Kenevirin ekim alanlarının artmasına neden olan yeni nesil kullanım alanlarının başında ilaç endüstrisi gelmektedir.

Before cotton, which is not peculiar to Anatolia, clothing and other fiber requirements of the people living in this region were met with linen and hemp. Besides its use in manufacture of textile, twine, rope, sac and so on in the past, hemp fiber, which is the most important area of use, is used in various areas, namely in interior equipment for automotive industry and building materials at the present time. Although the fabric obtained from the hemp fibers are long-lasting and the clothes made from hemp allows the body to breathe, the use of hemp is limited in Turkey and generally across the world. Hemp cultivation areas in Turkey and the world had decreased in size until 2013, and since 2013, there has been a significant increase in the production trend due to the importance of the new generation hemp usage areas. Some countries are updating their hemp-related legislation and strive to increase hemp cultivation fields. The pharmaceutical industry is the front runner among the new generation usage areas, which lead to an increase in the hemp cultivation fields.

İsrail, Kanada ve Çin gibi ülkeler bir kannabinoid olan Cannabinol (CBD) oranı yüksek olan çeşitlerin ıslahı üzerinde yoğun bir şekilde çalışmaktadırlar. THC gibi psikoaktif (uyuşturucu) etkisi olmayan CBD'nin başta kanser tedavisi olmak üzere çeşitli hastalıkların tedavisi ile ilgili çalışmalar da hızlanmıştır.

Yeni nesil kullanım alanlarından bir diğeri kenevirin inşaat sektöründe aktif olarak kullanılabilme olanaklarının araştırılması çalışmalarıdır. Çevre dostu bina üretiminde tuğla, yalıtım malzemesi ve ahşap dekorasyon vb. gibi alanlarda kenevirde elde edilen ürünlerin kullanımında Avustralya ve Fransa başı çekmektedir.

Üçüncü yeni nesil kullanım alanı biyopolimer ve bioplastik sektördür. Esasında, günümüzden yaklaşık 70-80 yıl önce kenevir lif ve saplarından biyopolimer üretilip araba kaportasında kullanılmıştır. Ancak, petrolden elde edilen polimerlerin daha ucuz olmasından dolayı uzun bir süre raflarda kalan bu bilgi, petrolden elde edilen polimerlerin ve plastiklerin doğada çok uzun bir süre parçalanmaması ve çevre kirliliğine neden olmasıyla son yıllarda yeniden gündeme gelmiştir. Dayanıklı liflere ve yüksek selüloz oranına sahip kenevirin bu konuda avantaja sahip olduğu söylenebilir.

Bazı ülkeler petrol kaynaklı plastiklerin yasaklanması için şimdiden tarih belirlemişlerdir. Bahsedilen bu üç yeni nesil kullanım alanları ve diğer kullanımlar için dünya çapında kenevir alanlarının artacağı öngörülmektedir. Tüketici bilincinin artması ve tekstil sektörünün yeni ve farklı ürün arayışları ile son yıllarda, doğal liflere rağbet artmaktadır. Artan bu talebin karşılanabilmesi için pamuk ekim alanları dışında da lif bitkileri üretimine ihtiyacımız bulunmaktadır. Pamuk ekim alanları dışında üretilebilecek lif bitkilerinden biri kenevirde. Endüstri bitkisi olan kenevir, esas olarak lifi, tohumu ve yağı için yetiştirilmektedir. Kenevir lifleri, mükemmel mekanik özelliklere sahip olup biyolojik olarak parçalanabilen çevre dostu bir lifdir. Anadolu topraklarında asırlardır üretilen ve kullanılan kenevirin, son yıllarda, ekim alanı giderek azalmış, yok olma noktasına gelmiştir. Sentetik liflerin piyasalarda ucuz fiyatlara alıcı bulmasının yanı sıra yasa dışı üretimlere engel olmak için yapılan kontrol ve baskılar kenevirin yok olmasındaki başlıca nedenlerdir.

Countries such as Israel, Canada and China are working intensively on breeding kinds that have a higher ratio of Cannabinol (CBD), a type of cannabinoid. Studies on CBD, which does not have a psychoactive (numbing) effect like THC, have picked up pace in order to cure various diseases, especially for cancer treatment. Another new generation use of hemp is the studies on the possible ways of using hemp actively in the building sector. Australia and France take the lead when it comes to hemp-derived products such as brick, insulating material and wood decoration etc. in construction of environmentally friendly buildings. The third new generation use of hemp is biopolymer and bioplastic industry. In fact, about 70-80 years ago, biopolymer was produced from hemp fibers and stems, and used in the body of cars. However, this information, shelved for a long time because the polymer obtained from petroleum is cheaper, has come into the agenda again in recent years as the polymers and plastics obtained from petroleum do not decompose in nature for a long time and cause environmental pollution. Thus, hemp with durable fibers and high-rate cellulose has an advantage in this regard. Some countries have already set a date for the prohibition of petroleum-based plastics. Such three new generation use areas for hemp and various other uses across the world are expected to expand. The demand for natural fibers has been on the rise with the increase in consumer awareness and the search of new and different products in textile industry. In order to meet this increasing demand, we need the production of fiber crops outside the cotton plantation areas. Hemp is one of the fiber plants that can be produced outside the cotton plantation areas. Being an industrial plant, hemp is cultivated mainly for its fiber, seed and oil. Hemp fibers are an environmentally friendly fiber that has excellent mechanical properties and is biodegradable. The cultivation area of hemp, which has been produced and used in Anatolia for centuries, has decreased in recent years and has reached a point of disappearance. In addition to the availability of synthetic fibers in the market at cheap prices, the controls and pressures to prevent illegal production are the main reasons for the extinction of hemp. Having been cultivated in Anatolia for thousands of years, hemp has been bred on approximately 140,000 decares of land in the 1960s. After 1990, the size of the rapidly

Anadolu topraklarında binlerce yıldır tarımı yapılan kenevirin, 1960'lı yıllarda yaklaşık 140 bin dekar arazide tarımı yapılmıştır. 1990 yılından sonra hızla azalan ekim alanları 2000 yılında 8.7 bin dekara, 2004 yılında 3.7 bin dekara, 2013 yılında ise 19 dekara gerilemiştir. 2013 yılında üretimin dibe vurmasıyla yapılan farkındalık çalışmaları (yerli ve yabancı sektörlerle yapılan toplantılar, köy ziyaretleri, çalıştay vs.) neticesinde üretim artmaya başlamıştır. Kenevir üretilen alan 2016 yılında 67 dekara, 2018 yılında ise 175 dekara yükseltilmiştir. 9 Ocak 2019 yılında Sayın Cumhurbaşkanımızın algı kıran konuşmalarından sonra, ekim alanında ve üretimde çok daha olumlu gelişmeleri beklemekteyiz.

Ülkemizde kenevir tarımının hak ettiği değeri bulması için bazı tedbirlerin alınması gerekmektedir. 5-6 Mayıs 2017 tarihinde Ondokuz Mayıs Üniversitesinde yapılan "Karadeniz'in Lif Bitkileri Keten-Kenevir-Isırgan Çalıştayı"nın sonuç bildirgesinde de yer alan, aşağıdaki hususların dikkate alınması çok doğru olacaktır:

- Konu ile ilgili illerin Tarım İl ve İlçe Müdürlükleri, ilgili üretici örgütleri, üniversiteler, araştırma enstitüleri, kalkınma ajansları ve idarecileri ve tekstil sektörü taraflarının yer alacağı bir çalışma ekibinin kurulması ve düzenli bir çalışma takvimi oluşturarak uygulamaya konması,
- Kenevir ekim alanı ve üretiminin yaygınlaştırılması için tarımsal yayım ve eğitim faaliyetlerinin artırılması,
- Köyden kente göçün önlenmesi ve köy şartlarında istihdamın artırılması için kenevirin kırsal kalkınma ürünü olarak ele alınması, kırsal kalkınma desteklerinden faydalandırılması,
- Kenevir tarımının yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi için tarımsal ürün desteği kapsamına alınması,
- Kenevirin geçmişteki etnobotanik (bitki-insan ilişkileri) kültürü kaybolmadan endüstriyel amaçlı kullanılacak miktarda üretim yapabilmek için mekanizasyon mutlak gereklidir. Bu nedenle üreticiye ilgili makine ve teçhizatların alınabilmesi için hibe desteğinin sağlanması,
- Kenevir ilgili demonstrasyon, yetiştirme tekniği, ıslah, çeşit geliştirilme ve tohumluk üretim programlarının yapılması,
- Kenevirden katma değeri yüksek ve ülke ihtiyaçlarına cevap verebilecek ürünlerin üretilebilmesi için acilen sanayi sektörünün tesis edilmesi önem taşımaktadır.

shrinking cultivation fields declined to 8.7 thousand decars in 2000, 3.7 thousand decars in 2004, and 19 decars in 2013. In 2013, production started to increase through awareness activities (meetings with domestic and foreign sectors, village visits, workshops, etc.), conducted when the production plummeted. The size of hemp cultivation areas increased to 67 decars in 2016 and 175 decars in 2018. After the speeches of the President of Turkey on January 9th, 2019, which shifted perspectives, we expect much more positive developments in the area of planting and production.

In Turkey, certain measures need to be taken in order to find the value that hemp cultivation deserves. It would be wise to consider the following matters stated in the final declaration of "Karadeniz'in Lif Bitkileri Keten-Kenevir-Isırgan Çalıştayı" (Fiber Plants in Black Sea: Linen-Hemp-Nettle Workshop) held at Ondokuz Mayıs University between May 5-6 2017.

- Establishment of a working team consisting of Provincial and District Directorates of Agriculture in relevant provinces, relevant producer organizations, universities, research institutes, development agencies and administrators, and textile sector parties, as well as creating a regular work schedule and implementing it,
- Increasing agricultural publication and training activities in order to expand hemp cultivation areas and production,
- Taking hemp as a product of rural development and benefiting from rural development support in order to prevent migration from village to city and increase employment in village conditions,
- Covering hemp under agricultural product support in order to expand and develop hemp cultivation,
- Mechanization is absolutely necessary in order to produce the amount to be used for industrial purposes without losing the past ethnobotanical (people-plant relations) culture of hemp. Therefore, granting support to the producer so as to purchase the relevant machinery and equipment,
- Demonstration, cultivation techniques, breeding, developing species and seed production programs related to hemp,
- It is important to immediately establish an industrial sector in order to produce products with high added value from hemp and to meet the needs of Turkey.

KAPAK COVER KIRSAL KALKINMADA KOOPERATİFÇİLİK VE ÜRETİCİ ÖRGÜTLERİNİN ÖNEMİ

KIRSAL ALANLARDA EKONOMİK FAALİYETLERDE BULUNAN İNSANLARIN, GÜÇLERİNİ BİRLEŞTİRMEK, ORTAK SORUNLARINI ÇÖZMEK VE KALKINMA HEDEFLERİNE ULAŞMAK AMACIYLA KURDUKLARI KOOPERATİFLER, BUGÜN DE ÖNEMLİ YAPILAR OLARAK KARŞIMIZA ÇIKIYOR.

IMPORTANCE OF COOPERATIVE SYSTEM AND PRODUCER ORGANIZATIONS IN RURAL DEVELOPMENT

COOPERATIVES, ESTABLISHED BY PEOPLE WHO ENGAGE IN ECONOMIC ACTIVITIES IN RURAL AREAS TO COMBINE FORCES, RESOLVE COMMON PROBLEMS AND REACH DEVELOPMENT GOALS, CONFRONT US AS IMPORTANT STRUCTURES TODAY AGAIN.

"TÜRK ODA-BORSA SİSTEMİ OLARAK DÜNYADAKİ EN BÜYÜK 3. TEŞKİLATIZ"
"WE ARE THE 3RD BIGGEST ORGANIZATION IN THE WORLD WITH OUR TURKISH CHAMBER-EXCHANGE SYSTEM"

IPARD KIRSAL KALKINMA DESTEKLERİ VE KOOPERATİFLER
IPARD RURAL DEVELOPMENT SUPPORT AND COOPERATIVES

ÜLKEMİZDE KOOPERATİFÇİLİĞİN ÖNEMİ VE GELECEĞİ
IMPORTANCE AND FUTURE OF COOPERATIVES IN TURKEY

BAŞARILI KOOPERATİFÇİLİK ÖRNEĞİ: TORKU
A SUCCESSFUL COOPERATIVE SYSTEM: TORKU

TÜRKİYE'DE KOOPERATİFÇİLİĞİN BAŞLANGICI VE BUGÜNÜ
COOPERATIVE SYSTEM IN TURKEY FROM PAST TO PRESENT

“TÜRK ODA - BORSA SİSTEMİ OLARAK DÜNYADAKİ EN BÜYÜK 3. TEŞKİLATIZ”

“WE ARE THE 3RD BIGGEST ORGANIZATION IN THE WORLD
WITH OUR TURKISH CHAMBER-EXCHANGE SYSTEM”

Türk iş dünyasının çatı kuruluşu Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), 81 il ve 160 ilçedeki oda ve borsaları ile 1,5 milyon üyeye hizmet veriyor. 1952 yılından bu yana özel sektörün önünü açan hemen her yasal düzenlemenin altında imzası olan TOBB'un Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu ile iş dünyasında birliklerin ve kooperatiflerin önemine ilişkin röportaj gerçekleştirdik.

► TOBB'u bir de sizden dinleyebilir miyiz? TOBB Türk iş dünyasında nerede duruyor?

TOBB ve oda-borsa camiası, ülkemizdeki tüm şirketlerin çatı kuruluşudur. Küçük ve büyük, yerli ve yabancı tüm şirketler üyemizdir. Türk oda-borsa sistemi, kıta Avrupa'sındaki ülkelerde uygulanan modeldir. Üyelik zorunludur ama zarar eden şirketlerden aidat alınmamaktadır. Esasında oda-borsa sisteminin temeli Ahilik ve Lonca sisteminden gelir. Yani, köklü bir geçmişi vardır. Tüm şirketler kesiminin üyeliği sayesinde ülkemiz oda-borsa sistemi güçlü bir şekilde reel sektörün hak ve hukukunu savunabilmekte, sesini duyurabilmektedir. Bu model yurtdışında da pek çok ülkede benimsenmiş olup Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü OECD tarafından Ortadoğu ve Orta Asya'da özel sektörün gelişmesi için örnek model olarak tavsiye edilmiştir. TOBB olarak küresel ölçekte de çok etkiliniz. Atlantik ile Pasifik arasındaki uluslararası iş örgütlerinin tamamının yönetimlerine girmiş durumundayız.

► İş hayatında birliklerin önemi nedir? TOBB'un bu anlamda faaliyetleri neler?

TOBB bugün pek çok alanda şirketler kesimine hizmet veriyor, işlerini kolaylaştırıyor. İllerde firmalardan iş gücü taleplerini topluyor ve sonra buna uygun şekilde mesleki eğitimler verilmesini sağlıyoruz. Yurtdışında çıkan tırların dış gümrüklerden geçişlerini kolaylaştırmak üzere onlar adına kefalet veriyoruz. Kara gümrük kapılarını modernize ederek, sanayicimizin lojistik maliyetlerinin yılda 450 milyon lira azalmasını sağladık. Barkod sisteminin ülkemizdeki uygulamasını yürütüyoruz. Tüm şirketlerin kuruluş ve faaliyet bilgilerini içeren ticaret sicil hizmetlerini veriyoruz. Sanayi sicilini tutuyor ve sanayi tesislerinin kapasite raporlarını hazırlıyoruz. Analiz laboratuvarlarımız ve test merkezlerimizle tarımsal ürünlerin kalitesini tespit ediyoruz. Sektör meclislerimiz aracılığıyla kamu idaresi ve özel sektörü aynı masa etrafında bir araya getiriyor ve sektörel sorunlarla çözümleri konuşuyoruz. Kadın ve genç girişimci kurullarımız vasıtasıyla ülke genelinde girişimciliği destekleyen faaliyetler gerçekleştiriyoruz.

Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey (TOBB), as the umbrella organization of the Turkish business world, serves 1.5 million members with its chambers and exchanges in 81 provinces and 160 districts. We conducted an interview with Rifat Hisarcıkloğlu, the President of TOBB about the importance of unions and cooperatives in the business world.

► Can we listen TOBB from you? Where does TOBB stand in the Turkish business world?

TOBB and the community of Chambers – Exchanges are the roof organization of all companies in our country. Small and large, all domestic and foreign companies are our members. The Turkish Chamber-Exchange system is the model applied in countries in continental Europe. The Turkish Chamber - Exchange system is the model applied in the countries of continental Europe. Membership is compulsory, but no subscription fee is collected from the companies making loss. In fact, the basis of the Chamber-Exchange system comes from the Ahilik and Guild System. So, it has a long history. Thanks to the membership of all companies, the Chamber-Exchange system of our country is able to defend the rights and law of the real sector and make them heard. This model has also been adopted in many countries abroad and has been recommended by OECD as a model for private sector development in the Middle East and Central Asia. As TOBB, we are also very active on a global scale. We are involved in the management of all international business organizations between the Atlantic and the Pacific.

► What is the importance of unions in business life? What are the activities of TOBB in this sense?

Today, TOBB serves companies in many areas and facilitates their business. We collect labour force demands from companies in the provinces and then ensure that vocational trainings are provided accordingly. We provide bail on behalf of trucks going abroad to facilitate their passage of foreign customs. We have reduced the logistic costs of our businessmen by 450 million pounds a year by modernizing the land customs gates. We carry out the barcode system implementation in our country. We provide Trade Registry services including the establishment and activity information of all companies. We keep the Industrial Register and prepare the capacity reports of the industrial facilities.

► **TOBB, dünyada iş dünyası birlikleri arasında hacimsel anlamda kaçınıcı sırada? Bu alanda rakiplerimiz kimler?**

Yaptığımız işlerin hacmi ve faaliyet kapasitemiz açısından bakıldığında Türk oda-borsa sistemi şu an dünyadaki en büyük 3. teşkilat olarak gösteriliyor. Bu kapsamda dünyada ilk sıra US Chambers geliyor, arkasından Almanya'da DIHK geliyor. Bu değerlendirmeyi yapanlar da biz değiliz, yurt dışındaki muhataplarımız bunu söylüyor. Bunun bir yansıması olarak İslam ülkeleri kamu-özel sektörden bize geliyorlar ve özel sektörün gelişimi onlara bizden eğitim programları uyguluyoruz. Ayrıca, başta Kazakistan olmak üzere Türk Cumhuriyetleri de bizdeki sistemi kendilerine entegre etmeye başladılar.

► **Türkiye genelinde faaliyet gösteriyorsunuz. Önümüzdeki süreçte yurt içi ve yurt dışı hedefleriniz neler?**

Yurt içinde 3 temel hedefe odaklandık. İlk olarak KOBİ'lerin finansmana erişimini artırmayı amaçladık. Bankalarda ve hükümetimizle birlikte çalışarak son 2 yılda KOBİ destek paketleri çıkardık. Bu sayede 120 bine yakın firmamız düşük faizli kredi imkânına kavuşmuş oldu. Kurucu ortağı olduğumuz Kredi Garanti Fonu vasıtasıyla da KOBİ'lere kefil oluyor ve onların işletme ve yatırım kredisi bulmalarını sağlıyoruz. İkinci olarak istihdama odaklandık. Şu an ülkemizde tezat görünen bir durum var. Bir tarafta pek çok vatandaşımız işsiz. Öteki tarafta firmalarımız kalifiye çalışan bulamıyor. Bu asimetrik soruna çözüm getirmek üzere tüm illerde oda-borsalarımız aracılığıyla istihdam piyasası analizi yapıyor, firmaların talep ettiği meslekleri belirliyoruz. Daha sonra ilgili Bakanlıklarımızla birlikte buna uygun meslek eğitimleri tasarlıyor ve uyguluyoruz. Buralardan başarıyla mezun olacakları teşvik için de Oda-Borsa üyesi firmalarımızdan istihdam garantileri alıyoruz. Üçüncü hedefimiz de ihracat. Yurt içi piyasada durgunluk yaşandığı bu dönemde ihracatın önemi daha da arttı. Ticaret Bakanlığımızla, yeni pazar, yeni ürün ve yeni ihracatçılar hedefiyle yola çıktık. Daha önce dışarıya açılmamış firmalara öncelik veriyoruz. Firmalarımıza yurt dışı bağlantılar kurmalarını, dünyaya açılmalarını sağlıyoruz. Yurt dışındaki da bu kapsamda önemli bir çalışma başlattık. Başta ABD ve Çin olmak üzere, bugüne kadar yeterince sirayet edemediğimiz pazarlara odaklandık. Buralarda Türk Ticaret Merkezleri kurma projesine başladık.

► **1952 yılından bu yana özel sektörün önünü açan hemen her yasal düzenlemenin altında TOBB'un imzası var. Bu noktada yakın gelecekte ne gibi adımlar atacaksınız?**

Şu an en çok çalıştığımız alan, ülkemizdeki iş ve yatırım ortamının iyileştirilmesi. Türkiye, dünyanın 17. büyük ekonomisi. Ama iş yapma kolaylığı endeksinde 60'lardayız. Bu alanda da ilk 20'yi hedefliyoruz. Reform planımızı hazırladık. Bakanlıklarımızla ve Dünya Bankası ile 3 senelik bir yol haritası hazırladık. Bu konudaki çalışmalarımızın ilk meyvesini geçen sene aldık. 2019 raporunda Türkiye 17 basamak ileriye giderek, tarihinde ilk defa 43. sıraya yükseldi. En çok reform yapan ilk 10 ekonomi arasına girdik. Geçtiğimiz sene şirket kuruluşunda odalar tek durak ofis haline getirildi. Kredi temini alanında Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu hayata geçti. Şirket tasfiyesi, vergi ve gümrük işlemlerinde iyileştirmeler sağlandı.

We determine the quality of agricultural products with our analysis laboratories and test centres. We bring together the public administration and the private sector around the same table and talk about sectoral problems and solutions through our Sectoral Assemblies. We carry out activities supporting entrepreneurship across the country through our Women and Young Entrepreneur boards.

► **What is the rank of TOBB in the world among business associations in terms of volume? Who are our competitors in this field?**

When we look at the volume of our works and our operational capacity, the Turkish Chamber-Exchange system is now the 3rd largest organization in the world. In this context, US Chambers comes first in the world, followed by DIHK in Germany. We are not the ones who make this assessment, our respondents abroad say this. As a reflection of this, the public-private sector from Islamic countries come to us, and the development of the private sector implements training programs from us. Moreover, the Turkish Republics, especially Kazakhstan, have also started to integrate our system into their systems.

► **You have been operating across Turkey. What are your national and international goals in the upcoming period?**

We focused on 3 main objectives in Turkey. First, we aimed to increase the access of SMEs to finance. We issued SME support packages in the last 2 years working with banks and our government. In this way, nearly 120 thousand of our companies have obtained loans with low-interest. We also become guarantor for SMEs and enable them to find operational and investment loans through the Credit Guarantee Fund, of which we are the founding partner. Secondly, we focused on employment. There is a contradictory situation in our country. On the one hand, many of our citizens are unemployed. On the other hand, our companies cannot find qualified employees. We conduct the labour market analysis in all provinces and determine the occupations demanded by the firms to solve this asymmetric problem. Afterwards, we design and implement vocational trainings together with our relevant Ministries. We also receive employment guarantees from the companies working as Chamber - Exchange members to encourage the ones who will graduate successfully. Our third target is related to exportation. The importance of exports increased further in this period of stagnation witnessed in the domestic market. Together with our Ministry of Commerce, we set out the aim of new market, new products and new exporters. We give priority to companies that have not been opened to foreign markets before. We enable our companies to establish overseas connections and open up to the world. We have also initiated an important study abroad. We focused on the markets, especially the USA and China, in which we have not been able to penetrate so far. We started the project of establishing Turkish Trade Centers in these regions.

Bu çalışmalar neticesinde kredi temininde 45 basamak, inşaat izinlerinde 37 basamak, şirket tasfiyesi ve dış ticarete 30'ar basamak sıçrayarak Türkiye'yi daha yukarı taşıdık.

Bu sene de Hazine ve Maliye Bakanlığımızın liderliğinde yeni dönemin reformlarını hazırlamaya başladık. Şirket kuruluşlarında ticaret sicilde tek banko uygulaması getirildi. Artık girişimci tek bir bankoya giderek tek bir memur ile tüm işini halledebilecek. İnşaat izinleri ve tapu işlemlerinde istenen belgeler azaltıldı, elektronik ortama taşındı.

► **İş dünyasında verimliliği artırmak adına sektör temsilcilerinin eğitimi de çok önemli. TOBB bu konuda ne gibi çalışmalar yürütüyor? Hedefler neler?**

Özellikle enerji verimliliği burada büyük önem taşıyor. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımızın liderliğindeki çalışmalarla ulusal enerji eylem planı ortaya çıktı. Burada toplam 55 eylem belirlendi. 2023 yılına kadar enerji verimliliği alanında yaklaşık 11 milyar dolar yatırım hedefleniyor. Böylece 24 milyon ton eş değer petrol tasarrufu da gerçekleştirmiş olacağız. Ulaştırma enerji verimliliğini artırmak için düşük emisyonlu, çevre dostu, küçük motor hacimli elektrikli ve hibrit araçlara destek verilecek. Sanayi kullanılan motor ve ekipmanlar ile hane halkının kullandığı ev eşyalarında enerji tasarrufu bazlı teşvikler hayata geçirilecek.

► **Dünyada e-ticaret artık yadsınamaz bir gerçek. Türk iş dünyasının dijital dönüşümünde TOBB'un misyonu ve vizyonu nedir?**

Bugün ticarete elektronik ticaret devrimi yaşanıyor. 20 trilyon dolarlık pazar ekranın ucunda. Dünyada e-ticaretin toplam perakendeden aldığı pay %10 civarında. Biz maalesef e-ticarete henüz yolun başındayız.

► **Almost every legal regulation that has paved the way for the private sector has TOBB's signature since 1952. What steps will you take at this point in the near future?**

The area we work for most at the moment is to improve the business and investment environment in our country. Turkey is 17th largest economy in the world but we are almost at the 60th rank about ease of doing business. We are also targeting the first 20 in this field. We have prepared our reform plan. We have prepared a 3-year roadmap with our Ministries and the World Bank. We reaped the first fruits of our work on this subject last year. Turkey went 17 steps forward in 2019 report and fit into 43rd rank for the first time in history. We ranked among the top 10 economies realizing reforms at most.

The chambers were turned into sole offices for the establishment of the companies last year. Our movable pledge law was enacted in the field of credit supply. Improvements were achieved in the fields of liquidation, tax and customs procedures. We moved Turkey forward as 45 steps further in the supply of credit, 37 steps in the construction permits and 30 steps in company liquidation and foreign trade as a result of these works.

We began to prepare the reforms of the new period this year under the leadership of the Ministry of Finance. A single counter application was introduced in the trade registry of the company establishment. The entrepreneur will now be able to go to a single desk and finalize all his work with a single official. The required documents for construction permits and title deeds were reduced and moved to electronic medium.

► **Training of sector representatives is also very important to increase productivity in the business world. What are TOBB's activities in this respect? What are the targets?**

Energy efficiency is of particular importance here. The national energy action plan has emerged with the efforts led by the Ministry of Energy and Natural Resources. A total of 55 actions were identified. An investment of about 11 billion dollars in energy efficiency is targeted until 2023. In this way, we will also save petroleum equivalent to 24 million tons. Support will be given to low-emission, environmentally friendly, small engine-powered electric and hybrid vehicles to increase energy efficiency in transport. Incentives based on energy saving will be implemented in the engines and equipment used in industry and household goods used by households.

► **E-commerce is an undeniable fact in the world. What is the mission and vision of TOBB in the digital transformation of Turkish business world?**

There is a revolution in electronic commerce today. 20 trillion-dollar market is at the end of the screen. The share of e-commerce within retail trade is around 10 % in the world. Unfortunately, we are at the beginning of e-commerce. Only 4% of total retail trade is made from the electronic media in Turkey. We are behind today, but we can quickly close the gap. We are working on many subjects under the roof of TOBB for this purpose.

Türkiye'de toplam perakende ticaretin sadece %4'ü elektronik mecradan yapılıyor. Bugün için gerideyiz ama aradaki farkı hızla kapatabiliriz. Bunun için TOBB çatısı altında birçok konuda çalışıyoruz. En önemli nedenlerin başında güven eksikliği geliyor. İnsanlar kredi kartı bilgilerini online mecrada paylaşmak, tanımadığı satıcıdan ürün almak istemiyor. Bu konuyla ilgili olarak Ticaret Bakanlığımızla birlikte güven damgası uygulaması başlatıyoruz. Ayrıca sadece firmadan tüketiciye değil firmadan firmaya yapılan e-ticareti de geliştirmek istiyoruz. Bunun için küresel teknoloji firmalarıyla bir araya geliyoruz ve çalışıyoruz. Kadın ve genç girişimcilere yönelik olarak, dijital okuryazarlığı, KOBİ'lerimizin dijital altyapılarını geliştirmek için projeler üretiyoruz.

► **Türkiye'nin en büyük sivil toplum kuruluşlarından biri olarak sadece iş dünyası için değil, eğitim ve sosyal sorumluluk alanlarında ülkemizin geleceğine yatırım yapıyorsunuz. Önümüzdeki süreçte ne gibi çalışmalarınız olacak?**

TOBB olarak sadece iktisadi konularda değil, sosyal ve kültürel alanda da aktif bir şekilde çalıştık. Ülkemizin ilk 3 dönemli üniversitesi olan ve bir dönemin fiilen iş hayatında çalışma şeklinde tasarlandığı TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesini kurduk. 81 İlde 81 okul yapma projemizin sonuna geldik. Artık her ilimizde TOBB tarafında yapılmış bir okul muhakkak olacak. Bunu bitirdikten sonra ilçeler bazında da benzer bir çalışma planlıyoruz. Ayrıca yurt içinde pek çok ata yadigarı eseri restore ediyoruz.

► **Küresel iş dünyası kuruluşlarında Türk girişimcilerinin sözcülüğünü yapıyorsunuz. Türk girişimcilerini rakipleriyle kıyasladığınızda nasıl bir manzara görüyorsunuz? Girişimcilerimizin daha rekabetçi olabilmesi için neler yapmalıyız?**

Ülkemizin en büyük avantajlarından biri girişimci ruha sahip gençlerimiz. Girişimcilik iştahı yüksek bu gençliği, güçlü bir girişimcilik ekosistemiyle desteklemeliyiz. Yakın gelecek her şeyin akılısını da beraberinde getiriyor. Bu dönüşümün dışında kalmamak için daha fazla girişimci çıkartmalı, girişimcilik kültürümüzü tüm ülkede yaygınlaştırmalıyız. Girişimcilerimiz de başarılı olmak istiyorsa zamanın ruhunu anlamalı, rakiplerine göre işini farklılaştırmalı. Zira eskiden alın teri vardı, şimdi bunun yerini akıl teri aldı. Eski köye yeni adet getirenler, başımıza icat çıkaran gençler bugünün yeni zenginleri. Bizler bugün girişimcilerimizi geleceğe taşırsak, yarın da onlar bizi daha güçlü bir Türkiye'ye taşıyacak.

► **TOBB olarak IPARD Projeleri kapsamında TKDK ile işbirliğine gittiniz. Bunun siz ve üyeleriniz açısından önemi nedir?**

Biz TOBB olarak, IPARD desteklerinden faydalanan 42 ildeki 77 ticaret borsamız ve ticaret borsası bulunmayan illerdeki 8 ticaret odamızla birlikte yani toplam 85 oda ve borsamızla üyelerimizin bu desteklerden daha çok faydalanması için taşın altına elimizi koyuyoruz. TOBB olarak IPARD Programı'nın üyelerimiz tarafından en yaygın şekilde kullanılmasını çok önemsiyoruz.

One of the most important reasons is the lack of trust. People do not want to share their credit card information online or buy products from an unknown vendor. In this regard, we are launching a trust stamp application with the Ministry of Commerce. Moreover, we also want to develop e-commerce not only from company to consumer but also from company to company. For this purpose, we come together and work with global technology companies. We develop projects to improve digital literacy for women and young entrepreneurs and digital infrastructure of our SMEs.

► **As one of Turkey's largest non-governmental organizations, you are investing not only for business world, but also for the future of our country in the fields of education and social responsibility. What kind of work will you have in the coming period?**

We, as TOBB have actively worked not only in economic matters but also in social and cultural fields. We established TOBB University of Economics and Technology, which is the first university of our country with 3 semesters, where a semester is designed in the form of working actually for business life. We have come to the end of our project to build 81 schools in 81 provinces. There will be a school built by TOBB in each province. We plan a similar study on the basis of districts once we completed this project. We are also restoring many heirloom artifacts in the country.

► **You are the spokesperson of Turkish entrepreneurs in global business organizations. How do you see Turkish entrepreneurs compared to their competitors? What should we do to make our entrepreneurs more competitive?**

One of the biggest advantages of our country is our young people with entrepreneurial spirit. We must support this youth with a high entrepreneurial appetite with a strong entrepreneurial ecosystem. Near future also brings the smart version of everything. In order not to be excluded from this transformation, we should create more entrepreneurs and expand our entrepreneurship culture throughout the country. If our entrepreneurs want to be successful, they should understand the spirit of time and differentiate their business according to their competitors. Because there was elbow grease in the past, now it has been replaced by power of reason. Those who brought new pieces to the old village, the young people who invented for us, are today's new riches. If we move our entrepreneurs into the future today, then they will carry us to a stronger Turkey tomorrow.

► **As TOBB, you cooperated with ARDSI with regard to the IPARD Projects. What is the significance of this for you and your members?**

As TOBB, we shoulder the responsibility of ensuring that our members benefit more of IPARD supports in 42 provinces with our 77 commodity exchanges, and 8 chambers of commerce where we do not have commodity exchanges, thus through a total of 85 chambers and exchanges. It is very important for us as TOBB that the IPARD Programme is utilised widely by our members.

IPARD KIRSAL KALKINMA DESTEKLERİ VE KOOPERATİFLER

IPARD RURAL DEVELOPMENT SUPPORT AND COOPERATIVES

Proje Yönetimi Koordinatörlüğü - TKDK / Coordination Unit for Project Management - ARDSI

TR İda, tarım ve hayvancılık sektörlerinde faaliyette bulunan üreticiler veya bu sektörlerde yatırım yapmak isteyen girişimciler ile kırsal alanda belirli yerel ürünlerin üretimi, kırsal turizm, kültür balıkçılığı gibi çeşitli alanlarda yatırım yapmak isteyen vatandaşlarımızın yararlanabildiği IPARD Programı sayesinde ülkemize çok önemli yatırımlar kazandırılmıştır. Avrupa Birliği'nin aday ülkelere yönelik "Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA)" kapsamında, Ülkemizde 2011 yılından bu yana IPARD başarıyla uygulanmaktadır. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) tarafından uygulanmakta olan IPARD Programı, bitkisel üretimden hayvansal üretime, tarımdan sanayiye, çevreden turizme, istihdamdan örgütlenmeye kadar geniş bir yelpazede, entegre bir yaklaşım ve insan odaklı bir anlayışla, kırsal kesimin ekonomik, sosyal ve kültürel yönden geliştirilmesini amaçlayan ve çok yönlü kalkınmayı ifade eden bir programdır. Bugün kırsal kalkınma, Avrupa Birliği ülkelerinin tamamında tarım politikalarının merkezine yerleşmiş önemli bir kalkınma aracıdır. 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'ndaki tanımına göre, tüzel kişiliği haiz olmak üzere ortaklarının belirli ekonomik menfaatlerini ve özellikle meslek veya geçimlerine ait ihtiyaçlarını işgücü ve parasal

EN IPARD Programme has provided our country with a myriad of significant investments. Producers operating in food, agriculture and livestock sectors or entrepreneurs wishing to invest in such sectors as well as citizens who want to invest in various areas like production of certain local products, local tourism and aquaculture all benefited the Programme. The Rural Development Programme (IPARD) has been successfully implemented in Turkey since 2011 within the scope of the "Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA)" for the candidate states for the European Union. Implemented by the Agriculture and Rural Development Support Institution (ARDSI), IPARD is a programme aiming to improve rural areas economically, socially and culturally and representing multilateral development through an integrated approach and a human-oriented understanding in a broad range of areas such as plant and livestock production, agriculture, industry, environment, tourism, employment and organization. Today, rural development is a significant development tool positioned at the heart of agricultural policies across the European Union countries. As per the definition provided in the Cooperatives Law No. 1163, a cooperative is defined as a legal entity with varying members and varying capital that is established by real and legal

katkılarıyla karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulan değişir ortaklı ve değişir sermayeli ortaklıklara kooperatif denilmektedir.

Kooperatifler bu yönleriyle kırsal alanlarda ekonomik faaliyetlerde bulunan insanların güçlerini bir araya getirerek ortak sorunlarını çözmek ve hedeflere ulaşmak amacıyla kurdukları yapıların en önemlilerindedir.

Üreticilerimizin kurdukları ve yönetimlerinde söz sahibi oldukları tarımsal amaçlı kooperatifler kırsal kalkınma faaliyetlerinde de önemli roller üstlenmektedirler.

Bu nedenle, kırsal alanlarımızın kalkınmasını ve tarım işletmelerimizin Avrupa Birliği standartlarına ulaşmasını amaçlayan IPARD Programı'nda kooperatiflere özel bir önem verilmektedir.

1163 sayılı Kanun'a göre kuruluş işlemleri Bakanlığımız tarafından yapılan tarımsal amaçlı kooperatifler ile 1581 sayılı Kanun'a göre kurulan Tarım Kredi Kooperatifleri, 4572 sayılı Kanun'a göre kurulan Tarım Satış Kooperatifleri ana sözleşmelerinde yazılı faaliyet alanlarına uygun tedbirlerde IPARD Programı'na başvuru yapabilmektedirler.

Genelde üretici örgütlerinin, özelde ise tarımsal amaçlı kooperatiflerinin IPARD Programı'ndan daha etkin bir şekilde faydalanmalarını sağlamak amacıyla pozitif ayrımcılık yapılmaktadır.

IPARD destekleri kapsamında kooperatiflerimize sağlanan avantajlar şu şekilde sıralanabilir:

A- Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar Sektöründe Üretici Örgütlerine Sağlanan Avantajlar

1. IPARD Programı'nda "Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar" başlığı ile ifade edilen süt, et ve yumurta üreten tarım işletmelerine yönelik olan destekler için kooperatifler de dâhil olmak üzere üretici örgütlerinin projelerine ilave hibe verilmektedir. Bu sektörlerde yapılacak yatırımlarda baz hibe oranı %40 iken üretici örgütleri ve üretici örgütlerinin hâkim ortak (ortaklık payının %50'sinden fazla) olduğu tüzel kişilerin yaptıkları başvurularda hibe oranı %60 olmaktadır. Bir başka ifadeyle, bu sektörlerde üretici örgütlerimize ilave %20 hibe desteği verilmektedir.

2. "Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar" sektöründe üretici örgütlerimize sağlanan bir başka avantaj ise desteklenecek projelerin seçimi sırasında üretici örgütü veya üretici örgütünün hâkim ortak (ortaklık payının %50'den fazla) olduğu bir tüzel kişiliklere ilave 20 puan verilmesidir. Bu sayede üretici örgütlerimiz tarafından sunulan projeler diğer başvuru sahiplerine göre önemli bir avantaj elde etmektedirler.

B- Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar Sektöründe Üretici Örgütlerine Sağlanan Avantajlar

1. IPARD Programı'nda "Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik

persons in order to ensure and maintain certain economic interests and specifically meet the needs of their members regarding their professional lives and livelihood by means of mutual assistance, solidarity and surety. This aspect of cooperatives makes them one of the most important tools established by people who engage in economic operations in rural areas to join their strengths to resolve common issues and achieve their goals. Agricultural cooperatives established and managed by our producers undertake significant roles in rural development activities. Thus, cooperatives have a special place in the IPARD Programme, which aims to ensure that rural areas are developed and our agricultural enterprises attain the European Union standards. Agricultural cooperatives established by our Ministry as per the Law No. 1163 as well as Agricultural Credit Cooperatives established as per the Law No. 1581 may apply for the IPARD Programme for measures suitable to their areas of operation as stated in the articles of incorporation of the Sales Cooperative Union established as per the Law No. 4572. Positive discrimination is practiced for enabling producer organizations in general and agricultural cooperatives in particular to benefit from the IPARD Programme more efficiently. The advantages offered to our cooperatives within the scope of IPARD support are as follows:

A- Advantages Offered to Producer Organizations Regarding Investments in Physical Assets of Agricultural Holdings

1. The projects of producer organizations including cooperatives receive an additional grant for the support towards agricultural enterprises that are listed under the "Investments in Physical Assets of Agricultural Holdings" in IPARD Programme and that produce milk, meat and eggs. While the lowest grant rate in investments to be made in such sectors is 40%, the grant rate in applications made by a producer organization and a legal entity whose controlling shareholder (holding more than 50% of the shares) is a producer organization is 60%. In other words, producer organizations receive an additional 20% grant support in these sectors.

2. Another advantage provided to producer organizations in "Investments in Physical Assets of Agricultural Holdings" is the additional 20 points given to the producer organization or the legal entity whose controlling shareholder (holding more than 50% of the shares) is a producer organization in selection of projects to be supported. Therefore, the projects submitted by producer organizations gain a significant advantage over other applicants.

B- Advantages Offered to Producer Organizations Regarding Investments in Physical Assets Concerning Processing and Marketing of Agricultural and Fishery Products

1. The projects of producer organizations including cooperatives receive an additional grant for the support towards enterprises that are listed under the "Investments in Physical Assets Concerning Processing and Marketing of Agricultural and Fishery Products" title in IPARD Programme and that produce milk, meat, fruit and

TR
KIRSAL ALANLARIMIZIN
KALKINMASINI VE TARIM
İŞLETMELERİMİZİN AVRUPA BİRLİĞİ
STANDARTLARINA ULAŞMASINI
AMAÇLAYAN IPARD PROGRAMI'NDA
KOOPERATİFLERE ÖZEL BİR ÖNEM
VERİLMEKTEDİR.

EN
COOPERATIVES HAVE A SPECIAL PLACE IN
THE IPARD PROGRAMME, WHICH AIMS TO
ENSURE THAT RURAL AREAS ARE
DEVELOPED AND OUR AGRICULTURAL
ENTERPRISES ATTAIN THE
EUROPEAN UNION
STANDARDS.

Yatırımlar” başlığı ile ifade edilen ve süt, et, meyve-sebze ve su ürünleri işleme tesislerine yönelik olan destekler için kooperatifler de dâhil olmak üzere üretici örgütlerinin projelerine ilave hibe verilmektedir. Bu sektörlerde yapılacak yatırımlarda üretici örgütleri ve üretici örgütünün hâkim ortak (ortaklık payının %50’den fazla) olduğu tüzel kişilerin yaptıkları başvurularda hibe oranı %50 iken; gerçek kişiler ve diğer tüzel kişiliklerin yaptıklarını başvurularda hibe oranı %40 olmaktadır. Bir başka ifadeyle, bu sektörlerde üretici örgütlerimize ilave %10 hibe desteği verilmektedir.

2. “Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar” sektörünün süt ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması alt sektörü kapsamında desteklenen “süt toplama merkezleri” üretici örgütlerimizin yoğun bir şekilde proje sundukları ve destek aldıkları bir yatırım kalemidir. IPARD destekleri ile kurulan modern süt toplama merkezleri sayesinde üretici örgütlerimiz üyelerinin ürettikleri sütü soğuk zincir bozulmadan sanayi tesislerine ulaştırabilmektedirler.

3. Aynı şekilde “Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar” sektöründe meyve-sebze alt sektöründe soğuk hava deposu yatırımlarında üst sınır 10.000 m³ iken; üretici örgütleri ve hâkim ortak oldukları tüzel kişilerin yaptığı başvurularda üst limit şartı aranmamaktadır. Böylece çiftçilerimizin bir araya gelerek daha büyük kapasiteli depolar inşa etmelerine imkân sağlanmaktadır.

4. “Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar” sektöründe üretici örgütlerimize sağlanan bir başka avantaj ise; desteklenecek projelerin seçimi sırasında üretici örgütü veya üretici örgütünün hâkim ortak (ortaklık payının %50’den fazla) olduğu bir tüzel kişiliklere 25 puan verilmesidir. Bu sayede üretici örgütleri tarafından sunulan projeler diğer başvuru sahiplerine göre önemli bir avantaj elde etmektedirler.

C- Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme Sektöründe Üretici Örgütlerine Sağlanan Avantajlar

1. “Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme” sektöründe desteklenecek projelerin seçimi sırasında, başvuru sahibinin gerçek kişi veya üretici örgütü olması durumunda ilave 15

vegetables and aquaculture products. While the grant rate in applications made by producer organizations and legal entities whose controlling shareholder (holding more than 50% of the shares) is a producer organization is 50%, the grant rate for the applications made by real persons and other legal entities is 40%. In other words, producer organizations receive an additional 20% grant support in these sectors.

2. The “Milk Collection Centers”, supported within the scope of the sub-sector of processing and marketing of milk products in the “Investments in Physical Assets Concerning Processing and Marketing of Agricultural and Fishery Products” sector, are an investment item under which our producer organizations intensively submit projects and receive support. Thanks to the modern milk collection centers established through IPARD support, our producer organizations can transport the milk produced by their members to the industrial plants without breaking the cold chain.

3. Similarly, while the upper limit for the cold storage investments in the fruit and vegetable sub-sector within the scope of “Investments in Physical Assets Concerning Processing and Marketing of Agricultural and Fishery Products” sector is 10,000 m³, there is no condition for an upper limit in applications made by producer organizations and legal entities whose controlling shareholder is a producer organization. This enables our farmers to have the chance to unite and build storehouses with larger capacities.

4. Another advantage provided to producer organizations in the “Investments in Physical Assets Concerning Processing and Marketing of Agricultural and Fishery Products” sector is an additional 25 points given to the producer organization or the legal entity whose controlling shareholder (holding more than 50% of the shares) is a producer organization in selection of projects to be supported. Therefore, the projects submitted by producer organizations gain a significant advantage over other applicants.

C- Advantages Offered to Producer Organizations in the Diversification of Farming Activities and Business Development Sector

1. Additional 15 points are provided if the applicant is a real person or a producer organization in selection of projects to be supported in

puan verilmektedir. Böylece üretici örgütleri tarafından sunulan projeler diğer başvuru sahiplerine göre önemli bir avantaj elde etmektedirler.

2. “Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme” sektörü makine parkları alt sektöründe sadece kooperatiflerin de dâhil olduğu üretici örgütlerinden başvuru alınmaktadır. Bu alt sektörde IPARD kapsamında sağlanan destekler ile üretici örgütleri tarafından kurulan makine parkları sayesinde üreticilerin satın almaya güçlerinin yetmediği veya da tek başlarına almanın ekonomik olmadığı makineleri ortaklaşa kullanmalarına imkân sağlanmaktadır.

D- IPARD kapsamında üretici örgütleri ile gerçekleştirilen diğer çalışmalar

Girişimcilerin kırsal kalkınma desteklerinden daha etkin faydalanmalarını sağlamak amacıyla, üretici örgütleri ve meslek kuruluşları ile işbirliği protokolleri imzalanarak öncelikle küçük yatırımcılara IPARD kırsal kalkınma projelerini ücretsiz hazırlayabilme imkânı getirilmiştir.

İmzalanan “iş birliği protokolleri” kapsamında; küçük yatırımcıların proje hazırlama aşamasında yaptıkları harcamaların azaltılması, sektörün ihtiyaçlarına uygun proje sayısının artırılması ve bu hibelere daha fazla işletmenin faydalanması amaçlanmıştır.

IPARD başvurularında karşılaşılan önemli sorunlardan birisi olan ön finansman sorununun çözümüne katkı sağlamak amacıyla 18 bankanın yanı sıra Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği ile protokol imzalanmıştır. Başvuru sahiplerimizin önemli bir sorununun çözümüne katkı sağlamayı amaçlayan bu süreçte Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği önemli rol oynamıştır. IPARD yasal mevzuatları gereğince 2023 yılına kadar sürecek olan IPARD Programı’nın ikinci döneminde, tarım ve gıda sektörlerinin sürdürülebilir modernizasyonuna ve kırsalda ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesine yönelik desteklere devam edilecektir.

Kırsal kalkınmada yerel katılımın sağlandığı, çiftçilerimizin ekonomik güçlerini birleştirdikleri kooperatifler, şimdiki kadar olduğu gibi gelecek dönemde de IPARD desteklerinden önemli oranda yararlanacaklardır.

the “Farm Diversification and Business Development” sector. Therefore, the projects submitted by producer organizations gain a significant advantage over other applicants.

2. Only the producer organizations including the cooperatives may submit applications in the sub-sector of machinery parks under the “Farm Diversification and Business Development” sector. Thanks to the machinery parks established by producer organizations through the support provided under IPARD to these sub-sectors, producers get the chance to jointly utilize machinery that they cannot afford to purchase or are not economical to purchase by themselves.

D- Other Work Conducted in Cooperation with Producer Organizations Under IPARD

In order to ensure that entrepreneurs take better advantage of rural development support, particularly the small investors were provided the chance to prepare their IPARD rural development projects free of charge by signing cooperation protocols with producer organizations and professional organizations.

The aim of the “Cooperation Protocols” signed is to reduce spending done by small investors during project preparation, increase the number of projects suitable to the needs of the sector and ensure that more enterprises benefit from such grants.

A protocol was signed with the Central Union of Agricultural Credit Cooperatives in addition to 18 banks so as to resolve the preliminary financing issue, one of the important issues encountered in IPARD applications. The Central Union of Agricultural Credit Cooperatives played a crucial role in this process, where the aim is to contribute to the solution of a significant issue the applicants face.

Support towards sustainable modernization of agriculture and food sectors and diversification of economic activities in rural regions will continue in the second period of IPARD Programme, which will last until 2023 as per the legal statute of IPARD.

Cooperatives, through which local participation is established in rural development and where our farmers united their economic forces, will continue to significantly benefit from IPARD support in the new period, as it has been the case until today.

ÜLKEMİZDE KOOPERATİFÇİLİĞİN ÖNEMİ VE GELECEĞİ

IMPORTANCE AND FUTURE OF COOPERATIVES IN TURKEY

Fahrettin POYRAZ

Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Genel Müdürü / General Manager of the Agricultural Credit Cooperatives of Turkey

TR Dünya hızla değişmekte; eskiden uzak olan şimdi yakın, zor olan ise kolaya evrilmiş durumda. İnsanların gereksinimleri için sürdürülen iktisadi faaliyetler ise büyüyüp gelişmesine rağmen özünde aynı. Artan üretim ve pazarlama faaliyetleri, ihtiyaç ve taleplere ilaveten gelişen teknolojiyle de insanlık artık hiç olmadığı kadar birbirine yakın. Ekonomik ve sosyal faaliyetlerin toplumsal dengesi ise insanların bir araya gelme, ortak paydada buluşabilme becerisine bağlı. Bu yönüyle kooperatifçilik ekonomik ve sosyal hayatın vazgeçilmez aktörlerinden biri olmaktadır. Kooperatif; ortak hareket etme ve dayanışmadır. Bireylerin tek başlarına altından kalkamayacakları bir yükü ortaklaşa paylaşmalarıdır. Kooperatiflere, hemen hemen her alanda ve tüm ülkelerde rastlamak mümkündür. Kooperatifçilik, Avrupa'da XIX. yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkmış, sanayi devrimi ile birlikte de tüm dünya ülkelerine yayılmıştır. Dünyada kooperatifçilik hareketi, sosyal-kültürel-ekonomik-siyasal durumlarla bağlantılı olarak her ülkede farklı özellikler göstermiştir. Uluslararası Kooperatifler Birliği (ICA) verilerine göre dünyada 3 milyon kooperatif ve 1 milyar kooperatif ortağı bulunmaktadır. Ülkemizde yaklaşık 8 milyon kişinin ortak olduğu 80 binden fazla kooperatif bulunmaktadır.

Kooperatifçilik esasen, ülkemizin, insanlarımızın, kültürümüzün yabancı olmadığı bir kavram. Anadolu, Ahilik sistemi ve imece usulü ile yüzlerce yıldır güç birliği ve ortaklığın en güzel örneklerini sergilemektedir. Türkiye'de kooperatifçilik hareketi, Osmanlı Devleti döneminde Mithat Paşa'nın "Memleket Sandıkları" ile başlamış ve daha sonraki yıllarda dönemin koşullarına göre aşama aşama ilerlemesini sürdürmüştür. Ülkemizde pek çok başarılı örneği bulunmakta olan kooperatiflerden biri de Genel Müdürlüğünü gururla yapmakta olduğum Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleridir. Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri 1581 Sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu hükümlerinden faydalanmak üzere, üreticilerin aralarında ekonomik menfaatlerini korumak üzere kurulmuş. Kuruluş gayesine baktığımız zaman yardımlaşma ve dayanışma esaslı bir organizasyon olarak planlanmıştır. 'Fayda getiren faydalıdır.' düşüncesiyle Osmanlı zamanından günümüze gelmiştir.

Bugün ülkemizin dört bir yanında teşkilatlanmış olan Tarım Kredi Kooperatifleri, merkez ve 17 bölge birliği, 1625 kooperatifi, 208 hizmet bürosu, 8 bin 500 çalışanı, 850 bin ortağı ve 28 milyar TL aktif büyüklüğü ile Türkiye'nin en büyük çiftçi kuruluşu olarak ülke tarımına ve ekonomimize artı değer katmaktadır. Tarım Kredi Kooperatifleri kuruluş itibarıyla üreticilerimizin üretim faaliyetlerini kolaylaştırmak amacıyla kurulmuş, yine üyeleri çiftçiler olan bir kuruluştur. Tarım Kredi Kooperatifleri, küçük ölçekli çiftçilerin kendi başlarına temin etmekte zorlanacakları gübre, mazot, tohum, zirai ilaç, yem, makine ekipman gibi ihtiyaçlarını en uygun fiyat ve kalitede karşılamaktadır. Kooperatifte, üretim girdilerini temin etme noktasında birlikte hareket etme esasıyla yola çıkılmışken zaman içinde bu girdilerin temini ve doğrudan doğruya üretimin kendisinde de rol üstlenmiştir.

EN The world is changing quickly. What used to be far is now close and what used to be hard is now evolved into easy. Business activities run to meet the needs of human beings change and develop, but they are fundamentally the same. People are closer to each other than ever with the developing technologies, in addition to increasing production and marketing activities, needs and demands. Social balance of economic and social activities depends on people getting together, finding the common ground. To this end, cooperatives are one of the essential actors in economic and social life. Cooperative is a common movement, a solidarity. It is the individuals sharing the load they cannot bear alone. Cooperatives are present in almost every field and all countries. They emerged in the second half of the 19th century in Europe and spread to the rest of the world following the industrial revolution. Depending on the social, cultural, economic and political scene, the cooperative movement around the world presented differently in each country. Data by the International Cooperative Alliance (ICA) indicates that there are 3 million cooperatives worldwide with 1 billion cooperative partners.

There are over 80,000 cooperatives in Turkey with approximately 8 million partners. A cooperative is a familiar concept to our country, people and culture.

TR
ÜLKEMİZDE YAKLAŞIK
8 MİLYON KİŞİNİN ORTAK
OLDUĞU 80 BİNDEN FAZLA
KOOPERATİF BULUNMAKTADIR.

EN
THERE ARE OVER 80,000
COOPERATIVES IN TURKEY
WITH APPROXIMATELY 8
MILLION PARTNERS.

Anatolia has been one of the prime examples of union of forces and association for hundreds of years thanks to the system of Ahi community.

The cooperative movement in Turkey began with Mithat Pasha's "Country Funds" during the reign of Ottoman Empire and gradually moved forward in the upcoming years in line with the conditions of the period. There are various successful examples of cooperatives in Turkey. One of these is the Agriculture Credit Cooperatives of Turkey (ACC), of which I am the proud General Manager.

Agriculture Credit Cooperatives of Turkey was founded by producers to protect their economic interest in their field so as to benefit from the provisions of the Law on Agricultural Credit Cooperatives and Unions No. 1581. Its establishment purpose is to build a cooperative based on mutual assistance and solidarity. Under the motto "Those who bring the benefit are beneficial", the cooperative survived to this day from the Ottoman era. Agricultural Credit Cooperatives, which have organizations all around the country, is Turkey's biggest farmer establishment and contributes value to our economy at its Headquarters and 17 Regional Unions, 1,625 Cooperatives, 208 Offices, 8,500 employees, 850,000 members and TRY 28 billion in assets. Agricultural Credit Cooperatives is a cooperative established to make production activities easier for producers and its members are farmers. Agricultural Credit Cooperatives provides small-scale farmers with their needs that they have a hard time meeting, such as fertilizers, diesel fuel, seeds, agricultural pesticides, forage, machinery and equipment at an affordable price and appropriate quality. While the initial role of the cooperative was to ensure harmony in terms of supplying production inputs, its role evolved in time into supplying these production inputs and directly being involved in production. These are inputs needed prior to and after the production of a product. Agricultural Credit Cooperatives went through an

Bunlar bir ürünün üretilmesi öncesinde ve sonrasında ihtiyaç olan girdilerdir. Tarım Kredi Kooperatifleri bu girdilerin temini noktasında örnek bir yapılanmayla şirketleşmelere gitmiştir. Bünyesinde 13 şirketi bulunmaktadır. Şirketler vasıtasıyla bu girdilerin bir kısmını doğrudan doğruya kendisi üretmiştir. Türkiye’de olmayan, yurt dışından getirilme durumunda olanları da yurt dışından Türkiye’ye ithal edip bir kısmını işleyerek çiftçiye kazandırmıştır. Tarım Kredi Kooperatifleri aynı zamanda piyasa regülasyonu görevini de üstlenmektedir. Çiftçilerimizin ihtiyaçlarını karşılarken girdi fiyatlarında kârlılık yerine memnuniyeti öncelikli tutan kurumuz, bu fiyat politikasıyla piyasa düzenleme görevi de yapmaktadır. Tarım Kredinin satışlarının regülasyon etkisi ile diğer firmalar, fiyatlarını revize etmek zorunda kalmakta, dolayısıyla Tarım Kredi çiftçilerimize; tarımsal girdilerin fiyatlarını baskılamasıyla da katkı sağlamaktadır. Bir yandan da Tarım Kredi Kooperatifleri ortaklarını pazarlayıcı hüviyetinden kurtarmak için projeler geliştirilmektedir. Tarım Kredi Kooperatifi ortağı üreticilerin, tarımsal faaliyetlerin yanında bir taraftan da depolama, paketleme, ulaşım, pazarlama gibi konularla boğuşmadan, yalnızca üretim aşamasında emek harcaması hedeflenmektedir. Bu sayede hem üreticiler hem de tüketiciler için fiyat dengesi sağlanacaktır. Üreticinin emeği karşılığını bulurken, tüketici fahiş fiyatlarla karşılaşmayacaktır. Bu çalışmaların merkezinde talebe bağlı üretim planlaması gelmektedir. Başarılı olabilmek için talep kısmında da Tarım Kredi yer almaktadır. Ürünlerin hangi pazarlara hangi miktarda taşınacağı konusunda çalışmalar yapılmaktadır. Kendi pazarımızı oluşturma, pazarda tutunma, ondan sonra ortaklara bu pazarlara yönelik üretim yaptırmak ve onlardan bu ürünleri almak için çalışmalar başlatılmıştır. Sözleşmeli üretim modeli ile üretici, satış kaygısı olmadan üretime yönelik ekip biçme işlemini gerçekleştirmektedir. Bunun yolu da

exemplary structuring process and incorporated in terms of supplying such inputs. There are 13 companies affiliated to the cooperative. It produced a portion of these inputs by utilizing these companies. Agricultural Credit Cooperatives also imported the inputs that were not available in Turkey but present abroad and offered them to the farmers by processing a portion of the inputs. Agricultural Credit Cooperatives also undertakes the duty of regulating the market. It prioritizes satisfaction over profitability in input prices while meeting the needs of our farmers, and assumes the role of market regulator with this policy. Regulative impact of the sales by Agricultural Credits forces other companies to revise their prices, thus contributes to the business of our farmers by repressing the prices of agricultural inputs. The cooperative also develops projects to strip the label of marketers off the members of Agricultural Credit Cooperatives. The aim here is to enable members of Agricultural Credit Cooperatives to focus only on production without dealing with matters such as storage, transportation and marketing in addition to their agricultural activities. This aim will ensure a price balance for both producers and consumers. Producers will get their labor’s worth and consumers will avoid unreasonable prices. In the heart of these efforts lies a demand-oriented production planning. To achieve success, Agricultural Credit is also involved in the demand aspect. The cooperative conducts work on determining which markets will carry which products in which amounts. We have efforts underway to create our own market, adhering to the market, then have members produce for these markets and purchase the products of these members. The contract production model enables cultivation for production without any concern for sales. This model can be realized by having the products to be purchased from the producers ordered and produced beforehand within the scope of product planning, depending on the demand. Agricultural Credit

talebe bağlı olarak ürün planlaması çerçevesinde, üreticiden alınacak ürünler öncesinden sipariş edip üretirmekten geçmektedir. Tarım Kredi Kooperatifleri, Makarna Sanayicileri Derneği üyeleri ile makarnalık buğday, Meyve Suyu Endüstrisi Derneği üyesi üreticilerle de endüstriyel meyve alımı konusunda başarılı ve örnek çalışmalara imza atmıştır. Yine ülkemizin önemli tarımsal ürünlerinden olan susam konusunda da benzer bir çalışma yapılmaktadır. 2018 yılında ürün değerlendirme faaliyetleri kapsamında İzmir, Kütahya, Antalya ve Gaziantep Bölge Birliklerine bağlı kooperatif ortaklarından toplam 513 ton yerli susam alınmıştır. Alınan bu susamların, helva üretiminde kullanılmak üzere Tarım Kredi Kooperatifleri şirketlerinden Tarım Kredi Birlik A.Ş.’ye satışı gerçekleştirilmiştir. Tamamı yerli susamdan elde edilen helva, Vakıflar Bölge Müdürlükleri, T.C. Adalet Bakanlığı, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı gibi birçok kamu kurum ve kuruluşlarına verilmektedir. Bu kapsamda 2018 yılında olduğu gibi 2019 yılında da ortaklarımızca sözleşmeli üretim modeli ile üretilen gerekli kriterlere haiz susamın Tarım Kredi Birlik A.Ş.’ye satılması planlanmaktadır. Dünyanın en kaliteli susamının Türkiye’de yetişmesine rağmen, susam ihtiyacının ithalatla karşılandığı günümüz şartlarında bu hamlesiyle Tarım Kredi Kooperatifleri, dışa bağımlılığın önüne geçecek önemli bir adım atmıştır. Yalnızca bu örnek üzerinden bile kooperatifin ne denli önemli bir yapı olduğu ortaya çıkmaktadır. Sözleşmeli üretim modeli ile talebe bağlı planlamayla yapılan üretim ile emek ve kaynak israfı önlenmektedir. Bu model ile ortaklara üretilen ürünler kurum satışları yanında marketler aracılığıyla da satışa sunulmakta, 82 milyona gıda arzı konusunda da önemli bir misyon üstlenmektedir. Kooperatifçilikte dünyaya ilham vermiş bir medeniyetin mirasçıları olarak bizim sorumluluğumuz, kooperatifleri toplumsal kalkınmanın bir dinamiği olarak ekonomik hayatın her alanına taşımak, daha çok insanın refahtan daha fazla pay almasına aracılık etmektir. Bu anlamda Tarım Kredi Kooperatiflerinin örgütlenme yapısı da diğer kooperatifler için örnek alınacak başarılı bir modeldir.

Cooperatives of Turkey has implemented successful and exemplary projects with the members of Pasta Industrialists’ Association of Turkey on wheat for pasta and with member producers of Turkish Fruit Juice Industry Association on industrial fruit procurement. A similar project is being implemented for sesame, one of Turkey’s significant agricultural products. As a result of product utilization efforts, 513,000 tons of locally-produced sesame in total was purchased in 2018 from cooperative members affiliated to İzmir, Kütahya, Antalya and Gaziantep Regional Unions. The sesame purchased was sold to Tarım Kredi Birlik A.Ş. over the companies affiliated to Agricultural Credit Cooperatives to be used in production of halva. Halva, which is fully produced from locally grown sesame, is sold to many institutions and organizations such as the Directorate General of Foundations, Republic of Turkey Ministry of Justice and Republic of Turkey Ministry of Agriculture and Forestry. To this end, the sesame meeting the required criteria, which is produced through contract production model by our members, is planned to be sold to Kredi Birlik A.Ş. in 2019, as was the case in 2018. Agricultural Credit Cooperatives took a significant step that will prevent external dependence through this attempt it made at a time when Turkey meets its sesame needs via import despite cultivating the highest quality sesame in the world. This example is enough by itself to reveal that cooperatives are important structures. The contract production model prevents labor and resource loss via production in line with demand-based planning. In addition to cooperative sales, products that the members produced under this model are also offered for sale via stores, thereby a significant mission is undertaken for supplying foodstuff to 82 million people. Our duty as the heir of a civilization that inspired the world in terms of cooperatives is to integrate cooperatives into every corner of the economic life as a dynamic for social development and enable more people to take more share from the welfare. In this sense, the organizational structure of Agriculture Credit Cooperatives is a successful structure to set an example for other cooperatives.

BAŞARILI KOOPERATİFÇİLİK ÖRNEĞİ: TORKU

A SUCCESSFUL COOPERATIVE SYSTEM: TORKU

Recep KONUK

PANKOBİRLİK Genel Başkanı / PANKOBİRLİK Chairman

Dünyaca ünlü bir gazlı içecek markasının pazarlama müdürü bundan birkaç yıl önce reklamcılarını düzenlediği bir organizasyonda ‘bir marka arkasındaki hikâyesi kadar büyüktür.’ demişti. Bizim hikâyemiz 1952’de yazılmaya başlandı. Konya eşrafı ve Konya Ovası’nda pancar ziraatı yapmak isteyen çiftçiler bir araya geldi ve 10 bin lira sermaye ile Konya Şeker Sanayi Ticaret A.Ş.’yi kurdular. Bu girişime destek olmak için de o zamanki adıyla Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. bin lira sermaye payı ile bu oluşumun içinde yer aldı. 1952 yılında Konya çiftçisinin başrol oynadığı bu girişim, sıkı devletçilik geleneğinden gelen ve iktisadi alanda henüz bu alışkanlığı atamamış bir ülke için hem çok cesur bir adım hem de son derece kıymetli bir girişimdir.

Bu girişim 1954 yılında neticeye ulaştı ve Konya Şeker Fabrikası ilk üretimini yapmaya başladı. Bu fabrika bizim ilk fabrikamızdır ve tarlada pancar üretmek isteyen çiftçinin kendi üretimini teminat altına almak için bir istihlal kooperatifi çatısı altında bir araya gelip güç birliği yaparak yine kendi eliyle kurduğu bir fabrikadır. 1954’ün şartlarında düşünüldüğünde hem bir fabrika kurmak için kooperatif kurmak hem bu fabrikayı inşa etmek hem de tarım sektöründe bir tarımsal ürün için garantili bir pazar oluşturmak önemli bir iştir.

2006 yılına kadar Konya Şeker’in küçük istisnaları hariç tek faaliyet alanı şeker sanayi, tek üretim kalemi de kristal pancar şekerinden ibarettir. Yaklaşık yarım asırlık bu sürecin hemen hemen 40 yılında Konya Şeker’de işletmecilik kamu tarafından yani Türk Şeker tarafından yapılmış, 90’lı yılların ortasından itibaren kamu yönetiminden kademeli olarak çekilmiş ve nihayet elindeki kamu hisselerini de kooperatiflere satarak yönetimi tamamen fabrikanın kurucusu olan çiftçiye devretmiştir.

A few years ago, the marketing manager of a world-famous sparkling drink brand said in an event organized by advertisers that “a brand is as big as its story behind it”. Our story began to be written in 1952. Notable locals in Konya and farmers who want to make beet cultivation in Konya Plain came together and they established Konya Şeker Sanayi Ticaret A.Ş. (Konya Sugar Industry Trade Inc.) with the capital of 10 thousand liras. To support this initiative, the company by then known as Turkey Sugar Factories Inc. took part in this formation with a capital share of a thousand liras. This initiative, in which the farmers in Konya played the leading role in 1952, is both a very bold step and an extremely valuable undertaking for a country that has come from a strict statism tradition and has not yet broken this habit in the economic field.

This initiative met the result in 1954 and the Konya Sugar Factory started its first production. This factory is our first factory and it is a factory established by the farmer who wants to produce beet in the field and gathered under the umbrella of a production cooperative to secure his own production by combining their forces. Considering the conditions of 1954, it is important to establish a cooperative to establish a factory, to build this factory and to create a guaranteed market for an agricultural product in the agriculture sector.

Konya Şeker’s only area of activity out of minor exceptions is sugar industry and its only production item is crystal beet sugar until 2006. During almost 40 years out of this half century process, the business administration in Konya Şeker was done by the public authority, namely Türk Şeker (Turkish Sugar), the public authority has gradually withdrawn in the mid-90s from the administration and finally sold the public shares in hand to cooperatives so that the management of the factory was completely transferred to the farmers as the founder of factory.

VİZYONUMUZU YENİDEN BELİRLEDİK

Kamu şemsiyesi altından çıktuktan sonra Konya Şeker ilk önce kendi ayakları üzerinde durmayı başarmış, 1999 yılında benim de içinde bulunduğum yönetime sorumluluk tevdi edildikten sonra da yeni bir strateji benimseyerek durumu muhafazadan ibaret olan yaklaşımını değiştirmiştir. Kuruluşundan 50 yıl sonra, ülkemizin en girişimci, en cesur kooperatifi olan bu kooperatifin vizyonunun yeniden tanımlanması gerekiyordu. Biz de onu yaptık.

Yeni stratejimizin ana yaklaşımı şuydu; bizim ortaklarımız pancar üretir ancak onların tek üretim kalemi pancardan ibaret değildir. Üyelerimizin temel vasfı çiftçiliktir dedik ve faaliyet aralığımızı yeniden tanımladık. Şeker pancarı üretmek için kurulmuş, fabrika inşa etmiş bir kooperatif olarak pancar üretmek ve işlemek yetmez hem pancar üretiminde sürekliliği sağlamak hem 2001 yılından itibaren ülkemizde uygulanan kota sisteminin kısıcından üreticimizi kurtarmak hem de ortaklarımızın ürettiği şeker pancarından elde edilen pancar şekeri üzerinden oluşan artı değer ortaklarımıza intikal etmesi için; birincisi 2. şeker fabrikasını yapmamız gerektiğine, ikincisi şekerin ana girdi olarak kullanıldığı çikolata, kek, bisküvi gibi ürünleri üretebileceğimiz tesisler inşa etmeye, üçüncüsü ürettiğimiz mamul ürünleri pazara çıkarmak için bir markaya sahip olmamız gerektiğine, dördüncüsü işletme verimliliğimizi artırmak için yan ürünleri de (küspe, melas hatta üretim prosesindeki sıcak suyu, pancar ile gelen, sonrasında patates ile gelen yaprak, kök gibi organik atıkları) değerlendirecek, ekonomik değere dönüştürecek bir entegre sisteme ihtiyaç olduğunu tespit ettik ve bu tespitler çerçevesinde de yapmamız gerekenleri adım adım hayata geçirdik.

TORKU 65 YILLIK BİRİKİME SAHİP

Torku markasını Konya Şeker ilk olarak 2007 yılında bayramlık çikolata ve şekerlemelerde kullanmıştır. Yani Torku daha 12 yaşında belki de Türkiye'nin en genç markasıdır. Ancak aynı zamanda gıda sektöründe 65 yıllık bir birikime de sahiptir. Yani hem genç bir markayı hem de olgunluk çağına bir işletmeyiz. 2007-2008'de sadece bayramlarda ve bayramlık çikolata ve

WE REDETERMINED OUR VISION

After moving off the public umbrella, Konya Şeker managed to stand on its own feet first, after being entrusted in 1999 with responsibility for the management I am also involved in, the cooperative adopted a new strategy and changed its approach to preserve current status. 50 years after its establishment, the vision of this cooperative, which is the most entrepreneurial and courageous cooperative of our country, had to be redefined. So we did it.

The main approach of our new strategy was that our partners produce beets, but beet is not their sole production. We said that the basic qualification of our members is farming and redefined our range of activities. As a cooperative that is established to produce sugar beet and that had a factory built, it is not enough to produce and process beets. In order to ensure continuity in the production of beet, to save our producer from the clamp of the quota system applied in our country since 2001, and to transfer the surplus value to our partners generated from the sugar beet produced by our partners as a result of their own beet production, we determined that first of all, we need to build the 2nd sugar factory; secondly we need to build facilities where we can produce products such as chocolate, cakes, biscuits, where sugar is used as the main input; thirdly we need to have a brand to bring the manufactured products to the market, and the fourth is to increase our operating efficiency, an integrated system is needed to appraise and also convert by-products (pulp, molasses, or even hot water in the production process, organic waste such as leaves, roots that come with beets, followed by potatoes) into an economic value, and within the framework of these findings, we have implemented step by step what we have to do.

TORKU HAS 65 YEARS OF EXPERIENCE

Konya Şeker was first used the brand Torku in 2007 for festive chocolates and candies. In other words, Torku is perhaps the youngest brand in Turkey with its 12 years' history. However, it also has 65 years of experience in the food sector. So, we are a young brand at the age of maturity. We bring today the products consisting of more than 1000 items from chocolate to gofret, biscuit to cake, cube sugar to Mevlana

şekerleme ile Torku markasıyla sahne aldığımız pazarda bugün çikolatadan gofrete, bisküviden keke, küp şekerden Mevlana şekerine, lokumdan helvaya, sucuktan salama, yoğurttan peynire, günlük süttten tereyağına, ayçiçek yağından dondurulmuş parmak patatese, bulgurdan meyve suyuna, limonatadan ayrana, pekmezden sirkeye kadar yaklaşık 1000 kalemin üzerinde ürünü Torku çatı markasıyla ve Konya Şeker güvencesiyle tüketiciyle buluşturuyoruz.

Son 10 yılda her 2,5 günde bir ürün listelemişiz. Torku markası ile son tüketiciye sunduğumuz ürün portföyü daha da genişleyecek, genişlemek zorunda. Çünkü biz, bizim üretici ortaklarımızın ürettiklerinin henüz bir kısmını değerlendirebiliyoruz. Onların ürettiği her ürünü bu çatının altında değerlendirmeyi ve onların ürettiklerini mamul ürün haline getirip bir marka altında ambalajlayıp son tüketici ile buluşturarak onların tüketimdeki cirodan daha çok pay almasını amaçlıyoruz.

MARKAYI DÜNYADA ÜST SIRALARA TAŞIMAYI HEDEFLİYORUZ

Bizim üretici ortaklarımızın tarımsal üretim gerçekleştirdiği arazi büyüklüğü yaklaşık 250 bin hektardır. Biz bu büyük potansiyeli değerlendirip Torku markasını dünya gıda liginde üst sıralara taşımaya hedefliyoruz.

Biz 65 sene önce Konya'da yetiştirilen pancardan şeker ürettik. Pancarı kendimiz ektik şekeri de kendimiz ürettik. Bu birinci aşamayı, sonra bu şekeri buğdayla buluşturduk kek yapmaya, bisküvi üretmeye başladık. Fındıkla, kakao ile harmanladık; çikolata, fındık kreması üretmeye başladık. Etliye sütlüye karışmaya başladık. Hem üretim tecrübemiz kuvvetlendi hem pazar tecrübesi kazandık. Ürettiklerimizi bir marka ile satmanın hem keyfini hem kazandırdıklarını keşfettik. 12 yıl önce başladığımız markalaşma sürecinde bugün için geldiğimiz nokta bizi ulusal bir marka seviyesine ulaştırdı.

sugar, Turkish delight to halva, bologna sausage to salami, yoghurt to cheese, daily milk to butter, sunflower oil to frozen potatoes, bulgur to fruit juice, lemonade, buttermilk, molasses and vinegar under the main brand Torku together with Konya Şeker assurance to consumers in the market where we took stage only in the festivals with festive chocolate and candy under Torku brand within 2007-2008.

We have listed one product every 2.5 days in the last 10 years. The product portfolio we offer to the end consumer with the Torku brand will expand even more, and it has to be. Because we can only benefit from a part of what our producer partners produce. We aim to appraise every product they produce under this roof and to convert their products into endproducts, package them under a brand and bring them together with the end consumer to gain more shares in the consumption turnover.

WE AIM TO MOVE BRAND TO HIGHER LEVEL IN THE WORLD

The size of the land where our producer partners realize agricultural production is approximately 250 thousand hectares. We aim to take this great potential and carry the Torku brand to the top in the world food market.

We produced sugar from beets grown in Konya 65 years ago. We planted the beet and produced the sugar ourselves. This was the first stage, then we brought together sugar and wheat to make cakes and biscuits. We started producing chocolate with hazelnut and cocoa and hazelnut cream. We decided to get involved in meat and milk sector. Our production experience was strengthened and we also gained market experience. We have discovered that selling our products with a brand is both proud and rewarding.

In the branding process that we started 12 years ago, the point we have reached for today has brought us to a national brand level. However, we do not find it enough. Our primary goal is to become a global brand. In other words, to be on market shelves in London, Moscow, Baku,

Ancak biz bunu yeterli görmüyoruz. Bizim asli hedefimiz, küresel bir marka olmak. Yani Londra'da da, Moskova'da da, Bakü'de de, Astana'da da, Mekke'de de, New York'ta da kısaca dünyanın her tarafında raflarda olabilmek. Bu hedef pancar üretimini garantiye almak için başlayan hikâyemizin refahla taçlandırılması için olmazsa olmazımız. Üreticiyi ekonomik zincirin bütününde etkin aktör haline getiren bu tür kooperatif organizasyonları gelişmiş ülkelerin özellikle kırsal kalkınmada kullandığı, desteklediği en önemli ekonomik organizasyonlardır.

ÜRETİCİLER SÜRECİN TÜM HALKALARINDA YER ALMALI

Mesela Finlandiya'da et üretiminin %74'ü, süt ürünleri üretiminin %96'sı üretici kooperatiflerince gerçekleştirilmektedir. Süt ürünlerinden devam edersek bu oran Almanya'da %70, Norveç'te %99, Polonya'da %75, Slovenya'da %72, Uruguay'da %90'dır. Bu örnekleri et ürünleri, orman ürünleri, deniz ürünleri, işlenmiş tahıl, şeker pancarı aklınıza gelen her ürün için çoğaltabiliriz. Ancak işin özü şudur, üretim zincirinin ilk halkasında yer alan üreticiler, kooperatifleşerek işin sanayi ayağında ve pazarlanmasında da yer almışlar ve oluşan katma değer tarım sektöründe kalmasını sağlayarak refah seviyelerinin yükselmesi için kendi çözümlerini kendileri üretmişlerdir. Bu kooperatif işletmelerin markalaşma süreçlerini de tamamladığını belirtmemeye sanırım gerek yok. Bizim kökümüz tarım sektöründe olduğu için tarım sektörünü örnek veriyorum ancak ülkemizdeki istisnaları hariç bütün sektörlerde benzer ve kısmen de olsa ortak problemler olduğunu hepimiz biliyoruz. Bizim ülkemizin tarım sektörünün problemleri belli. Herkes sektörün meselelerini bir eksik iki fazla sıralayabilir. Ancak en az bunların hepsi kadar önemli olan problem, üreticinin süreçteki etkinliğinin tarla, bağ, bahçe veya ahır ile sınırlı kalmasıdır. Bu problem verimliliğin de, modern tarımın da, ticarileşmiş ve piyasa ile entegre tarımın da önündeki en önemli problemdir.

Astana, Mecca and New York, in brief all over the world. This goal is a must for the prosperous crowning of our story, which began to guarantee beet production.

Such cooperative organizations, which make the producer an effective actor in the whole economic chain, are the most important economic organizations that developed countries use and support especially in rural development.

PRODUCERS SHOULD TAKE PART IN ALL PARTS OF THE PROCESS

For example, in Finland, 74% of meat and 96% of dairy products are produced by producer cooperatives. Following the example of dairy products, this rate is 70% in Germany, 99% in Norway, 75% in Poland, 72% in Slovenia and 90% in Uruguay. We can give more examples for every product you can imagine such as meat products, forest products, seafood, processed cereals, sugar beet etc. However, the essence of the business is that the producers in the first link of the production chain, cooperated and took part in the industry and marketing stage of process and produced their own solutions to increase the welfare levels by ensuring that the added value remains in the agricultural sector. I think I don't need to mention that these cooperatives have also completed their branding processes.

I give examples from the agricultural sector since our root is in this sector, but we all know that there are similar and partly common problems in all sectors with the exceptions of our country. The problems of the agricultural sector of our country are certain. Everyone can list the issues of the sector more or less. However at least as important as all of them, the problem is that the producer's effectiveness in the process is limited to fields, vineyards, gardens or barns. This problem is the most important one in terms of productivity, modern agriculture and commercialized and market-integrated agriculture.

ETLİYE SÜTLÜYE KARIŞMAYA KARAR VERDİK

Hayvancılık sektöründe hâkim yapı küçük işletmeler ancak et ve süt markaları hep şahıs sermayeli şirketler. Bu durum bize garip geldi ve "bu akışı değiştirmek lazım, işletme ölçeğini değiştirmek çiftçinin elinde değil o zaman sistemi değiştirelim." dedik ilk adımı attık. Bir üretici kooperatifi olarak etliye sütlüye karışmaya karar verdik. 2011 yılında dünyanın en büyük Et-Süt Entegre Tesisinin temelinin attık ve 2013'te süt ve süt ürünleri, 2014 yılında ise et ve et ürünleri üretimine başladık.

Bu tesis üretime başlayınca bölgemizde iki şey değişti; birincisi üretici sütünü, besisini güvenilir bir alıcıya kendi tesisine kendi eliyle satmaya ve parasını peşin almaya başladı. İkincisi, bölgedeki süt üretimi ve canlı hayvan varlığı 5-6 yıl gibi kısa bir sürede yaklaşık %60'arttı. Tıpkı, ikinci fabrika ile şeker pancarı üretiminin ikiye katlanması, ham yağ fabrikasıyla ayçiçeği üretiminin Konya'da 7 kat artması, dondurulmuş parmak patates tesisiyle patates üretiminin birkaç kat artması, yem fabrikasıyla mısır üretiminin öncekiyle kıyas kabul etmeyecek oranda yükselmesi gibi.

Faal olduğumuz her sektörde üretim artışı sonucunu veren, üreticinin daha çok üretmesini ve kazanmasını sağlayan ürünü işleyecek tesislerdir. Ülkemiz şartlarında bir üreticinin tarladaki ürününü veya hayvansal üretimini işleyecek tesisi kendi gücüyle tek başına kurması hayal ötesi olduğuna göre çare bir araya gelmek, güç birliği yapıp üretime lokomotiflik yapacak tesisleri inşa etmektir. Bunun adı da kooperatifçiliktir. Özetin özeti şudur, biz bir üretici kooperatifi olarak bizim bölgemizde bizim üreticimizin ürettiği hiçbir ürünün tek gramının dahi işlenmeden bölge dışına çıkmasını istemiyoruz ve o hedefe ulaşana kadar da yatırımlarımız aralıksız devam edecek.

WE DECIDED TO GET INVOLVED IN MEAT AND MILK SECTOR

The dominant structure in the livestock sector is small enterprises but the meat and milk brands are always private-owned companies. This situation seemed strange to us and we need to change this flow, changing the scale of the farmer is not in the hands of the farmer, we said to change the system, then we took the first step. We decided to get involved in meat and milk sector as a producer cooperative. In 2011, we laid the foundation of the world's largest Meat-Milk Integrated Plant and started production of milk and milk products in 2013 and meat and meat products in 2014. When this facility started production, two things changed in our region; the first one was that the producer started selling the milk and meat to a reliable buyer in his own facility and take his money in cash. Secondly, milk production and livestock in the region increased by 60% in 5-6 years as a short period of time. Just like doubling sugar beet production with the second factory, seven-fold increase in sunflower production in Konya with crude oil factory, a few-fold increase in potato production with the frozen finger potato plant, and a significant increase in the rate of corn production with feed factory compared to the previous one. They are the facilities that will process the product enabling the producer to produce and earn more and resulting in production increase for every sector in which we are active. The solution is to come together, to build the facilities that will be the locomotive power for production by considering the conditions of our country since it is beyond imagination for a producer to establish a facility by himself with his own power to process his own product at field or his animal production. This is called cooperative system. The summary of the summary is that we, as a producer cooperative, don't want any single gram of any product produced by our producer to go out of the region without being processed and our investments will continue consistently until we reach that target.

TÜRKİYE'DE KOOPERATİFÇİLİĞİN BAŞLANGICI VE BUGÜNÜ

COOPERATIVE SYSTEM IN TURKEY FROM PAST TO PRESENT

TR Kooperatifler ortak ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçları, istekleri; müşterek sahip olunan ve demokratik olarak kontrol edilen bir işletme yoluyla karşılamak üzere, gönüllü olarak bir araya gelen insanların oluşturduğu özerk teşkilatlardır.

Atıl kaynakların harekete geçirilmesi, sermayenin tabana yayılması, dezavantajlı kesimlerin kendini ekonomik ve sosyal güvenceye alarak ekonomiye dâhil olması ve küçük girişimlerin birleşerek büyük aktörlere dönmesini sağlama noktasında kooperatifçilik en etkili girişim modeli olarak tüm dünyada öne çıkmaktadır.

Sosyal, kültürel ve ekonomik hayatın her noktasına temas eden, toplumun çeşitli ihtiyaçlarını başarıyla karşılayabilen kooperatifçilik modeli, kamu ile özel sektör arasında üçüncü bir sektör olarak değerlendirilmektedir.

Kooperatifler tüm dünyada faaliyet gösterirken, dünya genelinde 1,5 milyar insana hizmet ettikleri tahmin edilmektedir.

Uluslararası Kooperatifler Birliği'nin (ICA) verilerine göre; dünyada 2,6 milyon dolayında kooperatif bulunmaktadır. En güçlü 300 kooperatifin yıllık cirosu 2,1 trilyon dolardır. Bu tutar, birçok ülkenin yıllık gelirinden çok daha fazladır.

TÜRKİYE'DE KOOPERATİFÇİLİK

Türk kooperatifçilik hareketinin Mithat Paşa'nın kurduğu "Memleket Sandıkları" ile başladığı kabul edilmektedir. Osmanlı İmparatorluğunun Rumeli topraklarında bulunan Şehirköy (Piro) kasabasında 1863 yılı Kasım ayında kurulan "Memleket Sandıkları" Türk Kooperatifçiliğinin ilk uygulamasıdır.

Uygulamanın olumlu sonuçlar vermesinin ardından 1867 yılında çıkarılan "Memleket Sandıkları Nizamnamesi" ile bir devlet politikası olarak Memleket Sandıkları tüm ülkeye yayılmıştır. Memleket Sandıkları önce Menafi Sandıklarına dönüşmüş, sonrasında ise Ziraat Bankasının kuruluşuna tüm sermayesiyle dâhil olmuştur.

Kooperatiflerin kendine özgü bir kanuna ihtiyaç duymaları ve ekonomik sistem içerisindeki gereksinimlerinden hareketle 25 yıllık hazırlık çalışmaları neticesinde "Kooperatifler Kanunu" 1969 yılında hayata geçirilmiştir. Daha sonraki dönemde kooperatifçiliğin geliştirilmesi konusunda kalkınma plan ve programlarında sürekli olarak yer verilmiştir. Yine bu dönemde devlet kooperatiflerin gelişiminde etkin bir rol üstlenmiş ve devletin desteğiyle tarım satış kooperatif ve birlikleri, tarım kredi kooperatifleri ve pancar ekicileri kooperatifleri yatırımlar yaparak sanayi tesisleri kurmuş ve faaliyetlerin çeşitlenmesi nedeniyle kooperatiflere bağlı ticari ortaklıklar ortaya çıkmıştır. Bu şekilde sağlanan ortaklık ve ticari ilişkiler günümüzde büyük işletmelere dönüşmüştür.

EN Cooperatives are autonomous organizations of people who voluntarily gather to meet common economic, social and cultural needs and desires through a jointly owned and democratically controlled enterprise.

Cooperatives stand out as the most effective enterprise model all around the world in terms of mobilizing idle resources, spreading capital to the base, integrating disadvantaged groups into the economy by securing themselves economically and socially, and enabling small enterprises to unite and turn into big actors.

The cooperative model, which touches every aspect of social, cultural and economic life and can successfully meet various needs of the society, is considered as a third sector between public and private sectors.

While cooperatives operate all over the world, they are estimated to serve 1.5 billion people worldwide.

According to the International Cooperatives Association (ICA) data; there are around 2.6 million cooperatives in the world. The 300 strongest cooperatives have an annual turnover of \$ 2.1 trillion. This amount is much higher than the annual income of many countries.

COOPERATIVE SYSTEM IN TURKEY

It is accepted that the Turkish Cooperative movement started with the "Memleket Sandıkları" founded by Mithat Paşa. "Memleket Sandıkları", founded in November 1863 in the town of Şehirköy (Piro) in the Rumeli territory under the Ottoman Empire, were the first applications of the Turkish Cooperative. Following the positive results of the implementation, the Laws of the Sovereign Wealth Funds (Memleket Sandıkları Nizamnamesi) issued in 1867 spread to the whole country as a state policy. Sovereign Wealth Funds were first transformed into Beneficial Funds (Menafi Sandıkları) and then were included in the establishment of Ziraat Bank with all capital.

The "Cooperatives Law" was enacted in 1969 as a result of 25 years of preparatory work in line with the need of a unique law and the needs of the cooperatives within the economic system. In the following period, development plans and programs about improving the cooperative system were continuously included in the development of cooperatives.

Again during this period, the state played an active role in the development of cooperatives, and with the support of the state, agricultural sales cooperatives and unions, agricultural credit

Türk kooperatifçilik hareketinin kurucusu
Mithat Paşa
Turkish cooperative movement founder
Mithat Paşa

Kooperatifçiliğin gelişmesi, yalnız kooperatifler ve ortakları sayesinde olmamış, uluslararası kuruluşların yönlendirmesi, devletlerin de bu işletmelerdeki potansiyeli görmesi ve değerlendirmek istemesiyle olmuştur.

Dünyadaki gelişmelere paralel olarak Türkiye'de de kooperatifçilik sürekli gelişme göstermiş ve günümüzde 7,5 milyona yakın insana doğrudan hitap etmesi ve faaliyet çeşitliliğiyle ekonomik ve sosyal ve kültürel yönlerden toplumun gelişmesinde önemli bir rol oynar hale gelmiştir.

İlgili Bakanlıkların 31 Aralık 2016 verilerine göre, ülkemizde 35 farklı konuda faaliyet gösteren 53 bin 259 kooperatif bulunmaktadır.

TÜRLERİNE GÖRE KOOPERATİFLER

Ülkemizde faaliyet alanlarına göre en fazla sayıdaki kooperatif (27.361) konut yapı alanında olup, bunları sırasıyla tarımsal kalkınma kooperatifleri (7.201), motorlu taşıma kooperatifleri (5.803), sulama kooperatifleri (2.523) ve tüketim kooperatifleri (2.170) izlemektedir.

Kooperatif ortak sayısında ise ilk sırada bulunan pancar ekicileri kooperatiflerini (1.448.171) sırasıyla konut yapı kooperatifleri (1.273.274), tarım kredi kooperatifleri (1.001.418), sigorta kooperatifleri (827.765) ile tarımsal kalkınma kooperatifleri (775.563) takip etmektedir.

Öte yandan, 2016 yılında GTB tarafından 59 farklı ilde 192 kooperatifin kuruluşuna izin verilmiş ve bunlardan 168'inin kuruluşu aynı yılda tamamlanmıştır. Bu çerçevede; Ankara (20), İstanbul (20), İzmir (17) ve Antalya (11) GTB tarafından en çok kooperatif kuruluş izni verilen iller olmuştur.

cooperatives and beet planter cooperatives established industrial plants by making investments and commercial partnerships affiliated to the cooperatives emerged due to the diversification of activities. The partnership and trade relations provided in this way have turned into large enterprises today. The development of cooperatives emerged not only by means of the cooperatives and their partners, but also by the guidance of the international organizations and the states' desire to see and evaluate the potential in these enterprises.

Turkey has also made continuous progress in the cooperative system in parallel with the developments witnessed all around the world, and has played an important role in the economic, social and cultural development of society through the diversity of activities and addressing approximately 7,5 million people today.

According to the data of the relevant Ministries as of 31 December 2016, there are 53 thousand 259 cooperatives operating in 35 different subjects in our country.

TYPE OF COOPERATIVES

In our country, the highest number of cooperatives (27,361) is in house construction area, followed respectively by agricultural development cooperatives (7,201), motor transportation cooperatives (5,803), irrigation cooperatives (2,523) and consumption cooperatives (2,170).

In terms of the number of cooperative partners, the beet planter cooperatives (1,448,171) as being on the first rank is followed respectively by house construction cooperatives (1,273,274), agricultural credit cooperatives (1,001,418), insurance cooperatives (827,765) and agricultural development cooperatives (775,563).

On the other hand, the establishment of 192 cooperatives in 59 different provinces was permitted by MoFA in 2016 and 168 of them were completed in the same year. In this context; Ankara (20), İstanbul (20), İzmir (17) and Antalya (11) were the provinces granted cooperative establishment permission by MoFA at most.

TARIMSAL FAALİYET GÖSTEREN KOOPERATİFLER

Tarımsal faaliyet gösteren kooperatifler, üreticilerin (ortaklarının) karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle tarımsal üretim faaliyetleri ile mesleki faaliyetlerinde ihtiyaçlarını karşılamak, ürünlerini daha iyi değerlendirmek ve ekonomik menfaatlerini korumak amacıyla kurulmuşlardır.

Bu amacı gerçekleştirmek için ortaklarının üretim girdilerini temin etmek, ürünlerini alıp en iyi şartlarda değerlendirmek, gerekirse işleyip mamul haline getirerek piyasaya sürmek ve ortaklarının finansman ihtiyaçlarını aynı veya nakdi kredi yoluyla karşılamak faaliyetlerinde bulunmaktadır.

Dünya'da ve Türkiye'de kooperatifçiliğin uygulama bulduğu alanların başında tarım sektörü gelmektedir. Günümüzde en başarılı kooperatifler arasında da tarımsal faaliyet gösteren kooperatifler ile kırsal alanda finansal hizmetler yürüten kooperatif bankaları ilk sırada yer almaktadır.

Türkiye'de 2016 yılı itibarı ile kooperatif sayısının %23'ü ortak sayısının %52,3'ü tarımsal alanda faaliyet gösteren kooperatiflerde bulunmaktadır. Tarımsal amaçlı kooperatifler arasında en fazla sayıdaki kooperatif, tarımsal kalkınma kooperatifleridir (7.201). Bunları, sayıları bini aşan sulama kooperatifleri (2.523) ve tarım kredi kooperatifi (1.625) takip etmektedir. Pancar ekicileri kooperatifleri (1.448.171 ortak) ve tarım kredi kooperatifleri (1.026.179 ortak) ise en fazla ortağı olan iki kooperatiftir.

Ülkemizde 2016 yılında bir birlik bünyesinde bulunmayan bağımsız tarım satış kooperatifleri ile birlikte 323.596 üreticiyi temsil eden 306 tarım satış kooperatifinin bulunduğu görülmektedir.

*Türkiye Kooperatifçilik Raporu

<http://koop.gtb.gov.tr/data/592ea2dd1a79f514ac499aae/TKR-2016-2017%200804-BASIM.pdf>

COOPERATIVES PERFORMING AGRICULTURAL ACTIVITIES

Cooperatives performing agricultural activities have been established to meet the needs of producers (partners) in agricultural production activities and professional activities through mutual assistance, solidarity and bail, to better evaluate their products and to protect their economic interests.

To achieve this goal, the cooperatives are engaged in supplying production inputs of its partners, taking the products and appraising under the best conditions, putting them into the market by processing them to endproduct if necessary and, and meeting the financing needs of its partners through in-kind or cash loans.

The agricultural sector stands as the leading area where the cooperative system is applied in Turkey and all around the world. Agricultural cooperatives and cooperative banks carrying out financial services in rural areas take the first place today among the most successful cooperatives. The cooperatives operating in the agricultural field have 52.3% of the number of shareholders and 23% of the number of cooperatives in Turkey as of 2016. The highest number of cooperatives for agricultural purposes is agricultural development cooperatives (7.201). It is followed by more than a thousand irrigation cooperatives (2,523) and agricultural credit cooperatives (1,625). Beet planter cooperatives (1,448,171 partners) and agricultural credit cooperatives (1,026,179 partners) are the two cooperatives with the highest number of partners. There are 306 agricultural sales cooperatives in our country representing 323,596 producers together with independent agricultural sales cooperatives that are not part of a union in 2016.

*Turkey Cooperative Report

<http://koop.gtb.gov.tr/data/592ea2dd1a79f514ac499aae/TKR-2016-2017%200804-BASIM.pdf>

YEŞİLİRMAK'A EN GÜZEL REVERANS

THE MOST BEAUTIFUL CURTSY TO YEŞİLİRMAK

AMASYA

Beril ŞEN

Güzelliğini görebilmek için, yeterince yaklaşmak gerekiyor. Yeşilirmak'ın açtığı 40 km uzunluğundaki vadi, tam burada daralıyor ve o büyüleyici manzara olduğu gibi karşınıza çıkıyor. Burası Yeşilirmak'a en güzel reveransı yapan kent, Amasya... Eski İpek Yolu güzergahı üzerinde, antik İris Irmağı'nın (Yeşilirmak) ikiye böldüğü bu kent, birçoklarının geçerken uğradığı, kral mezarlarına tırmanıp, sokaklarında gezinip, gün batmadan ayrıldıkları bir durak olmanın çok ötesinde bir ilgiyi hak ediyor.

You need to get close enough to see its beauty. The 40-km valley created by Yeşilirmak narrows right here and that spectacular view greets you with all it has. Amasya, the city with the most beautiful curtsy to Yeşilirmak... Located en route to the old Silk Road and divided in two by the ancient İris River (Yeşilirmak), this city deserves being more than a spot where many stop by, climb to the king tombs, wander around the streets and leave before the sunset. The buildings and museums from the Seljuk and Ottoman eras were restored based on their authentic structures.

Selçuklu ve Osmanlı dönemi yapıları, müzeleri, aslına sadık kalınarak restore edilmiş, nehir kıyısındaki taş avlulu, ahşap evleri, yöresel yemeklerin ustalıklı yapıldığı mekanları ve parıldayan gecesiyle, burası bir kartpostalda görünenden çok daha fazlasına sahip. İşte Amasya'yı görmek için size birkaç çarpıcı neden ve liste daha da uzuyor.

YALIBOYU EVLERİNDE GEÇMİŞİ YAŞAMAK

Yeşilirmak kıyısında, ırmağa reverans yapan cumbalı evlerde konaklamak, gerçek bir Amasya deneyimi için vazgeçilmezdir. 19. yüzyıla ait yalıboyu konakları daracık bir boğazın içinde sıralanırken arkalarından yükselen, kalker kayalara oyulmuş Kral Kaya Mezarları, bu kentin belki en tanıdık ancak yine de her daim etkileyici görüntüsünü gözler önüne serer. Kentin en güzel mahallesi Hatuniye'deki Gül Evi Konağının (Emin Efendi Konakları) dantel perdesini aralayıp bir de kentin davetkar gecesine bakmalısınız. İster otantik detaylarla döşenmiş odanızdan yansımaları suda yansıyan konakları seyredin ister kentin ünlü rıhtımı Gezi Yolu'nda yürüyün, kent güzelliğini her fırsatta hissettirir.

ANADOLU'NUN OXFORD'UNU GÖRMEK

1861 yılında Amasya'ya gelen gezgin G. Perrat, "Amasya, Anadolu'nun Oxford'udur." demekte çok da haksız sayılmazmış. II. Bayezid, yedi yaşında buraya vali olarak gönderilmiş. Birçok Osmanlı sultanı, şehzadelik dönemlerini Amasya'da geçirmiş ve buradaki medreselerde tahta hazırlanmak için ilim, irfan öğrenmişler. Bugün büstleri, adeta bir "ünlüler geçidi" olan, kentin popüler rıhtımı Gezi Yolu'nda sıralanıyor. İlk Çağ'ın ünlü coğrafyacısı Amasya'nın yerlisi Strabon ve bu kentle özdeşleşen Ferhat ile Şirin heykelleri de burada.

This place has more to offer than the wooden houses with stone patios by the river, restaurants that offer skillfully-cooked local dishes and its bright and shiny night. Here are a few more reasons to see Amasya, and the list keeps going on.

LIVING THE PAST AT RIVERSIDE HOUSES

Staying at houses with bay windows by Yeşilirmak, bowing down before the river, is essential for a true Amasya experience. Riverside houses from the 19th century line along a narrow strait, and the Tombs of the Kings of Pontus carved into limestone behind give this city a familiar, yet an ever-impressing view. Take a look at the inviting night through the windows of Gül Evi Konağı (Emin Efendi Konakları), located in one of the most beautiful neighborhoods of the city. Watch the dancing reflections of the mansions on the water from your room, decorated with authentic details, or take a stroll down the Gezi Road, the famous port in the city, and immerse yourself into the beauty of the city.

VISITING ANATOLIA'S OXFORD

Traveler G. Perrat was not wrong to say "Amasya is the Oxford of Anatolia" when he visited the city in 1861. Bayezid II was sent to the city as a governor when he was seven. Various sultans in the Ottoman Empire spent their shahzade period in Amasya and learned science and knowledge at madrassas to prepare for the throne. Their busts are lined along the Gezi Road, the most popular port in the city which is also considered as "the walk of fame". The statues of Strabo, a local from Amasya who was a famous geographer during the first age, as well as Ferhat and Şirin, who are identified with the city, can all be seen here.

GÜMÜŞLE SÜSLENMEK

El yapımı gümüş işlemeciliği sanatı Erhani, Amasya'nın yeniden hayat bulan değerlerinden. Bu sanatın eğitiminin de verildiği Halk Eğitim Merkezi'ndeki Erhani gümüşleri, takmak isteyenler için de, bir zanaat olarak takdir edebilecekler için de görmeye değer parçalar... Erhani, kuyumculukta alternatif bir teknik. Gümüş madeninden eritilerek çekilmiş gümüş levhalar üzerine çizim ve kabartma tekniği uygulanıyor. İlginç olan ise, bu teknikte hat, tezhip, minyatür, kakma, cilt sanatı, bezeme, çini, ebru, tuğra gibi yok olmaya yüz tutmuş sanatların da gümüşle birleştirilmesi. Üretimde, makas, ege, zımpara, bıçak, şimsir kalem gibi teknikler kullanılıyor. Takıların yanı sıra çerçeve, şamdan, ayna, süs eşyaları ve tabloların da işlendiği bu zanaatte, ürünlerin arka yüzleri de ön yüzleri kadar çarpıcı. İsmi dağlarından çıkarılan gümüş madeninden alan Gümüşhacıköy ilçesine bağlı eski Gümüş kasabası'nda, hem Selçuklular devrinde hem de Osmanlılar'ın ilk zamanlarında darphane kurularak sikke bastırılmış.

LEZZET KAPISINI ARALAMAK

Osmanlılar döneminde padişah adaylarına bir okul görevini üstlenmiş olan Amasya, "şehzadeler şehri" diye de anılır. Geçmişte, bir taraftan sarayda yenilen yaş pasta fakir bir ailenin sofrasında vişneli ekmeğe dönüşürken, diğer taraftan bayat ekmeğin atılmayıp "unutma beni" adı altında bir tatlı türü yaratılmış. Zengin tarihi mutfağına yansımış bu kent, kendine özgü yemeklerini halen yaşatmakta direniyor. Hatuniye Mahallesi'ndeki taş avlulu, ahşap evler konaklamanın yanı sıra yöresel yemekler için de uğranması elzem yerler. Mesela eski bir Amasya konağındaki Amaseia mutfağı...

GLORIFIED WITH SILVER

Handmade silversmith craft Erhani is among Amasya's re-discovered values. Erhani silvers at Public Education Centers, where the training for this craft is provided, are pieces to be seen both for those who want to wear them and those who will just appreciate them as art. Erhani is an alternative technique in jewelry. Drawings and embossing techniques are applied on silver sheets made by melting silver ores. The interesting part here is that many forms of art that are about to be extinct such as calligraphy, illumination, miniature, damascening, binding, ornament, tile art, marbling and tuğra are combined with silver. Scissors, file, sandpaper, knife and boxwood pencil techniques are used in production. The backside of the products are as impressive as their front in this art, where framework, candleholder, mirror, paintings and knick-knacks are embroidered in addition to the jewelry. In the old Gümüş Town of Gümüşhacıköy district, which is named after the silver ore mines from its mountains, a mint was established to manufacture coins both during Seljuk Empire and the earlier periods of Ottoman Empire.

RIGHT AT THE GATE OF TASTE

As it housed the schools for candidate sultans in Ottoman Empire, Amasya is known as the "Land of Shahzadas". In the past, the cake consumed in a palace once upon a time turned into a cherry bread on the table of a poor family, while stale breads were saved to make a kind of dessert called "remember me" (unutma beni). With its cuisine reflecting its rich history, the city resists to keep its own unique dishes alive. The wooden houses with stone patios in Hatuniye Neighborhood are essential for local food, in addition to accommodation. For instance, the Amaseia Kitchen in an old Amasya mansion...

Ferhat ile Şirin Heykeli / Ferhat ile Şirin Statue

Amasya Arkeoloji Müzesi/Amasya Archeology Museum

Orta Asya Türkleri'nin ana yemeklerinden biri olan keşkek burada fırında keşkek olarak sunuluyor. Diğer spesyaliteler, baklalı dolma, etli bamya, toyga çorbası (sıcak yarma çorbası), ev baklavası... Emin Efendi Restaurant'ta da bir gün önceden haber vermek şartıyla, bakla dolması, Emin Efendi tandır, keşkek, toyga çorbası, fırın sütlaç gibi yöresel yemekleri denemek mümkün. Lezzet demişken, sırrı kendinde saklı Salepçi Dursun'a uğramalı.

GEÇMİŞİN LABİRENTİNDE DOLAŞMAK

Kentte iz bırakmış medeniyetlerin eserlerini birarada görmek için bölgenin en zengin müzelerinden olan Amasya Arkeoloji Müzesine uğramalı. Kalkolitik Çağ'dan itibaren Tunç Çağı, Hitit, Urartu, Frig, İskit, Pers, Helenistik, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait eserler bir yana kuşkusuz mumyalar bir yana. Selçuklu Sultanı I. Mesud'a ait türbede sergilenen mumyalar, 14. yüzyılda İlhanlılar'ın Anadolu'daki hakimiyeti döneminde nazırlık ve emirlik yapmış şahsiyetlere ve onların yakınlarına ait. Mumyalama tekniği açısından dünyadaki diğer örneklerden farklı olarak, iç organlar çıkarılmadan, kurutma ve tahnit işlemleriyle mumyalananlar arasında, Anadolu Nazırı Şehzade Cumudar, Amasya Emiri İşbuğa Noyin, İzzeddin Mehmed Pervane Bey, eşi, erkek ve kız çocukları var. Hitit baltası ve gümüş İskender defnesi de müzenin dikkat çeken parçaları. 1963'te Doğan-tepe'deki Hitit höyüğünde, bir köylü tarafından bulunan, zaman zaman Avrupa'daki diğer müzelere, sergilenmek üzere gönderilen, arkeoloji dünyasının ilk ve tek Hitit Fırtına Tanrısı Teşup'un, döküm tekniğiyle yapılmış, bronz heykelciği de kaydadeğer.

Keşkek, one of the main dishes of Central Asia Turks, is offered as roasted keşkek. Other specials are fava bean stuffed grape leaves, okra with meat, toyga soup (hot cracked wheat soup), and homemade baklava. Let Emin Efendi Restaurant know a day in advance and try local dishes such as fava bean stuffed grape leaves, Emin Efendi's tandoor, keşkek, toyga soup, and baked rice pudding. Speaking of taste, you should definitely stop by Salepçi Dursun, with his secret taste of salep.

WANDERING THE LABYRINTHS OF THE PAST

Visit Amasya Archeology Museum, one of the richest museums in the region, to see the works of civilizations that left a mark in the city, together in one place. In addition to the mummies, you can see artefacts from Chalcolithic Period, Bronze Age as well as Hittite, Urartu, Phrygian, Scythian, Persian, Hellenistic, Roman, Byzantine, Seljuk and Ottoman eras. Mummies exhibited in the shrine for Seljuk Sultan Mesud I belong to people that were ministers and commanders and their relatives during Ilkhanate's reign in Anatolia in the 14th century. Differently from other embalming samples across the world in terms of technique, the persons were mummified by drying and embalming without removing internal organs. Among these people were Anatolian Minister Prince Cumudar, Amasya Commander İşbuğa Noyin, İzzeddin Mehmed Pervane Bey, his wife, son and daughters. The Hittite ax and silver Alexander treasure are striking pieces of the museum. The world's first and only statuette of Teshub, the Hittite God of Storm, which was made of bronze and by casting technique, and was found by a villager in 1963 in Hittite hill town of Doğan-tepe, is a significant piece to see and is sent to other museums in Europe from time to time to be exhibited. Private Museum of the Shahzada, the Scale Model of Amasya Museum, Saraydüzü

Müzeler bununla bitmiyor; Özel Şehzadeler Müzesi, Maket Amasya Müzesi, Saraydüzü Kışla Binası Milli Mücadele, Müzesi ve Kongre Merkezi, Hazeranlar Konağı Etnografya Müzesi ve Saat Kulesi de görmeye değer.

MİMARİDE HUZUR BULMAK

Kentte görmeye değer birçok cami ve yapı var. Bugün Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi olarak bilinen mekan, geçmişte Darüşşifa ya da Tımarhane olarak da anılan Bimarhane Medresesi idi. Yıkıcılıklarıyla tanınan Moğollar tarafından akıl hastalarının tedavisi için su ve müzik terapisi uygulanması için kurulmuş. Ayrıca yüzyıllar boyunca bir müzik okulu olarak kullanılmış ve birçok bilim adamı da yetişmiş. Aralarında en önemlisi, medrese duvarlarındaki minyatürlerde görülebilen, Fatih Sultan Mehmet döneminin ünlü hekim ve cerrahı Amasyalı tıp alimi Sabuncuoğlu Şerefeddin. 14 yıl hekimlik yapan Sabuncuoğlu'nun, 1465'te yazdığı "Cerrahiyetü'l Hâniye", dönemin gelişmiş tıbbi üzerine önemli bilgiler içeriyor.

Huzurlu bir seyir noktası arıyorsanız, kesme taş yapısı, yüksek tuğla minaresi ve ahşap kubbesiyle Gümüşlü Camii'nin Yeşilirmak manzaralı avlusu, biçilmiş kaftan. Gerek boyutu gerekse dengeli mimarisıyla başka herhangi bir caminin Sultan II. Bayezid Camii (1486) ile rekabet edebilmesi zor. Öğleye doğru, camiyle yaşıt olduğu söylenen çınar ağaçlarının altında oturanlarla sohbet de keyiflidir.

Regimental Quarters Museum of Natural Struggle and Congress Center, Hazeranlar Mansion Ethnography Museum and the Clock Tower are all worth seeing in Amasya.

PEACEFUL ARCHITECTURE

There are many mosques and buildings worth seeing in the city. The place, known today as the Sabuncuoğlu Historical Museum of Medicine and Surgery, was Darüşşifa (Hospital) or Bimarhane Madrasa, also known as Asylum. Mongols, who were known for their destructive natures, established it to treat asylum patients through water and music therapies. The institution was also utilized as a music school for hundreds of years and raised many scientists. The most significant of these scientists was the famous physician and surgeon of Mehmed the Conqueror era, medicine scholar Şerefeddin Sabuncuoğlu from Amasya, who can be seen in the miniatures on the madrasa walls. Sabuncuoğlu practiced medicine for 14 years, and his book "Cerrahiyetü'l Hâniye" (Imperial Surgery) he wrote in 1465 contains significant information on the advanced medicine in that period. If you are looking for a peaceful sightseeing point in the city, the patio of Gümüşlü Mosque overlooking Yeşilirmak, with its high brickwork minaret and wooden dome, is just the place. No other mosque can compete with Sultan Bayezid II Mosque (1486) in terms of both the size, and the balanced architecture. Toward noon, have a nice little chat under the plane trees, which are thought to be the same age as the mosque.

Sultan II. Bayezid Camii/Sultan Bayezid II Mosque

TÜRK BASKETBOLUNUN EFSANE İSMİ

LEGENDARY TURKISH BASKETBALL PLAYER

HİDAYET TÜRKÖĞLU

TR Ülkemizin yetiştirdiği en önemli sporculardan olan Hidayet Türkoğlu, aktif basketbolculuk hayatında edindiği tecrübelerini Türkiye Basketbol Federasyonu Başkanı olarak hem basketbol camiasına hem de genç jenerasyona aktarmaya devam ediyor. Ülkemiz basketbolunun çok daha iyi noktalara gelmesi için yoğun bir tempoda çalışan Hidayet Türkoğlu, bunun için artık sahada değil saha dışında mücadele verdiğini belirtiyor. Aynı zamanda Cumhurbaşkanlığı Spordan Sorumlu Başkanışmanlığı görevini de yürüten Hidayet Türkoğlu ile basketbol geçmişini, şu anki yaşantısını ve başarılarını konuştuk.

► **Basketbolu ülkemize sevdiren jenerasyonun en önemli isimlerindensiniz. Neydi sizi farklı kılan?**

Türk basketbol tarihinin en büyük başarılarına imza atan jenerasyonda yer alan bir oyuncu olduğum için kendimi şanslı hissediyorum. A Milli Takım forması altında hem 2001 FIBA Avrupa Basketbol Şampiyonası hem de 2010 FIBA Dünya Basketbol Şampiyonası'nda gümüş madalya kazanan kadrolarda yer almak hayatım boyunca unutamayacağım tecrübelerin başında geliyor. Bunun yanı sıra 309 defa milli takım forması giyip, NBA'de de 15 yıl boyunca oynamanın her sporcunun kolay kolay yaşayamayacağı tecrübeler olduğunu düşünüyorum.

► **Bir efsane haline gelen 12 Dev Adam'ın en önemli üyelerinden olmak sizin hayatınıza nasıl sorumluluklar yükledi?**

Hemen her meslek grubunun kendisine göre zorlukları ve yaşattıkları mutluluklardan söz edebiliriz. Uzun yıllar profesyonel spor yapmış biri olarak; milli takım ve üst seviye kulüplerde kalıcı performans sergileyebilmek için yaz, kış demeden çok sıkı çalışmanız, çok iyi dinlenmeniz ve vücudunuza da iyi bakmanız gerekmektedir. Hem milli takımlar hem de kulüplerde uzun yıllar forma giyen bir sporcu olarak; parkede göstermiş olduğunuz performansın yanı sıra, saha dışındaki yaşantınızı da doğru şekilde planlamanız sizi daha iyi yerlere getirmektedir.

EN One of the most prominent athletes our country has ever produced, Hidayet Türkoğlu, continues to pass on the experiences he has built up over the course of his basketball career to the basketball community as well as the young generation as the President of the Turkish Basketball Federation. Working intensively to help Turkish basketball reach greater heights, Hidayet Türkoğlu says that he now works off the court rather than on the court. We talked to Hidayet Türkoğlu, who also serves as the President's Senior Advisor Responsible for Sport, about his basketball career, his current life and his success.

► **You are one of the most prominent figures among the generation that made our country fall in love with basketball. What made you different?**

I feel privileged to have been among the generation of players that achieved the biggest feats in the history of Turkish basketball. Being a member of the National Team rosters that won the silver medal at the 2001 FIBA European Championship as well as the 2010 FIBA World Championship are among the most unforgettable experiences I have ever had. I also think appearing in 309 games with the National Team and playing in the NBA for 15 years are experiences that not many athletes would be able to have.

► **What sort of responsibilities were brought upon you as a result of you being a part of the legendary 12 Giant Men?**

Almost all jobs have their own brand of hardships and joys. Having been a professional athlete for many years; you need to work relentlessly, come rain or shine, get adequate rest, and take good care of your body in order to perform consistently at the international and elite club level. Having been an athlete who played at the international and club level for many years; planning your off-court life appropriately in addition to your performance on the court carries you to greater heights.

► **Türkiye'deki başarılarınız sizi NBA'e kadar taşıdı. Kariyerinizin dönüm noktalarını paylaşabilir misiniz?**

Özel Çavuşoğlu Koleji'nde eğitim hayatıma devam ederken basketbol oynamayı da sürdürdüm. Bu süreçte okul takımıyla Dünya Liselerarası Basketbol Şampiyonası dâhil birçok başarıya imza attık. O zamanlar Bayrampaşa Yıldırım Mahallesi'nde büyüyen bir çocuk olarak, kariyerimde yaşadığım başarılarla ulaşacağımın hayalini bile kuramazdım. 1998-1999 sezonunda Anadolu Efes ile Final Four oynamıştık ve ben de "Avrupa'nın En İyi Genç Oyuncusu" seçilmiştim. Bu süreçte bazı şeylerin farkına daha çok varmaya başladım. Genç yaşta edindiğim bu başarıların ardından kariyerime farklı bir yön vermek istedim. 2000 yılında NBA Draftı'na katılma kararı aldım ve Sacramento Kings tarafından seçildim. NBA'de geçirdiğim 15 yıllık süre benim için hep özeldi. O süreç içerisinde milli takım forması altında da ülkemiz adına birçok başarı yakaladık. Oyunculuk kariyerimde biriktirdiğim anılardan ve tecrübelerden dolayı büyük mutluluk duyuyorum.

► **Uzun yıllar yurt dışında yaşadınız. Türkiye'ye geri dönünce ne gibi değişimler fark ettiniz?**

Amerika ile Türkiye ya da Avrupa arasında bir kıyaslama yapmanın doğru olmadığını düşünüyorum. Çünkü her ülkenin ve her kültürün birbirinden farklı dinamikleri bulunuyor. Uzun yıllar yurt dışında yaşamış ve orada profesyonel spor yapmış biri olarak, birçok tecrübe edindim. Aktif sporculuk sonrasında edindiğim tecrübelerle Türk basketbolunu daha iyi yerlere taşımak en büyük hedeflerim arasında yer alıyor. Hem Sayın Cumhurbaşkanımızın Spordan Sorumlu Başdanışmanlığı hem de Türkiye Basketbol Federasyonu Başkanlığı görevlerini yürüterek bu vizyonu gerçekleştirme fırsatı buluyorum.

► **Your success in Turkey carried you all the way to the NBA. Can you share with us the turning points of your career?**

While continuing my education at the Çavuşoğlu College, I simultaneously continued to play basketball. We had many achievements with the school team, including the World High School Basketball Championship. As a child growing up in the Yıldırım Neighborhood in Bayrampaşa, I couldn't even dream about the achievements I've had in my career. We played in the Final Four with Anadolu Efes in the 1998-1999 season and I was named the "Best Young Player in Europe". It was during this phase that I started to be more aware of certain things. After having such achievements at a young age, I wanted to pursue a different path with my career. I decided to enter my name into the NBA Draft in 2000 and was selected by the Sacramento Kings. My 15-year tenure in the NBA was always very special for me. During that time, we also had many achievements with the national team. I am very pleased with the memories and experiences I've built up over the course of my career as a player.

► **You lived abroad for many years. What sort of changes did you notice upon your return to Turkey?**

I don't think it's appropriate to make a comparison between the United States and Turkey or Europe. Because each country and each culture have their own different dynamics. As someone who lived abroad and was a professional athlete there for many years, I had many experiences. One of my biggest goals for my post-playing career is to push Turkish basketball towards greater heights with the experience I have built up. I have the opportunity to carry out this vision, serving as the President's Senior Advisor Responsible for Sport as well as the President of the Turkish Basketball Federation.

► **Türkiye bugün Avrupa basketbolunda bir numaralı ülke konumunda. Bu başarının arkasında neler yatıyor?**

Türkiye Basketbol Federasyonu olarak çok şanslı olduğumuzu düşünüyorum. Gerek erkeklerde gerekse de kadınlarda Avrupa'nın en kaliteli liglerinden birine sahibiz. Bunun yanı sıra Avrupa'da mücadele eden temsilcilerimiz Anadolu Efes ve Fenerbahçe Beko, Turkish Airlines Euroleague'de Final Four'a kalarak Türk basketbol tarihinde bir ilki gerçekleştirdiler. Anadolu Efes final oynayarak ikinci sırayı alırken, Fenerbahçe Beko da dördüncü olarak turnuvayı tamamladı. Yaz döneminde A Milli Kadın Takımımız, 27 Haziran-7 Temmuz tarihleri arasında Letonya ve Sırbistan'ın ortaklığında gerçekleştirilecek 2019 FIBA Kadınlar Avrupa Şampiyonası'nda, A Milli Erkek Takımımız da 31 Ağustos-15 Eylül tarihleri arasında Çin'de düzenlenecek FIBA Erkekler Dünya Kupası'nda mücadele edecekler. Kulüpler bazında bu yıl yaşanan başarıların hem kadın hem de erkek milli takımlarında da devam etmesini diliyorum.

► **Ülkemizde basketbolun daha fazla sevilmesi ve daha fazla kitleye erişebilmesi için ne gibi projeleri hayata geçireceksiniz?**

Türkiye Basketbol Federasyonu olarak bizim amacımız kadınlarda ve erkeklerde ligimizin hem rekabet seviyesi hem de oyun açısından değerini mümkün olduğu kadar üst seviyeye getirmektir. Liglerimizin kalitesinin yanı sıra, Türk oyuncuların da aldıkları süreler bizleri yakından ilgilendiriyor. Basketbol Gençler Ligi başta olmak üzere; oyuncularımızın daha fazla sahada kalıp sorumluluk olarak yeteneklerini özgürce sergilemeleri için çalışmalar yapıyoruz. Umuyorum ki ilerleyen yıllarda NBA'in yanı sıra Avrupa'nın diğer ülkelerinde ve ülkemizde daha fazla Türk basketbolcunun süre aldığını görürüz. Ayrıca Türkiye Basketbol Federasyonu olarak gençlerimizin sonuçtan bağımsız bir şekilde spor yapmalarını ve sağlıklı nesillerin yetişmesini de çok önemsiyoruz.

► **Turkey currently has top status in European basketball. What lies underneath this success?**

I think we, as the Turkish Basketball Federation, are very lucky. We have one of Europe's top leagues in men's basketball and women's basketball alike. In addition, Anadolu Efes and Fenerbahçe Beko, our two representatives in Europe, achieved a first in the history of Turkish basketball by qualifying for the Final Four in the Turkish Airlines Euroleague. Anadolu Efes took the second place after appearing in the Final, while Fenerbahçe Beko placed fourth. In the summer period, our Women's National Team will participate in the 2019 FIBA Women's European Championship to be held in Latvia and Serbia between 27 June and 7 July, while our Men's National Team will participate in the FIBA Men's World Cup to be held in China between 31 August and 15 September. I hope the level of success attained at the club level continues at the international level, for our women's team and men's team alike.

► **What projects will you be carrying out in order for basketball to reach a wider fan base and appeal in our country?**

As the Turkish Basketball Federation, our goal is to elevate the value of our women's and men's leagues as high as possible with regard to competitiveness and level of play. In addition to the quality of our leagues, we are also concerned with the playing time received by Turkish players. We carry out works for our players to spend longer time on the court, take responsibility and freely showcase their talents, starting with the Basketball Youth League. I hope that we see more Turkish basketball players receiving playing time in the NBA as well as in other European countries and in our country. Furthermore, we, as the Turkish Basketball Federation, place great importance in the youth's engagement in sports regardless of the outcome and the development of healthy generations.

► **Federasyon Başkanı olarak, "Yapacak çok şeyim var" diye bir cümleye başlasanız, devamına neler eklerseniz?**

Göreve geldiğimiz günden bu yana tespit ettiğimiz bazı konular üzerinde yoğun bir şekilde çalışıyoruz. Görev sürecimizde hedeflerimiz arasında; milli takımlarımızın ve kulüplerimizin gurur duyacağı başarılar elde ederek ülkemizi en iyi şekilde temsil etmesinin sağlanmasının yanı sıra, ülkemizde herkesin spor yapmasına olanak sağlayarak, sağlıklı nesillerin yetişmesine katkıda bulunmak, Türk basketbolunun temsili gelişimini ve Türk basketboluna katkıda bulunacak tesisleri oluşturmak yer alıyor. Ayrıca; uluslararası alanda Türk basketbolunun bilinirliğini ve izlenebilirliğini artırmak ve A Millî Kadın Takımımızın ardından A Millî Erkek Takımımızın da Olimpiyat Oyunları'nda yer almasını sağlamak hedeflerimiz arasında bulunuyor.

► **Basketbol oynamayı özleyor musunuz? Boş zamanlarınızda eski arkadaşlarınızla maç yaptığınız oluyor mu?**

11 yaşında basketbola başladım ve her zaman hem kulüplerimde hem de milli takımlarımızda sorumluluk olarak oynamaya özen gösterdim. Uzun ve değerli bir oyunculuk kariyeri yaşadım. Belki birkaç yıl daha basketbol oynayabilirdim ama ben ülkeme dönerek Türk basketbolunu daha iyi yerlere taşımayı ve tecrübelerimi aktarmayı hedefledim. Eski takım arkadaşlarımla bir kısmıyla artık saha içerisinde değil, saha dışında yönetici olarak, Türkiye Basketbol Federasyonu çatısı altında, Türk basketbolunu geliştirmek için çalışıyoruz.

► **As the President of the Federation, if you were to start a sentence with "I have a lot of things to do", what would you follow it up with?**

We are working intensively on some issues we have identified since we came into power. Ensuring that our national teams and clubs represent our country in the best way possible by achieving feats that will make us proud, creating opportunities for everyone in our country to engage in sporting activities, contributing to the development of healthy generations, improving the representation of Turkish basketball and establishing facilities that will contribute to Turkish basketball are among the goals for our tenure. Additionally, we also aim to increase the recognition and watchability of Turkish basketball at the international level, and to ensure that our Men's National Team follows the footsteps of our Women's National Team and participates in the Olympic Games.

► **Do you miss playing basketball? Do you play basketball games with your old friends in your spare time?**

I started playing basketball at the age of 11 and always tried to take responsibility with my playing in my clubs and our national teams alike. I had a long and valuable playing career. Perhaps I could have played for a couple of more years, but I wanted to go back home and push Turkish basketball towards greater heights and pass on my experiences. I now work with some of my old teammates not on the court, but off the court as administrators under the Turkish Basketball Federation, trying to improve Turkish basketball.

► **Türkiye'de ve NBA'de başarılı bulduğunuz takımlar ve oyuncular kimler?**

Turkish Airlines Euroleague'de bu yıl Anadolu Efes ve Fenerbahçe Beko, önemli bir başarıya imza atarak bizleri gururlandırdılar. Kulüplerimizin bizim yönetimimiz döneminde bu başarıya ulaşmasından büyük mutluluk duyuyoruz. NBA'de mücadele eden sporcularımız Ersan İlyasova, Cedi Osman ve Furkan Korkmaz ise ülkemizi en iyi şekilde temsil ediyorlar. Umarım NBA'de bizleri gururlandıran bu oyuncularımız, milli takım forması altında sezon içerisinde gösterdikleri bu başarılı performansları Çin'in ev sahipliğinde düzenlenecek Dünya Kupası'nda da sergilerler.

► **Yoğun temponuz arasında ailenize vakit ayırabiliyor musunuz? Kızlarınız da sizin gibi basketbola ilgi duyuyor mu?**

Ailem hem sporculuk hem de yöneticilik kariyerimde bana çok büyük destek oldu. Çünkü sporculuk; yoğun mesaisi olan, çevrenizdeki diğer bireylerden farklı yaşamınızı gerektiren zorlu bir meslek. Çok büyük artıları olsa da iyi bir sporcu olmak için hayatınızdan önemli fedakârlıklar yapmanız gerekiyor. Tabii burada eşimin de sporu sevmesi, çocuklarımızın da sporla iç içe büyümeleri, benim hayatımı kolaylaştırma sürecinde büyük etken oldu. Hem sporculuk hem de akabinde başladığım yöneticilik yıllarımda ailemin bana vermiş olduğu destekten dolayı çok mutluyum.

► **Who are the teams and players in Turkey and the NBA that you think are successful?**

This year Anadolu Efes and Fenerbahçe Beko made us proud by achieving an important feat in the Turkish Airlines Euroleague. We are very pleased that our clubs have achieved this feat during our tenure as administrators. Our athletes in the NBA, Ersan İlyasova, Cedi Osman and Furkan Korkmaz, do a great job of representing our country. I hope these players, who make us proud with their presence in the NBA, carry the strong performances they have displayed during the season to the national team in the World Cup in China.

► **Can you take time to spend with your family amidst all the intense work? Are your daughters interested in basketball like you?**

My family offered me a great deal of support during my playing career as well as my administrative career. Because being an athlete is a profession with an intensive workload that requires you to live differently than those around you. While it has a lot of advantages, you need to make significant sacrifices from your life in order to be a good athlete. Of course, my wife's love for sports, as well as our children having grown up with sports played an important role towards making my life easier. I am very happy about the support my family has extended to me during my years as an athlete as well as my time as an administrator, which started immediately after.

DOĞAYA DÖNÜŞ

TR Serdar Kılıç'ı daha çok "Doğada Tek Başına" ve "Doğadaki İnsan" isimli televizyon programlarıyla tanıyoruz. Doğaya Dönüş ise, onun ilk kitap çalışması. Serdar Kılıç kitabında bir örnek üzerinden insan, doğa ve hayat üzerine düşüncelerini açıklamayı hedeflemiş. İlk ve en önemli örneği ise, kendi hayatıdır.

Tarih belirtilmemiş fakat belliki Doğaya Dönüş, Serdar Kılıç'ın tuttuğu günlüklerin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş. Ayrıntılı tasvir ihtiyacı ise, neredeyse her sayfaya konulan, renkli, büyük fotoğraflarla giderilmiş. Kitap, fotoğraf ve metin uyumluluğu sayesinde bir fotoroman etkisi bırakmıyor da değil okuyucunun üzerinde. Mesela bir tavşan tuzağının nasıl hazırlanacağı metinle anlatılırken, Serdar Kılıç'ın bunu yaparken çekilen fotoğrafları, okuyucuya farklı bir okuma deneyimi yaşatmayı başarıyor.

Serdar Kılıç, insanı doğanın bir parçası olarak görür. İnsanın yaratılışında da doğaya uygunluk vardır. Beyin kıvrımlarından vücut yapısına, düşünce geliştirme yöntemlerinden hislerinin oluşumuna kadar... İnsan ne zaman yaratılışına aykırı hareket etmeye başladı, şehirler kurdu, makine icat etti, teknolojiye kendini gereğinden fazla kaptırdı, konfora aldı, lüksün cazibesinden kurtulamadı, işte o zaman depresyon, şizofreni, melankoli gibi psikolojik rahatsızlıklara, hepsinden de önemlisi, hayattan tat almamaya, derin umutsuzluk ve mutsuzluğa batmaya başladı. Doğa şehrin aksine sürekli çalışmayı, hareket halinde olmayı gerektirir. Rahatlık, lüks ve kolaylık yoktur belki doğada. Serdar Kılıç'a göre lüks içinde yaşamak, mutlu olmak anlamına gelmiyor. Şehir hayatı, hareket etmeyi, daha da önemlisi mücadele etmeyi azalttığı için, huzursuzluğa kapı aralamaktadır.

Bolu sınırları içinde bulunan bir ormanda, kendine bir dağ evi inşa eder Serdar Kılıç. Bunu yedi ayda yapar. Sonbaharda geldiği ormanda, kışı, baharı ve yazı da geçirir. İnsan tek başına nasıl, kendine bir dağ evi inşa eder? O da sadece doğal malzemeler kullanarak... Bunu Doğaya Dönüş'te okuyabiliyoruz.

RETURN TO THE NATURE

EN We know Serdar Kılıç from his TV shows "Doğada Tek Başına" (Alone in the Nature) and "Doğadaki İnsan" (Human in the Nature). Doğaya Dönüş (Return to the Nature) is his first book. In his book, Serdar Kılıç attempts to convey his thoughts on humans, nature and life over an example. The first and the most important example is his life. There are no dates included but apparently Doğaya Dönüş is a compilation of Serdar Kılıç's journals. The need for a detailed description is satisfied with a large color photograph in nearly every page. The book almost leaves a sense of a photo-novel on the reader with the harmony among the photographs and the texts. While the text describes how to prepare a rabbit trap, the photographs of Serdar Kılıç doing it make for an interesting reading experience for the readers. Serdar Kılıç sees humans as a part of the nature. Humans have a disposition to adapt to the nature. From the convolutions of the brain to the body structure, the ways of developing thoughts to emergence of feelings... When mankind started rebelling against its nature, built cities, invented machines, got caught up in technology more than necessary, was deceived into comfort and could not get out of the glory of luxury, then it started to suffer from psychological disorders like depression, schizophrenia, melancholy, and most importantly, to sink in deep hopelessness and unhappiness, not enjoying life. Unlike the city, nature calls for constant work, continuous action. Maybe there is no comfort, luxury and ease in the nature. However, to Serdar Kılıç, living in luxury does not mean being happy. Since city life hinders movement and, more importantly, the will to fight, it paves the way for uneasiness. Serdar Kılıç built himself a mountain cabin inside a forest within the borders of Bolu. He built it in seven months. He went into the woods in fall and spent winter, spring and summer there. How can a person build himself a mountain cabin by himself? By only using the materials found in the nature. We can read all about this story in his book, Doğaya Dönüş.

TR
Doğaya Dönüş

Destek Yayınları
5. Baskı
240 Sayfa

EN
Return To The Nature

Destek Publications
5th Edition
240 Pages

TR

Yönetmen

Gabriela Cowperthwaite

Senaryo

Gabriela Cowperthwaite, Eli B. Despres

Tür

Belgesel, Dram

Yapım

2013-ABD

Süre

83 dakika

Oyuncular

Tilikum, Dean Gomersall, Samantha Bera, John Jett, John Hargrove, Carol Ray

EN

Director

Gabriela Cowperthwaite

Writer

Gabriela Cowperthwaite, Eli B. Despres

Genre

Documentary, Drama

Producers

2013-USA

Runtime

83 minutes

Cast

Tilikum, Dean Gomersall, Samantha Bera, John Jett, John Hargrove, Carol Ray

KARA BALIK

TR Katil balinalar diye de Türkçeye çevrilen siyah balinalar aslında hiç de saldırgan canlılar değildir.

Belgeselden ilk bunu öğreniyoruz. Mesela doğal yaşam alanları olan okyanuslarda yaşarlarken, özellikle insanlara dönük bir saldırıda buldukları tespit edilmemiş. Belgeselde bunu bir balina avcısından duyuyoruz. Avcılar, ayrıca balinaları eğlence sektöründe kullanan kişiler, şunu da itiraf etmekten çekinmiyor: "Siyah balinaları yakaladığımızda onlarla ilgili hiçbir şey bilmiyorduk." Peki, onlarla ilgili bilgi edinmeye ne zaman başlamışlar? Tabii ki belgeselin merkezinde yer alan, Tilikum ismi takılan, siyah bir balinanın, balina eğitmeni Dawn Brancheau'yu öldürdüğü zaman. Tilikum üç kişinin ölümüne yol açmıştır. Ölümleri, Seaworld şirketi üstlenmemiş. Hepsinde de, "Kazadır." açıklamasında bulunmuş. Uzmanların söylediklerine göre siyah balinaların beyni insanlarınkinden daha az gelişmiş değil. Çok duygusal canlılardır balinalar. Hafızaları vardır. Üç cinayetten sorumlu tutulan Tilikum'un geçmişi araştırıldığında, onun bebek yaştaayken anneden koparıldığı görülür. Bu acı, bebekken annesinden koparılan başka bir yavru balina üzerinden anlatılır belgeselde. Hem anne hem de yavru balina ayrılıktan dolayı haftalarca hiç kimsenin ne anlama geldiğini bilmediği sesler çıkarırlar. Yorumcular, bu seslerin derin acıdan başka bir anlamının olmadığına birleşirler. Dolayısıyla bu acıya, balinaların havuzları, beslenme şekilleri, diğer balinalarla kavgaları da dâhil edildiğinde, onlarda görülen sinir bozukluğu ve saldırganlığın nedeni biraz daha açıklık kazanır. Blackfish bir acının ve vicdan azabının belgeselidir. Belgesel daha çok, balina eğitmenleri, avcılar; bilim insanları, avukatlar, gazeteciler ve balinalar tarafından öldürülmüş kişilerin aileleriyle yapılmış röportajlardan oluşuyor. Belgesel yapımcıları olabildiğince tarafsız hareket etmeye, konuya ilgi göstermeyen bir izleyicinin bile merak edeceği ya da ilk aklına gelecek soruları sormaya çalışmışlar. Bu yönüyle Blackfish her türden izleyiciye seslenmeyi başarıyor.

BLACKFISH

EN Also translated as killer whales in Turkish, orcas are not hostile animals at all. This is what we learn first from this documentary. In fact, there is not one attack recorded especially toward humans while they were living in the ocean, their natural habitat. The documentary has this told by a whale hunter. Hunters, people who introduced whales into the entertainment industry, do not abstain from admitting, "When we hunted orcas, we did not know anything about them." So, how did they start to learn about them? When an orca named Tilikum, the central topic of the documentary, killed the whale trainer Dawn Brancheau. Tilikum caused the death of three people. SeaWorld did not claim the responsibility of their deaths and argued that all these deaths were "accidents."

According to experts, orcas have brains that are developed no less than that of humans. Whales are extremely emotional creatures. They have a memory. When they looked into the past of Tilikum, which was held responsible for three murders, they found out that he was taken away from his mother when he was only a baby. This pain is conveyed to the audience over another baby taken away from its mother. Both mother and the baby made sounds that no one could interpret for weeks due to their falling apart. Interpreters agree that these sounds can only mean deep, piercing pain. The reason for the apparent break-down and aggression of the whales becomes clearer once the pools of the whales, their diet, and the fights with other whales are added into the mix.

Blackfish is a documentary of pain and pang of conscience. The documentary mainly consists of interviews done with whale trainers and hunters, scientists, lawyers, journalists and the families of those killed by orcas. Producers of the documentary tried to remain impartial as much as possible and ask the questions that even an audience indifferent to the topic may have or that may first come to mind. Blackfish manages to reach out to all kinds of audience.

MİLLÎ KÜTÜPHANE

TR 1 946 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Yayınlar Müdürlüğü'nün küçük bir bürosunda kurulan Millî Kütüphane, gerçekleştirdiği atılımlar neticesinde, günümüzde T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı Millî Kütüphane Başkanlığı olarak hizmet vermeye devam etmektedir.

Site, Millî Kütüphane'nin sadece Türkiye'ye değil dünyaya açılan kapısı olmuştur. Öncelikle 2017 sayılarına göre 1.700.000 âdete ulaşan materyal koleksiyonuna siteden ulaşmak mümkün. Materyal derken, kitap, mikrofilm, el yazması eserler ve süreli yayın ciltlerini kastediyoruz. Kütüphanede neler var, bunların tasnif ve demirbaş numaraları vb. bilgilere siteden rahatlıkla ulaşabiliyoruz. Tabii sonrasında, ihtiyaç duyulan malzemelerden faydalanabilmek için, kütüphaneye üye olmak gerekmektedir. Ön üyelik başvurusunu da site üzerinden gerçekleştirebiliyoruz olmamız, tanınmış diğer bir kolaylık. Siteden de takip edileceği üzere Millî Kütüphane, artık sadece bir kütüphane olarak değil kitapla, kütüphanecilikle bağlantılı diğer bütün kültürel etkinliklere kapı açmış durumda. Resim sergisi veya resital, konser bu tür etkinliklere verilebilecek güzel birer örnek mesela. Konferans, panel düzenleme; katalog, bibliyografya yayıncılığı; ayrıca telif eser ve akademik çalışmaya yapacaklara destek; yazma eserlerin konservasyonu gibi daha sayılamayacak kadar farklı etkinlik ve çalışmalar... Ayrıca görme engelli kişilerin istifadesi için, yine site üzerinden yapılacak üyelik neticesinde, seslendirilen kitaplara ulaşmak mümkün. Millî Kütüphane'nin kuruluş amaçlarından bir diğeri; Türkiye genelinde kurulacak kütüphanelere öncülük etmektir. Örnek olmak, kütüphanecilik konusunda bir standardın oluşmasını sağlamak da diyebiliriz buna. Site bu standardın zamanla nasıl yukarılara taşındığını göstermesi açısından da çok faydalı. Türkiye'nin herhangi bir yerinde, bir kütüphane açmak isteyen, özel veya resmi bir kurum, site üzerinden Millî Kütüphane katalogunu inceleyerek, kitaplarını tasnif edebilir, raf sistemini geliştirebilir, kitap çeşitliliğini artırabilir.

NATIONAL LIBRARY

EN Established in a small office of the Directorate of Publications of the Ministry of National Education in 1946, the National Library continues to serve today as the National Library of Turkey under the Ministry of Culture and Tourism. The website has become National Library's door to not only Turkey, but to the world. Over the website, you can access the material collection consisting of 1,700,000 titles according to the inventory made in 2017. By material, we mean books, microfilms, manuscripts and volumes of periodical publications. You can easily find out what the library carries, the classification and asset IDs and other similar information on the website. In order to utilize the materials needed, you have to be a registered member of the library. Another advantage the website offers is that you can file your pre-membership application over it.

As can be seen on the website, the National Library is not just a library. It has its doors open to all other cultural activities related to books and libraries. An art exhibition, a recital or a concert are only some examples to such activities. There are many other different activities and events held at the library such as conferences or panels, catalogue and bibliography publications, support to those working on copyright and academic works and conservation of manuscripts. In addition, there are audiobooks for use by visually-impaired people which can be accessed through membership on the website.

One of the establishment principles of the National Library is to lead the way for other libraries to be founded across Turkey. It is safe to say that this aim entails setting an example and establishing a standard in terms of librarianship. The website is also beneficial in that it will show how this standard is prioritized in time. Any private or public institution wishing to establish a library in any part of Turkey can classify their books, change the shelving systems and increase book diversity by examining the National Library catalogue on the website.

<https://www.mkutup.gov.tr>

ÜLKEMİZİN YENİ GÜCÜ: LAVANTA

LAVANTA, KOZMETİK VE SAĞLIK ALANLARINDAKİ KULLANIMI, TURİZME KATKISI İLE SON YILLARDA ÜLKEMİZİN YENİ KAZANÇ KAPILARINDAN BİRİ HALİNE GELDİ.

OUR COUNTRY'S NEW POWER: LAVENDER

LAVENDER HAS BECOME A NEW INCOME CHANNEL OF OUR COUNTRY IN RECENT YEARS BY MEANS OF ITS USAGE IN THE FIELD OF COSMETIC AND HEALTH, AND CONTRIBUTION TO TOURISM.

LAVANTA KOKULU KÖY PROJESİ İLE BİR KÖY KALKINDI A VILLAGE DEVELOPED THANKS TO LAVENDER SCENTED VILLAGE PROJECT

TÜRKİYE'DE LAVANTA ÜRETİMİ, İHRACATI VE FIRSATLAR
LAVENDER PRODUCTION, EXPORT AND OPPORTUNITIES IN TURKEY

LAVANTA KOKULU KÖYE TKDK ELİ DEĞDİ
ARSDI TOUCH TO THE LAVENDER SCENTED VILLAGE

Ali Sağdaş
Ziraat yüksek mühendisi
Agricultural Engineer (M.Sc)

LAVANTA KOKULU KÖY PROJESİ İLE BİR KÖY KALKINDI

A VILLAGE DEVELOPED THANKS TO LAVENDER
SCENTED VILLAGE PROJECT

Ülkemizde lavanta deyince akla gelen önemli bir proje ve bu projenin yürütücülüğünü üstlenen bir isim var: Ali Sağdaş...

Ziraat yüksek mühendisi olan ve Isparta Keçiözümlü İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünde görev yapan Sağdaş ile ünü tüm ülkeye hatta seyahat acenteleri vasıtasıyla yurtdışına da yayılan "Lavanta Kokulu Köy Projesi" hakkında konuştuk.

When we talk about lavender in Turkey, an important project as well as the name of a person who delivers the project pop up in our heads. That person is Ali Sağdaş. Agricultural Engineer (M.Sc) Sağdaş works at the Provincial Directorate of Agriculture and Forest in Keçiözümlü, Isparta. We discussed with him the "Lavender Scented Village Project", which is popular across the country and even abroad thanks to travel agencies.

► Lavanta Kokulu Köy Projesi hangi fikirle oluştu, nasıl geliştirildi?

"Lavanta Kokulu Köy Projesi"nin temelleri ilk etapta 2014 yılında yazmış olduğumuz Keçiözümlü Lavanta Balı Kalite Analizi ve Tanınırlığının Artırılması Projesi ile atıldı. Bu proje ile lavanta ve lavanta balı konusunda bir farkındalık oluşturduk. Projenin hemen sonrasında bir tur firması ile görüşerek Kapadokya-Pamukkale turu yapanların, köyümüzde mola vermesi sağlandı. Bu olayın yerli-yabancı diğer turistlere de yayılarak köyün bir Kırsal Turizm Merkezi haline gelmesini amaçladık. Bu yolda köye gelecek turistler için altyapı çalışmaları ve tanıtım çalışmaları yapılması amacıyla Lavanta Kokulu Köy Projemizi yazdık.

► Proje kapsamında şu ana kadar neler yapıldı?

Eğitim faaliyetleri kapsamında, köydeki kadınlara işletmede hijyen, kooperatifçilik, güzel konuşma ve diksiyon, kırsal turizm etkinlikleri, ev pansiyonculuğu, girişimcilik, aromatik bitki yetiştiriciliği, alan eğitimi konulu 9 adet eğitim verildi. Reklam faaliyetleri kapsamında, Keçiözümlü ilçesinden geçen D-650 karayoluna 2 adet tanıtım tabelası asıldı. İngilizce/Türkçe tanıtım kitapçığı ve broşür hazırlandı. www.lavantakokulukoy.com isminde online tanıtım ve satış sitesi kuruldu. Köyde uygulanan faaliyetler kapsamında; kullanılmayan okul bahçesinde çevre düzenlemesi yapıldı, kıl çadır kuruldu ve köylü kadınlarca tasarlanan yöresel ürünlerin satışı için stantlar oluşturuldu. Tur firmalarıyla görüşülerek bölgeye tur firmalarının turist getirilmesi sağlandı. 25 Haziran-15 Ağustos arasında 2016'da 21.000, 2017'de 140.000, 2018'de 254.000'e yakın turist ağırlandı. Köyde proje sonrasında ilk aşamada konaklama ihtiyacı olacağı gözlemlendiği için, girişimcilerden ev pansiyonu kurmaları istendi ve projenin uygulandığı lavanta sezonunda ev pansiyonlarında birçok misafir ağırlandı. Köyde yönetim kurulunu ve üyeliğini kadınların oluşturduğu bir kooperatif kuruldu ve tüm faaliyetler bu kooperatif bünyesinde yapılmakta. Proje bitiminde tüm malzemeler kooperatife devredildi. Köyde lavanta mevsiminde foto safari, fotoğraf yarışması ve sergi düzenlendi. Ulusal basından gazeteciler ve haberciler gelerek bölgemizi haber yaptı. Birçok gazete, internet sitesi, dergi ve televizyon kanalında haberlerimiz yapıldı. Sosyal medya (Facebook, Instagram) çok aktif bir şekilde kullanılarak köyümüzün ve lavantanın tanıtımı yapıldı. Proje kapsamında 3 adet köyden üretici kadının katılımı ile Fransa'ya toplam 7 kişilik teknik gezi düzenlendi. Teknik gezide Fransa'nın Marsilya bölgesindeki lavanta alanları gezildi. Üreticilerimizin ufuklarının gelişmesi sağlandı. Lavantanın markalaşması için çalışmalar yapıldı. Lavanta Kokulu Köy şeklinde orijinal logo hazırlandı ve kurumsal kimlik oluşturuldu. Ayrıca 2016 yılında Tıbbi Aromatik Bitkiler Çalıştayı'nda lavantanın ele alınması sağlandı. Ulusal ve uluslararası fuarlara da katılım sağlanarak lavantanın ve lavanta kokulu köyümüzün turizm potansiyelinin artması sağlandı.

► Proje kapsamında daha neler yapılacak?

Proje 2016 yılında uygulandı, 2017 yılında başarılı olması sebebiyle 1 yıl daha maddi destek aldı. Şimdi uygulama aşaması sona erdi. Projede şu an itibarıyla mentorluk desteği devam etmektedir. Ayrıca çeşitli eğitimler düzenlenmekte, sosyal medya takibi de devam etmektedir.

► How did the idea of Lavender Scented Village project emerge and develop?

"The Lavender Scented Village Project" was first founded through the project we prepared in 2014 on Keçiözümlü Lavender Honey Quality Analysis and Increasing Public Recognition. This project raised an awareness about lavender and lavender honey. Right after the project, we made arrangements with a travel agency so that tourists visiting Cappadocia-Pamukkale would stop at our village. Our aim was to turn the village into a Rural Tourism Center by becoming popular with both local and international tourists. Then we prepared our Lavender Scented Village Project for the infrastructure works and promotion efforts for the tourists coming to the village.

► What has been done within the scope of the project until today?

Village women received 9 trainings within the scope of training activities, namely the hygiene at workplace, cooperatives, elocution and diction, rural tourism activities, house lodging, entrepreneurship, aromatic plant growing, and field training. Two promotional billboards were placed by D-650 highway, passing through Keçiözümlü, within the scope of advertisement activities. A promotional booklet and leaflet were prepared both in Turkish and English. www.lavantakokulukoy.com website was created for promotion and sales. The activities done in the village includes landscaping at the unused school garden, setting up goat hair tent and establishing booths for the sale of local products, designed by the women of the village. Meetings were held with tour companies for them to bring tourists to the region. Between June 25 - August 15, 21,000 tourists came in 2016, 140,000 tourists visited in 2017 and around 254,000 tourists were hosted in 2018. As the first need would be accommodation in the village after the project was implemented, entrepreneurs were asked to establish home lodgings. These home lodgings housed many guests during the lavender season while the project was being implemented. A cooperative was established in the village, with women serving as members and board members. All activities are performed within this cooperative. After the project was completed, all materials were transferred to the cooperative. A photo safari during lavender season, a photography contest and an exhibition were organized in the village. Journalists and reporters from national press came to cover the region. Many newspapers, websites, magazines and television channels reported us in the news. By using social media (Facebook, Instagram) quite actively, we managed to promote our village and the lavender. A technical visit with a delegation of 7 producer women from 3 villages was organized to France within the scope of the project. During the technical visit, the lavender fields in Marseille, France were visited. This trip has broadened the perspectives of our producers. Efforts were carried out towards branding the lavender. An original logo was prepared for the Lavender Scented Village and a corporate identity was created. We also ensured that lavender was one of the topics of 2016 Medicinal Aromatic Plants Workshop. By participating national and international fairs, we managed to increase the tourism potential of both the lavender and our lavender scented village.

► What else will you do under the project?

The project was implemented in 2016 and received another year of financial support in 2017 due to its success. The implementation phase is now completed. The project offers mentoring at the moment. Furthermore, various trainings are organized and social media is monitored.

► **Projenin en çok başarı sağladığı konuları paylaşabilir misiniz?**

Bir çok konuda çok yönlü başarılı olmuş bir proje... Başlıca; kırsal kalkınma, kırsal turizm, kadınların hayata katılımı ve istihdamı, kısa tedarik zinciri, tıbbi aromatik bitkilerin yaygınlaşması, ülkemizin yurtdışında tanıtımı, girişimcilik potansiyelinin ortaya çıkarılması konularında oldukça başarılı olan bir projedir.

► **Projenin sadece lavantanın bilinmesine, köyün tanıtımına değil düğün fotoğrafçılığı, yoga kursları gibi yan sektörleri de çekmesi ile ilgili neler söylersiniz?**

Sosyal medya tanıtımlarımızın çok aktif bir şekilde yapılmasıyla, farklı sektörlerin bölgede gelişmesinin yolu açıldı. Bu aktiviteler de köyde gelir kaynaklarının çeşitlendirilmesi çabamızda bize çok olumlu katkı sağladı.

► **Ülkemizde lavanta ile ilgili bir farkındalık oluşturduğunuz diyebiliriz, hedefleriniz neler bu anlamda?**

Ülkemizde üreticilerimiz artık bilinçli, araştırıyorlar, uygun ürünler hangileri bilgi sahibi oluyorlar ve pazarın isteğine uygun hareket ederek, gelir kaynaklarını çeşitlendiriyorlar. Zaten lavanta çok yönlü bir bitki, kurusu, demeti, yağı satılabilir. Ayrıca arıcılık yaparak alternatif bir faaliyet de oluşturuluyor. Burada önemli olan pazar isteklerinin takip edilmesi ve doğru muhataptan bilgi alınmasıdır.

► **Ülkemizin lavanta üretim kapasitesini artırmaya dönük neler yapılabilir sizce?**

Ülkemizin, Karadeniz hariç, tüm bölgelerinde lavanta yetiştiriciliği yapmaya uygun arazileri mevcut. Bu arazilerin boş kalmasından sonra uygun lavanta çeşitleri dikilerek belirli bir potansiyele ulaşıldığı anda ülkemiz pazarda söz sahibi konumuna gelecektir.

► **Could you give us information on the topics the project has been most successful in?**

This project has been successful in various aspects. Primary success points for the project concern rural development, rural tourism, women's participation in life and workforce, short supply chain, popularization of medicinal aromatic plants, promotion of our country abroad, and bringing out entrepreneurship potential.

► **What are your opinions about the project's contribution to not only the popularization of lavender and the promotion of village, but also to attracting secondary sectors such as wedding photography and yoga classes?**

As we used social media quite actively for promotion, various sectors found their way in the region and contributed to its development. Such activities had a positive impact on our effort to diversify the sources of income in the village.

► **It is safe to say that you raised awareness about lavender in Turkey. What are your goals to this end?**

In Turkey, our producers are now conscious. They do research, gather information on which products are the most suitable, and act according to the market's demand to diversify their sources of income. Lavender is already a multi-faceted plant. It can be sold dry, in a bunch, or for its oil. Beekeeping is another alternative activity. The important thing here is to follow the demand from the market and receive information from the correct source.

► **In your opinion, what can be done in Turkey to increase lavender production capacity?**

Except for the Black Sea region, Turkey has lands in all its regions suitable for lavender production. Our country will have a corner in the market if suitable lavender types are planted in these lands and

Bu konuda önemli olan pazarın istediği uygun çeşitlerin yetiştirilmesidir. Ayrıca kozmetik konusunda Türkiye bir üs olabilecek potansiyele sahiptir. Destekler ve teşviklerle kozmetik sektörü üretilebilir. Destekler ve teşviklerle kozmetik sektörü üretilebilir. Destekler ve teşviklerle kozmetik sektörü üretilebilir. Destekler ve teşviklerle kozmetik sektörü üretilebilir. Destekler ve teşviklerle kozmetik sektörü üretilebilir.

► **Ülkemizin lavanta pazarı rakamlarla ifade edilirse ne büyüklüktedir?**

Ülkemizde yeni dikimlerle beraber yaklaşık 10.000 dekar arazide lavanta yetiştiriciliği yapılmaktadır. Diğer ülkeler ile karşılaştırma yapıldığında bu alan oldukça kısıtlıdır. Fransa'da 250.000 dekar, Bulgaristan'da 60.000 dekar, Amerika, Avustralya gibi ülkelere yaklaşık 40.000 dekar alanda lavanta yetiştiriciliği yapılmaktadır.

► **İhracatınızla ilgili bilgi verebilir misiniz?**

Cezayir ve Fas gibi ülkelere kuru lavanta ihracatımız var. Onun dışında kısıtlı miktarda Almanya'ya da lavanta ihraç etmekteyiz.

► **Ülkemizde yetişen lavantanın, Isparta gülü gibi, koku, renk gibi konularda kalite özellikleri ayırt edici bir şekilde midir?**

Isparta'da yetiştirmiş olduğumuz lavanta çeşidimiz Lavandula Intermedia Super A'dır. Bölgemizde uygun iklim koşulları sebebiyle kendine has rengi ve kokusu bulunmaktadır.

► **Lavantanın kullanım alanları ile ilgili bilgi verir misiniz?**

Lavanta yağı dünyada en çok ticareti yapılan 15 uçucu yağdan birisidir. Ana kullanım alanı parfümeri sektörüdür. Onun yanında krem, kolonya, sabun, şampuan ve deterjan üretiminde kokusundan faydalanılır. Sedatif etkisi, ağrı kesici etkisi, karaciğere olumlu etkileri sebebiyle çay olarak kullanılabilir. Ayrıca lavanta demeti dekorasyonda çok yoğun şekilde kullanılmaktadır.

► **Lavanta yetiştiriciliği konusunda TKDK destekleri de söz konusu, siz destekleri nasıl değerlendiriyorsunuz?**

TKDK destekleri çiftçilerimizin elini güçlendiren önemli desteklerden, çiftçinin hayallerini gerçekleştirebilmek için bir kapı. Genellikle büyük çiftçilere hitap etmekte ve büyük işletmelere destek verilmekte ve bu desteklerin bir çoğunun güzel sonuçları olduğunu görmekteyiz. Küçük projeler için de destekler sağlamanın küçük çiftçilerimize de bir can damarı vazifesi göreceği kanaatindeyim.

a certain potential level is achieved rather than such land remaining empty. The issue here is to plant the species that the market wants. Moreover, Turkey has a major potential in terms of cosmetics. Cosmetics industry can develop in parallel with the production through support and incentives. A small example for this situation can be observed in Isparta.

► **In figures, how big is the lavender market in Turkey?**

With the new plantations, lavender is grown on approximately 10,000 decares of land in Turkey. Compared to other countries, this area is quite limited. Lavender is grown on 250,000 decares of land in France, 60,000 decares of land in Bulgaria and 40,000 decares of land in Australia, for instance.

► **Could you give us information about lavender exports?**

We export dry lavender to Algeria and Morocco. In addition, we export a limited amount of lavender to Germany.

► **Do the lavenders grown in Turkey have distinctive qualities such as color and scent, similar to Isparta rose?**

The species of lavender we grow in Isparta is Lavandula intermedia Super A. Thanks to the suitable climate conditions in the region, it has a unique color and scent.

► **Could you give us information about the fields of use for lavender?**

Lavender oil is one of the world's 15 most traded essential oils. Its main field of use is perfumery industry. In addition, the scent of the product is used in creams, colognes, soap, shampoo and detergent production. It can also be consumed as tea thanks to the sedative and painkilling effects as well as its positive impact on the liver. Lavender bunch is intensely used in decoration.

► **ARDSI provides support for growing lavender. What is your opinion on such support?**

The support ARDSI provides is one of the most important that empowers our farmers. They are a chance for the farmers to realize their dreams. This support is generally for big farmers and large enterprises. We see many of them yield great results. I believe that supporting small projects as well would be the lifeblood for our smaller farmers.

TÜRKİYE'DE LAVANTA ÜRETİMİ, İHRACATI VE FIRSATLAR

LAVENDER PRODUCTION, EXPORT AND OPPORTUNITIES IN TURKEY

Doç. Dr. (Assoc. Prof.) Nimet KARA

Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Öğretim Üyesi / Faculty Member at Applied Sciences University of Isparta

Lavanta (*Lavandula* sp.), Lamiaceae familyasına ait, içerdiği yüksek oranda ve yüksek kalitede uçucu yağ nedeniyle, dünyada kültürü yapılan önemli bir parfüm, kozmetik ve ilaç bitkisidir (Guenther, 1952). Çoğu Akdeniz orijinli olan 39 kadar lavanta türü (*Lavandula* sp.) bulunmaktadır. Dünyada ticari değeri yüksek olan üç önemli lavanta türü vardır. Bunlar, Lavander (*Lavandula angustifolia* Mill. = *L. Officinalis* L. = *L. Vera* DC), Lavandin (*Lavandula intermedia* Emeric ex Loisel. = *L. Hybrida* L.) ve Spike lavander'dir (*Lavandula spica* = *L. Latifolia* Medik). İngiliz lavantası olarak adlandırılan lavander çeşitlerinin uçucu yağ kalitesi, melez lavanta olarak adlandırılan lavandin çeşitlerinin ise uçucu yağ verimi daha yüksektir (Beetham ve Entwistle, 1982). Bu üç önemli tür dışında *L. Dentata* (Fransız lavantası), *L. Stoechas* L. (İspanya lavantası), *L. Latifolia* Medik (Geniş yapraklı lavanta), *L. Multifida* (Eğreltiotu yapraklı lavanta), *L. Canariensis* (Kanarya adaları lavantası), *L. Lanata* (Yünlü lavanta), *L. Heterophylla* ve *L. x allardii* (*L. Dentata* x *L. Latifolia* Medik.) gibi daha çok süs bitkisi, kesme çiçek ve potpori olarak yetiştirilen türler de vardır (Tucker, 1985). Bu türlerden dünyada en fazla lavander (*L. Angustifolia* Mill.) ve lavandin (*L. x intermedia* Emeric ex Loisel) türlerine giren çeşitlerin tarımı yapılmakta, Türkiye'de ise ekonomik anlamda sadece Isparta ilinde lavandin (*L. x intermedia* var. Super A) türünün kültürü yapılmaktadır. Türkiye'nin

lavender (*Lavandula* sp.) is a significant perfumery, cosmetics and medicinal plant of the Lamiaceae family, cultivated across the world thanks to its rich and high quality essential oil content (Guenther, 1952). There are 39 lavender species (*Lavandula* sp.), most of which originate from Mediterranean. Three lavender species in the world have high commercial value. These are Lavender (*Lavandula angustifolia* Mill. = *L. Officinalis* L. = *L. Vera* DC), Lavandin (*Lavandula intermedia* Emeric ex Loisel. = *L. Hybrida* L.) and Spike lavender (*Lavandula spica* = *L. Latifolia* Medik). While the essential oils extracted from lavender species, also called English Lavender, has higher quality, the essential oil yielded from lavandin species, which are lavender hybrida, is more productive (Beetham and Entwistle, 1982). In addition to these three, there are many species of lavender cultivated more as ornamental plants, cut flowers and potpourri, namely the *L. Dentata* (French lavender), *L. Stoechas* L. (Spanish lavender), *L. Latifolia* Medik (Broadleaved lavender), *L. Multifida* (Fernleaf lavender), *L. Canariensis* (Canary Island lavender), *L. Lanata* (Woolly lavender), *L. Heterophylla* and *L. x allardii* (*L. Dentata* x *L. Latifolia* Medik.). Lavender (*L. Angustifolia* Mill.) and lavandin (*L. x intermedia* Emeric ex Loisel) are the most cultivated among these species across the world. In Turkey, lavandin (*L. x*

Güneybatı Bölgesinde yer alan ve Türkiye'nin lavanta vadisi olarak adlandırdığımız Isparta'nın Kuyucak başta olmak üzere Kuşçular, Aydoğmuş, Çukurören ve Ardıçlı köylerinde lavanta (*L. x intermedia* var. Super A) üretimi yapılmaktadır (Kara ve Baydar, 2013).

Lavantanın özel iklim ve toprak isteğinin fazla olmaması üretimini kolaylaştırmaktadır. Lavantada ikinci yıldan itibaren başak oluşmaktadır, ancak ekonomik verim dördüncü yıldan itibaren alınmaktadır. Lavanta, çiçeklenme dönemi olan temmuz ortasından ağustos ayı sonuna kadar mor renge bürünerek yöreye görülmeye değer bir görüntü sunmakta ve eko turizm alanı oluşturmaktadır. Her geçen yıl bu görsel şöleni görmeye gelen turist sayısı artmaktadır. Bu bakımdan Isparta'da lavanta bahçeleri hem eko turizm açısından hem de yetiştiriciliği ile halkın bir bölümünün önemli geçim kaynağını oluşturmuştur. Isparta yöresinin özellikle sulanmayan, kıraç ve eğimli arazilerine çok iyi uyum sağlayan (Baydar, 2009) lavantaya, her geçen gün üreticiler tarafından talep artmakta ve tarım alanı genişlemektedir. Sadece yöre halkı tarafından değil Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden de lavanta tarımına ilgi artmıştır. Isparta'da 3623 dekar alanda yılda 535 ton lavanta üretimi yapılmaktadır. Isparta'nın yanı sıra Afyonkarahisar (1960 da), Burdur (1320 da), Denizli (938 da), Konya (178 da), Tekirdağ (117 da), Muğla (151 da), Niğde (170 da), Kütahya (98 da), Eskişehir (53 da), Bursa (27 da), Antalya (12 da), Kayseri (11 da), Edirne (10 da), Adana (9 da) ve Kocaeli (7 da) illerinde de lavanta tarımına başlanmıştır. Ülkemizde 2018 yılında 8684 dekar alanda 1040 ton lavanta üretimi yapılmıştır (TÜİK, 2019). Lavantanın ticari değeri yüksek olan (kafur oranı düşük) lavander türlerinden ülkemizin çeşitli illerinde üretim talepleri olmuş, ancak üretimin ne kadar olduğu ile ilgili resmi bir kayıt bulunmamaktadır.

LAVANTANIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Lavanta taze veya kuru olarak uçucu yağ fabrikalarında yağı çıkarıldığı gibi, kuru tomurcuk ya da kuru saplı çiçek olarak süs amaçlı ev veya bürolarda kullanılmaktadır. Lavantanın su buharı distilasyonu ile elde edilen uçucu yağı 150'den fazla bileşen içermektedir (Bisset 1994, Kara ve Baydar, 2013). Lavanta yağının kalitesi linalool, linalil asetat ve kafur içeriği ile ölçülmektedir. Linalool'ün yatıştırıcı etkisi ve linalil asetatın narkotik etkisi vardır (Tisserand ve Balacs, 1999). Kafur lavanta uçucu yağının kalitesini düşürmektedir.

intermedia var. Super A) is cultivated commercially only in Isparta province. Lavender (*L. x intermedia* var. Super A) is cultivated primarily in Kuyucak village of Isparta, the lavender valley of Turkey located in the Southwestern Turkey, as well as in Kuşçular, Aydoğmuş, Çukurören and Ardıçlı villages (Kara and Baydar, 2013). Lavender production is relatively easy as it does not require special climate or soil conditions. Lavender spikes sprout starting from the second year of the crop, but provide economic yield starting from the fourth year. Turning a purple color from mid-July to the end of August, which is its blooming period, lavender creates a spectacular view in the region and generates an eco-tourism field. The number of tourists visiting to see such visual feast increases every year. To this end, lavender fields in Isparta end up constituting a significant portion of the livelihood for some people through both eco-tourism and its cultivation.

The demand by producers increase for lavender, which accommodates well to especially the non-irrigated, barren and sloped lands in Isparta region (Baydar, 2009), and the cultivated area expands every year. In addition to the people of the region, this attraction to lavender production also comes from various regions of Turkey. Annually, 535 tons of lavender is produced on 3,623 decars of land in Isparta. Afyonkarahisar (1,960 da), Burdur (1,320 da), Denizli (938 da), Konya (178 da), Tekirdağ (117 da), Muğla (151 da), Niğde (170 da), Kütahya (98 da), Eskişehir (53 da), Bursa (27 da), Antalya (12 da), Kayseri (11 da), Edirne (10 da), Adana (9 da) and Kocaeli (7 da) provinces also follow Isparta in lavender production. In 2018, 1,040 tons of lavender were produced on 8,684 decars of land in Turkey (TURKSTAT, 2019). Various provinces across Turkey have had demand for lavender species with high commercial value (containing low camphor amounts). However, there is no official record on the level of production.

USE OF LAVENDER

Lavender is used fresh or dried to extract the essential oil after being processed in essential oil plants. Its dried buds or the dried spikes are used as ornaments at houses and offices. The essential oil extracted from lavender through water steam distillation contains over 150 components (Bisset 1994, Kara and Baydar, 2013). Quality

Düşük kafur içerikli lavanta yağı gıda, kozmetik ve ilaç sanayinde (parfüm, krem, kolonya), yüksek kafur içerikli lavanta yağı ise mum, sabun, böcek ilacı ve diğer anti-kozmetik ürünlerin yapımında kullanılmaktadır. Lavanta uçucu yağı hoş kokuya ve antiseptik özelliğe sahip olduğu için aromaterapide, kuru tomurcukları çay olarak kullanıldığı gibi bez tülbent içerisine koyularak hazırlanan lavanta torbaları çamaşırların hem güzel kokmasını sağlar hem de böcek ve güve kovucu olarak kullanılmaktadır. Bitkinin vejetasyon döneminde cezbedici kokusu nedeniyle, balarları için önemli bir nektar kaynağı oluşturarak, yöre halkına arıcılık alanında da bir faaliyet alanı sunmuştur. Isparta'nın Güneykent Belediyesi sınırlarında Isparta Orman Bölge Müdürlüğü tarafından bir adet bal ormanı kurulmuştur.

TÜRKİYE'DE LAVANTA ÜRETİMİ ARTIRILMALI MI?

Lavanta bitkisinin, doğal yağışlara bağlı olarak yetiştirilen buğday, arpa vb. bitkilerin yetiştiği topraklarda yetişmesi, başka bir deyişle kıraç koşullarda yetişebilmesi, önemli hastalık ve zararlısının olmaması, budama gibi bakım işlemlerinin yapılmaması ve çok yıllık olması nedeniyle her sene dikiminin yenilenmemesi önemli oranda hem iş gücü hem de girdi masrafını düşürmekte ve üretimini çekici kılmaktadır.

Isparta yöresinde lavandin çeşidinden dekara ortalama 500-750 kg taze saplı çiçek, kurutma sonrası sapın ayrılmasıyla dekara ortalama 100-150 kg kuru tomurcuk elde edilmektedir. Lavandinin taze saplı çiçeklerinde uçucu yağ oranı ortalama %2.0 civarında, kuru tomurcuklarında %7.5-8.6 arasında değişmektedir (Kara ve Baydar, 2011). 2018 yılında 1 kg taze saplı lavanta 1.5-2 TL, 1 kg kuru tomurcuk 12-15 TL ve 1 kg uçucu yağ 200-250 TL olarak ticareti yapılmıştır.

Türkiye'nin 2018 yılı lavanta ihracatı 4165 kg ile 149.925 \$ olarak gerçekleşmiş (EİB, 2019), ithalatına ise 5062 kg ile 289.972 \$ döviz ödenmiştir (TÜİK, 2019). İhracatımızda Avustralya, Fransa, Almanya, Pakistan, Tayvan, Mısır, Ürdün gibi ülkeler, ithalatımızda Almanya, Bulgaristan, Fransa, İngiltere ve İspanya önemli yer almıştır.

of lavender oil is measured by the linalool, linalyl acetate and camphor ingredients. Linalool has a sedative effect and linalyl acetate has a narcotic impact (Tisserand and Balacs, 1999). Camphor lowers the quality of the lavender essential oil. Lavender oil with low amounts of camphor ingredient is used in food, cosmetics and pharmaceutical industries (perfumes, creams, colognes), while lavender oil that contains a high level of camphor is used in making candles, soaps, pesticide and other non-cosmetics products. As lavender essential oil has a nice odor as well as antiseptic characteristics, it is used in aromatherapy. Its dried buds are consumed as tea and put in sachets to make clothes smell nice and to repel bugs and moths. The plant also opened the way for beekeeping for the people living in the region as it emits an attractive odor during its vegetation period, making it an important nectar source for honeybees. Regional Directorate of Forestry in Isparta established a honey forest within the borders of Güneykent Municipality of Isparta.

SHOULD LAVENDER PRODUCTION IN TURKEY INCREASE?

The fact that lavender plant can be cultivated on lands where wheat and barley are cultivated depending on natural precipitation, and endures barren conditions; no significant disease or pests affect it; does not require maintenance work such as pruning; and is not re-planted every year as it is a perennial plant, decreases both the labor and input costs significantly, and makes its cultivation attractive. In Isparta, an average of 500-750 kg of stemmed fresh flowers are obtained per decare from lavandin species, and approximately 100-150 kg of dried buds are obtained by sorting out the stems after the drying process. The essential oil rate in the stemmed fresh flowers of lavandin is around 2.0%, while in the dried buds the rate changes between 7.5% to 8.6% (Kara and Baydar, 2011). In 2018, the price for 1 kg of stemmed fresh lavender, dried buds and essential oil was TRY 1.5 - 2, TRY 12 - 15 and TRY 200 - 250 respectively. Turkey exported 4,165 kg of lavender and earned USD 149,925 (EIB, 2019), and paid USD 289,972 for the imported 5,062 kg of lavender in 2019 (TURKSTAT, 2019). Australia, France, Germany, Pakistan, Taiwan, Egypt, and Jordan became significant export countries, while Germany, Bulgaria, France, England and Spain were the top import countries.

Bir bitkinin yetiştirildiği ülkede ihtiyaç fazla üretilmesi, kalitesine, ihracat olanaklarına, işlenerek daha yüksek ekonomik değere sahip olmasına ve dünyada üretim miktarına bağlıdır. Uluslararası piyasalarda rekabet etmenin en önemli koşulu kaliteli üretimdir. İşlenerek yüksek katma değer oluşturulması, örneğin lavanta uçucu yağının yanı sıra parfümeride kullanılan konkret ve absöüt gibi ürünler, krem, sabun, losyon vs. şeklinde piyasaya sürülmesi durumunda daha yüksek gelir elde edilebilmektedir. Hasat sonrasında temizleme, kurutma, paketlenme gibi işlemlerin tekniğine uygun şekilde yapılması ve ihracatının ham ürünün yanı sıra işlenmiş ürünlere dönüştürülmüş şekilde yapılması ekim ve üretimin artırılmasına katkı sunabilir. Ancak ülkemizde lavantanın da içerisinde olduğu birçok tıbbi bitkinin ihracatı işlenmemiş ürünlerden oluşmaktadır. Dünya piyasasında ihracatımızın sınırlı ürünlere (gül, kekik, defne, kimyon, anason gibi) dayandığı göz önünde bulundurulursa, bu kadar kolay üretimi ve potansiyeli olan lavantadan yeteri kadar faydalanılmamaktadır. Kaliteli ve işlenmiş ürün olarak bitkinin pazar değeri yükselerek uluslararası piyasalarda rekabet edebilir seviyeye ulaşılabilir halde, ülke ve yöre ekonomisine katkısının daha da artması sağlanabilir ve dolayısıyla üretim alanı da genişletilebilir. Ancak üretimi planlanan bölgede işleme teknolojisinin (uçucu yağ çıkarma fabrikası) bulunması üretim projeksiyonu ile doğrudan ilişkilidir. Lavantanın 1.5-2 aylık bir dönemde fabrikalarda uçucu yağ çıkarılmakta ve yılın geri kalan büyük bir kısmında işleme fabrikaları atıl kalabilmektedir. Dolayısıyla işletmeler açısından pek kârlı olmamaktadır. Bu bölgelerde farklı tıbbi ve aromatik bitkilerin yetiştirilmesi bu bakımdan avantaj sağlayabilir. Lavanta Isparta'nın önemli bir bitkisi olan gülden sonra hasat edilmekte ve böylece fabrikaların atıl kalma süresini azalmaktadır.

Sonuç olarak, son yıllarda ülkemizin birçok bölgesinde lavanta tarımı yapılmaya başlamıştır. Lavanta, kuru tarım alanlarında yetiştirilen ve ekonomik değeri düşük olan bitkilere alternatif oluşturabilen bir bitkidir. Lavanta kıraç koşullarda üretilen birçok bitkiden ekonomik olarak daha kârlıdır. Ancak temel gıda besin maddesi olan buğday, arpa, nohut, mercimek ve benzeri doğal yağışlara bağlı olarak üretilen ürünlerin ekim alanlarını olumsuz yönde etkilememesi koşulu ile kaliteli üretim yapılması ve özellikle ihracat olanaklarının olması durumunda ekim alanının artırılması önerilebilir. Ekim alanının artırılması bir planlama dâhilinde yapılması önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- 1- Baydar, H., 2009. Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Bilimi ve Teknolojisi (Genişletilmiş 3. Baskı). SDÜ Yayınları No: 51, Isparta.
- 2- Beetham, J., Entwistle, T., 1982. The Cultivated Lavenders. Royal Botanic Gardens, Melbourne.
- 3- Bisset, N.L., 1994. Lavandulae floes herbal drugs and phytopharmaceuticals. Stuttgart: CRC Press, 292-294.
- 4- EİB, 2019: Ege İhracatçı Birlikleri, İzmir.
- 5- Guenther, E., 1952. The Essential Oils, R.E. Krieger Pub. Co. 5: 3-38.
- 6- Kara, N., Baydar, H., 2011. Türkiye'de Lavanta Üretim Merkezi Olan Isparta İli Kuyucak Yöresi Lavantalının (Lavandula x intermedia Emeric ex Loisel.) Uçucu Yağ Özellikleri. Selçuk Tarım ve Gıda Bilimleri Dergisi 25 (4): 41-45.
- 7- TÜİK, 2019. Türkiye İstatistik Kurumu, Ankara.
- 8- Tisserand, R., Balacs, T., 1999. Essential oil safety. A Guide for Health Care Professionals. Harcourt, Glasgow.
- 9- Tucker, A.O., 1985. Lavender, spike, and lavandin. The Herbarist. 51: 44-50.

Surplus production of a plant in the country where it is cultivated depends on the quality, export opportunities, whether or not the product can gain higher value by being processed, and the amount produced worldwide. The most important condition for competition on international markets is quality production. Creating added value by processing the product, such as releasing lavender to the market as konkret and absolute products used in perfumery, creams, soaps, and lotions in addition to the lavender essential oil generates even higher revenue. Conducting the processes after harvest, namely cleaning, drying, and packaging, in line with the suitable techniques and exporting the processed products in addition to the raw material may boost cultivation and production. However, the export of various medicinal plants, including lavender, consists of unprocessed products in Turkey. Considering that our export in the international market is dependent on a limited number of products (rose, thyme, laurels, cumin, aniseed, etc.), it seems that we do not make the most of lavender, which is easy to produce and has great potential. The product can contribute to the economy of both the region and the country, and its production fields can expand if it climbs up in the market as a high quality and processed product, and if it reaches a level sufficient to compete in international markets. However, the processing technology (essential oil extraction plants) in the region where production is planned and the production projection are directly related. The essential oils are extracted from the lavender within 1.5 to 2 months at these processing plants and the plants remain idle for the majority of the year. This is not profitable for the businesses. Cultivating various medicinal and aromatic plants in these regions would be beneficial in this case. Lavender is harvested after rose, a significant plant for Isparta, thereby cutting short the idle period of the processing plants.

In conclusion, lavender cultivation has been on the rise in various regions in the last few years. It is an alternative plant to others that are cultivated in rainfed agriculture fields and have low economic value. Lavender is more profitable than many other plants that can be cultivated in barren conditions. Expanding the cultivation areas is recommended if the production is of quality and especially if there are export opportunities, provided that the cultivation fields for staple foodstuff such as wheat, barley, chickpea, lentil and similar products produced depending on natural precipitation are not negatively affected by such expansion. It is of great importance to expand cultivation fields in line with a careful planning.

LAVANTA KOKULU KÖYE TKDK ELİ DEĞDİ

ARDSI TOUCH TO THE LAVENDER SCENTED VILLAGE

TR Antik Çağ'lardan bugüne antiseptik olarak yararlanılan, hatta 1. Dünya Savaşı'nda askerlerin yaralarının dezenfekte edilmesinde de kullanılan, zarif duruşu ve hoş kokusuyla yüzyıllardır adı sağlık ve güzellikle birlikte anılan lavanta, Anadolu topraklarında artık hiç olmadığı kadar yaygın.

Türkiye'de keşfedilmeyi bekleyen gizli kalmış en önemli 9 yerden birincisi olarak gösterilen Kuyucak Köyü sakinlerinden Halil İbrahim Doğan, Lavanta Kokulu Köy efsanesini yaratan gizli kahramanlardan biri. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun (TKDK) destekleriyle yatırımlarını büyüten Doğan, genç ve başarılı bir girişimci. Lavanta üretimini artırarak, her yıl milyonlarca ziyaretçinin akın ettiği, Fransa'nın Provence bölgesini anımsatan Kuyucak lavanta tarlalarının kırsal turizm merkezlerinden biri haline gelmesini hedefleyen Doğan ile lavanta üretimini, Kuyucak Köyünü ve TKDK desteklerini konuştuk:

► Sizi tanıyabilir miyiz?

40 yaşındayım. Evli ve 3 çocuk babasıyım. Genç bir çiftçiyim, bunun yanında imalat ve ihracat da yapıyorum. Isparta'nın Kuyucak köyündeyim. Lise mezunuyum, ayrıca ihracat sürecinde ihtiyaç duyduğum için yurtdışında yabancı dil eğitimi aldım. Bu iş bizim baba mesleğimiz. 1995 yılından bu yana aktif olarak çiftçilik yapıyorum. Toprak bir sevda gibidir, başlayan bırakamaz. Isparta gül ve lavantanın başkenti olduğu için biz de bu ürünlerin üretimine odaklandık.

EN Lavender has been used as an antiseptic since the ancient times, specifically to disinfect the wounds of soldiers during the World War I and has been identified with health and beauty for centuries thanks to its elegant look and pleasant odor. It is now more popular than ever in Anatolia.

Halil İbrahim Doğan, a resident of Kuyucak Village, which is deemed one of the 9 most significant hidden locations in Turkey waiting to be discovered, is among the anonymous heroes that created the Lavender-Scented Village legend. Doğan is a young and successful entrepreneur who expanded his investments through support by the Agriculture and Rural Development Support Institution (ARDSI).

We discussed lavender production, Kuyucak Village and ARDSI support with Doğan, who aims to increase his lavender production and turn Kuyucak lavender fields - resembling the Provence district of France to which millions of tourists pour every year - into a rural tourism hub.

► Can we get to know you a little bit?

I am 40 years old and married with 3 children. I am a young farmer but I also engage in production and export. I was born in Kuyucak village in Isparta. I am a high school graduate and I received foreign language education abroad since my export business required me to do so. This work is a family occupation. I have been actively involved in farming since 1995. Soil is like love - You can't quit once you start. Since Isparta is the capital of rose and lavender, we focused on the production of such.

► **Lavantanın mazisi ülkemizde çok eski değil. Sizin üretim süreciniz nasıl başlamış?**

Lavanta 1970'li yıllara kadar bilinmiyordu. Çiftçiler daha çok gül ve gülyağı üretirlerdi. Dönemin önde gelen işadamlarından biri Fransa'dan lavanta tohumunu getirmiş. Köyümüzde bunun dikimini yapıyor ve ürün tutuyor. Daha sonrasında babam da bu ürünü ekiyor ama ürünün farkındalığı ve pazarı yok o dönemlerde. Babam pazar bulmak için İstanbul'a götürüyor. Oradaki satıcılar da bunu ilk kez görüyor ve babama tohumunu çıkarmasını tavsiye ediyorlar ancak oradan da istenen verim alınmıyor. Babam sonrasında bir de yağın çıkarmayı deniyor ve yine İstanbul'a gidiyor. Orada bir satıcı ürünü beğenip satın alıyor ve daha sonra pazar oluşuyor. O tarihlerden bugünlere kadar artan üretimle Türkiye lavanta da söz sahibi ülkelerden biri haline geliyor.

► **Peki, ülkemizde hangi tür lavanta üretiliyor?**

Ülkemizde üretilen lavanta intermedia cinsi, çünkü ilk o cins ülkemize gelmiş. Bu daha çok temizlik ürünlerinde kullanılan bir cins. Bu üründen yılda 1 kez hasat alıyoruz. Ancak biz geçen yıl kozmetik için de deneme yaptık ve başarılı olduk. İlk başladığımızda 2 dönümde başladığımız üretimimiz bugün 200 dönüme çıktı. Kuyucak köyündeki toplam üretim alanı da 5 bin dönüme ulaşmış durumda. Bugün ortalama 60 kilogram lavantadan da 1 litre yağ elde ediyoruz.

► **The history of lavender in Turkey is not that old. How did your production start?**

Lavender was not widely known until 1970s. Farmers mostly produced rose and rose oil. One of the leading businessmen back in the day brought lavender seed from France. He planted the seeds in our village and the product took root. Then, my father also planted this product but there was no product awareness nor a market back then. My father went to İstanbul to find a market. Sellers there saw this product for the first time and suggested that my father grew some seeds, but he did not receive the desired yield from that. Then, my father tried to extract its oil and went to İstanbul again. One seller liked and purchased the product, then the market emerged. Turkey has gradually become one of the leading countries in lavender production since then.

► **Which types of lavender are produced in Turkey?**

We currently produce the intermedia as it was the first species to be brought to Turkey. This type is mostly used in cleaning products. We harvest this product once a year. But we did some experiment with cosmetics last year and we succeeded. The 2 decades of production when we first started turned into a 200 decades today. The total production field in Kuyucak village is around 5,000 decares. Today, we extract 1 liter of oil from 60 kilograms of lavender on average.

► **Roseland adında bir markanız var. Burada kaç parça ürün mevcut?**

Roseland markamız altında lavanta ürünlerinden elde edilen 23 çeşit ürünümüz var. 50'ye yakın da gülden elde edilen ürünümüz var. Ürünlerimiz herhangi bir katkı maddesi olmadan, doğal yöntemlerle üretiliyor ve hepsi Sağlık Bakanlığı onaylı şekilde tüketicilere sunuluyor.

► **Tüketiciler lavanta ürünleri alırken nelere dikkat etmeli? Bu işin püf noktası nedir?**

Biz bu konuda çok hassasız. Gelen turistlere ve misafirlere de aldıkları ürünlerde Sağlık Bakanlığı onayı olması gerektiğini özellikle belirtiyoruz. Tüketicilerden ricamız ucuz ve merdiven altı ürünlere rağbet göstermemeleri. Bu tarz üreticilerin engellenmesi konusunda Kaymakamlık nezdindeki girişimlerimizi de sürdürüyoruz.

► **Lavanta sağlık açısından da çok faydalı. Bu faydalarından bahsedebilir misiniz?**

Lavanta yağı strese, uykusuzluğa çok iyi gelir. Alzheimer hastalığının etkilerini azalttığı gözlenmiştir. Yanıkların ve yaraların çabuk iyileşmesine, egzama ve sedef gibi cilt hastalıklarına yarar sağlar. Saç dökülmesini azaltır, kepek oluşumunu azaltır. Migren ağrılarını azaltır ve özellikle çok iyi bir antioksidan kaynağıdır.

► **You have a brand called Roseland. How many products do you have?**

We have 23 different products obtained from lavender, and approximately 50 products obtained from rose under the umbrella of Roseland. We manufacture our products through natural methods without any additives, and they are all offered to the consumers with the approval of the Ministry of Health.

► **To what should the consumers pay attention while purchasing lavender products? What is the key point?**

We are very sensitive on this topic. We especially indicate the tourists and guests that the products they purchase must be approved by the Ministry of Health. We hope that the customers avoid interesting themselves with cheap and unregistered products. Our efforts with district Governorship to hinder such illicit manufacturers continue.

► **Lavender is also beneficial for health. Could you tell us about such benefits?**

Lavender is good to battle stress and sleep deprivation. Its effect on decreasing the impacts of Alzheimer's is observed. It also helps the wounds and burns heal quickly and is good for skin disorders such as eczema and psoriasis. It reduces hair loss and dandruff formation. Lavender is a great source of antioxidant and minimizes migraine headaches.

Lavanta suyu da kan basıncını dengeler, sindirim sistemini rahatlatır, karaciğer yağlanmasına iyi gelir. Karaciğer kaynaklı hastalıkların da tedavisinde kullanılır. Lavanta çiçeği ise güveyi engeller.

► **Isparta ve Kuyucak köyü ülkemizdeki lavanta üretiminin ne kadarını oluşturuyor?**

Türkiye'deki lavantanın %98'i Isparta'da üretiliyor. Köyümüz de bu üretimin hemen hemen tamamını karşılıyor. Ülkemiz intermedia cinsi lavanta üretimi açısından dünyada birinci sırada. Ürünlerimizin %70'ini başta İstanbul olmak üzere yurt içine satıyoruz. İhracat yaptığımız ülkeler arasında ilk sırada ise Bulgaristan yer alıyor. Son yıllarda Almanya da bizim için önemli pazarlardan biri haline geldi.

► **Kuyucak Köyü lavanta ile birlikte bir turizm merkezi haline de gelmiş durumda? Yılda kaç turist geliyor?**

Sosyal medyanın da etkisi ile son 5 yılda köyümüz yoğun turist çekiyor. National Geographic'in bizi konu almasıyla da talep patladı. Daha sonrasında turizm bazında destekler almaya başladık. 2017'de 120 bin, geçen yıl 300 bin kişi köyümüzü ziyaret etti. Bu yılki hedefimiz 600 bin ama gidişata bakılırsa bu rakamın da üzerine çıkacağız. Biz ayrıca gelen turistlerin yemek yiyebileceği yüksek standartlarda bir tesisi köyümüze kazandırdık. Bu da turizm açısından çok pozitif bir değer oldu.

► **Gelen turistler köyde ne gibi etkinlikler yapıyor?**

Geleneksel kıl çadırda otantik bir kahvaltıyla başlıyor günleri. Daha sonra lavanta bahçelerine gidiliyor, bu bahçeler geziliyor ve yağ çıkarılıyor. Buralarda fotoğraf çekimleri yapılıyor. Dileyenler de bisiklet ve yürüyüş yollarında lavanta kokulu yollar arasında vakit geçirebiliyor.

► **TKDK ile nasıl tanıştınız? İş birliği süreci nasıl gelişti?**

TKDK toplantılarına katılım gösteriyorduk. Kurumun sosyal medya hesaplarını da sıkı bir şekilde takip ediyoruz. Bunlara ilaveten Kurum, ilçemizde de toplantılar yaptı. Ancak herkes korkuyordu. Biz projemizi sunduk traktör ve ekipman desteği aldık. Isparta'da ilk destek alanlar arasındayız. Bizden sonra köyümüzden birçok kişi TKDK'ya başvurdu, Kurumun desteklerinden faydalandı. Bu anlamda köyümüze önderlik etmiş olduk, bunun için de gururluyuz.

► **Proje süreciniz nasıl geçti?**

TKDK personeli köyümüze gelip tanıtım toplantısı yaptığında bizi çok cesaretlendirdi. Takıldığımız anda kendilerine ulaşabilmemiz için numaralarını verdiler. Proje sürecinde 2-3 günde bir Kuruma gittik, onlar da bizi bilgilendirdiler.

Lavender water balances blood pressure, relieves digestive system and prevents fatty liver. It is also used in treatment of liver diseases. Lavender flower repels moths.

► **How much of the lavender production in Turkey do Isparta and Kuyucak village make up?**

Isparta produces 98% of the lavender in Turkey. Our village makes up almost all of such production. Turkey is number one in the world in terms of intermedia lavender production. We sell 70% of our products domestically, particularly to İstanbul. Bulgaria is our biggest export countries. Germany also became a significant market in recent years.

► **Kuyucak village has become a hotspot for tourists thanks to lavender. How many tourists visit annually?**

Within the last 5 years our village has attracted many tourists, also thanks to the social media. Once National Geographic featured us, the demand went through the roof. Later on, we started to receive tourism supports. 120,000 people and 300,000 people visited our village in 2017 and last year respectively. Our goal for this year is 600,000 but it seems like we will surpass this rate. We also established a facility with high standards where tourists coming to the village can dine. It has gained us positive points in terms of tourism.

► **What do the tourists coming into the village do?**

Their day starts with an authentic breakfast in a traditional goat hair tent. Then, they visit the lavender gardens, tour around and extract lavender oil. They have their pictures taken there. If they want, they can ride bicycles and spend some time walking among the lavender scent.

► **How did you make acquaintance with ARDSI? How was the collaboration process?**

We participated ARDSI meetings. We were also closely following the social media accounts of the Institution. In addition, the Institution held meetings in our district. But everyone was afraid. We presented our project and received support for tractors and equipment. We are among the first ones to receive support in Isparta. Following us, many people also applied to ARDSI and benefited from the supports of the Institution. In a sense, we became the pioneer in our village and we are proud for that.

► **How was the project process?**

When ARDSI staff came into our village and held the publicity meeting, we got very excited. They provided us with their contact information in case we got stuck and needed anything. We went to the Institution every 2-3 days during the project and they informed us. This way, a seemingly tough process was easily overcome.

► **IPARD fonlarından önümüzdeki süreçte yeniden faydalanmayı düşünüyor musunuz?**

Üretimle alakalı bir makine alımı planımız daha var. Uygun şartlar oluştuğunda yeniden başvuru yapacağız. Bu makine ile mamullerimiz daha katma değerli hale gelecek. Bu ürünleri de yurt dışına sattığımız için ülkemize döviz kazandırmış olacağız. Ayrıca mevcut 3,5 tonluk lavanta yağı üretimimizi 10 tona çıkaracak lavanta yağı kazanları için de planlama sürecindeyiz.

► **Genç, ama tecrübeli bir girişimcisiniz. Peki, girişimci adaylarına neler tavsiye ediyorsunuz?**

Hangi işi yaparsanız yapın öncelikle yaptığınız işe odaklanın, kendinizi o işe adayın. İş yapmadan önce çok iyi bir ön araştırma yapmalılar. Şartlar ve bütçe uygunsa bir işe öyle girilmeli. Bunlar için teknik kısımları ama hepsinden daha önemli bir şey var ki o da dürüstlük. İş insanı şartlar ne olursa olsun dürüst olmalı. Bir diğer altın kural ise istikrar. Yurt dışında önemli bir firma ile iş yapabilmek için 13 yıl uğraştım. Yılda 2 kez ziyaretlerine gittim ama yılmadım, 14. yılda 400 bin avruluk sipariş aldım. Yaptığı işe güvenen kimse asla pes etmesin.

► **Would you consider benefiting from IPARD funds again in the period to come?**

We are planning on purchasing a machinery for production. Once the conditions are right, we will apply once again. This machine will add more value to our products. We will bring in foreign exchange in our country as we will export these products abroad. Also, we are planning on acquiring lavender oil boilers to increase our current lavender oil production capacity from 3.5 tons to 10 tons.

► **You are a young but an experienced entrepreneur. So, what recommendations do you have for entrepreneur candidates?**

Whatever you do, just focus on the work at hand, devote yourself. Everyone should do an extensive preliminary research before embarking on something. If the conditions and the budget allow, then the work should start. These are all technicalities. The one thing that is more important than any of these is integrity. Business people should be honest, no matter the conditions. Another golden rule is stability. I worked for 13 years to establish a business with a company abroad. I visited them two times a year every year and I never gave up. In the 14th year, I received an order of EUR 400,000. Those who believe in their work should never give up.